

FILOSOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY
PALACKÉHO V OLOMOUCI
KATEDRA MUZIKOLOGIE

Pavel Novák

Poličský kapelník František Preisler
(1853–1928)

Magisterská práce

Vedoucí práce: PhDr. Jiří Kopecký, Ph.D.

Olomouc 2010

PHILOSOPHY FACULTY PALACKÝ
UNIVERSITY IN OLMOUC
DEPARTMENT OF MUSICOLOGY

Pavel Novák

Polička's bandmaster František Preisler
(1853–1928)

Master thesis

Supervisor of thesis: PhDr. Jiří Kopecký, Ph.D.

Olomouc 2010

Prohlašuji, že jsem předloženou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré dostupné prameny a literaturu.

V České Třebové dne 2. 4. 2010

Děkuji především svému vedoucímu diplomové práce, rodině a všem organizacím a osobám, kteří mi poskytli cenné rady, prameny a literaturu. Bez výše uvedených by předkládaná práce nemohla vzniknout.

Obsah

Obsah	1
0. Úvod.....	6
1. Stav bádání.....	8
2. Život a dílo Fr. Preislera (1853–1928).....	13
2. 1 Počátky rodu Preislerů	13
2. 2 Dětství a první působiště.....	14
2. 3 Polička na přelomu devatenáctého a dvacátého století.....	17
2. 4 Soukromý hudební ústav.....	20
2. 5 Městská kapela a kapela c. k. ostrostřeleckého spolku	23
2. 6 Smyčcová kapela	25
2. 7 První poličská léta (1880–1890)	26
2. 7. 1 Rok 1880	26
2. 7. 2 Rok 1881	27
2. 7. 3 Rok 1882	28
2. 7. 4 Rok 1883	30
2. 7. 5 Rok 1884	32
2. 7. 6 Rok 1885	34
2. 7. 7 Rok 1886	35
2. 7. 8 Rok 1887	38
2. 7. 9 Rok 1888	40
2. 7. 10 Rok 1889	43
2. 7. 11 Rok 1890	44
2. 8 Druhé desetileté působení v Poličce (1891–1900).....	46
2. 8. 1 Rok 1891	46
2. 8. 2 Rok 1892	49
2. 8. 3 Rok 1893	53
2. 8. 4 1894.....	55
2. 8. 5 1895.....	57
2. 8. 6 1896.....	59
2. 8. 7 1897.....	60
2. 8. 8 1898.....	62
2. 8. 9 1899.....	64
2. 9 1900–1910.....	66
2. 10 1911–1928.....	72
3. „Poličská léta“ B. Martinů	79
4. Zhodnocení skladeb Františka Preislera	86
4. 1 Skladatelský odkaz.....	86
4. 2 Srovnávací analýza dvou skladeb Františka Preislera	88
4. 2. 1 Úvod.....	88
4. 2. 2 Polka Krátce a dobře	88
4. 2. 3 Pochod Číňanů	90
5. Závěr	93
Resumé.....	97
Zusammenfassung.....	99
Summary	102
Anotace	104
Prameny a literatura	105
Seznam příloh	135

0. Úvod

Proč téma František Preisler a Polička na přelomu devatenáctého a dvacátého století? Titul mojí diplomové práce se rýsoval postupně. U zrodu tématu stál zájem o hudební rod Preislerů s úzkými vazbami na kulturní život v Poličce a České Třebové. Původní záměr byl zpracovat jako diplomovou práci celý hudební rod Františků Preislerů od prvního prokazatelného Preislera po posledního Františka Preislera dirigenta a zpěváka (1973–2007). Z původního velmi rozsáhlého tématu později sešlo, hlavně kvůli celkovému rozsahu práce (kapitoly o jednotlivých, celkem šesti, představitelích rodu Preislerů by byli velmi rozsáhlé).

Zájem o hudební rodinu Preislerů byl spojen hlavně s kulturními dějinami mého bydliště (České Třebové) a celkově vývoj hudebního rodu od městských kapelníků, přes operní režiséry po velmi známého dirigenta působícího v centrech hudebního života České republiky (Praha a Brno). Kde se vzal zájem o hudbu a jak se předával z generace na generaci? Tak stála hlavní otázka minulého tématu.

Po konzultacích s vedoucím mé práce jsem se nakonec rozhodl pro zúžení tématu pouze na jediného zástupce Františka Preislera (1853–1928) působícího většinu života v Poličce. Osobnost městského kapelníka a později regenschoriho v Poličce je zajímavá hned z několika hledisek.

Hudba provozovaná městskou kapelou pod Preislerovým vedením ovlivnila i hudební vývoj mladého Bohuslava Martinů. Ustanovil tradici pravidelných promenádních koncertů a založil dechovou kapelu, která se podílela na takřka veškerém životě v Poličce (oficiální události, pohřby, výlety, oslavy, plesy). Ovlivnil celou řadu svých následovníků, kteří pokračovali v bohaté kulturní tradici malého města na Vysočině. Založil hudební ústav, který vychovával hudebníky a rozšiřoval řady hudebně vzdělaných obyvatel regionu. Na zhodnocení

čeká i hudební odkaz městského kapelníka, jehož skladby byly hrány hlavně za působení Preislera v řízení kapel. Srovnání skladeb s dobovou produkcí bude námět jedné z kapitol práce. „Last but not least“ osobnost Františka Preislera je v literatuře o historii Poličky zastoupena velmi kusými zmínkami. Jedním z cílů práce bude i vypracovat pokus o život a dílo kapelníka na přelomu devatenáctého a dvacátého století.

Diplomová práce je nastíněna ve čtyřech kapitolách a závěru. První úvodní s názvem Stav bádání pojednává o stavu pramenů a literatury k osobnosti Fr. Preislera. Část druhá o životě a díle městského kapelníka je nejrozsáhlejší kapitolou vyprávějící životní osudy kapelníka s pozadím událostí národního i místního významu. Další část srovnává hudební odkaz Preislera a srovnává ho s dalšími autory. V krátké čtvrté kapitole se zmíníme o možném napojení Bohuslava Martinů a Františka Preislera. Poslední samostatnou částí je závěr s celkovým hodnocením Preislerovy osobnosti a jeho přínosů pro kulturní život v Poličce.

1. Stav bádání

Nejzákladnější informací o osobě městského kapelníka a později regenschoriho poličského kůru Františka Preislera (1853–1928) nám může poskytnout slovníkové heslo Polička ze Slovníku české hudební kultury, kde se můžeme dočíst bohužel pouze strohou větou: „Ve 2. pol. 19. stol. byl v Poličce kapelníkem F. Preisler.“¹ Ani Československý hudební slovník nám neposkytne více informací. Obsahuje sice dvě hesla Preisler František, ale jedná se o syna a vnuka městského kapelníka v Poličce.² Další lexikografická literatura obsahuje heslo Preisler František (Český hudební slovník osob a institucí v online verzi), a to tři hesla s tímto názvem. Jediné přístupné, je ale kratičký text o synovi námi pojednávaného Preislera, jeho nejstaršího syna Františka, který působil bezmála čtyřicet let v České Třebové a má pro „město železničářů“ stejný význam jako jeho otec pro Poličku. V zahraničních lexikografických publikacích se heslo František Preisler nebo Polička nevyskytuje.

Celkově lze říci, že literatura pojednávající o osobě Františka Preislera neexistuje. Pokud se objevuje v jiných pracích (např. o poličských spolcích nebo Bohuslavu Martinů), autoři si vystačí jen s jednou či dvěma větami. Přitom jako městský kapelník, učitel hudby, vedoucí kapely městských ostrostřelců a později vedoucí kůru (od roku 1901), byl s nadsázkou řečeno, u všech událostí, které byly spojené s hudbou v Poličce a okolí po více než 40 let.

¹ Viz. Slovník české hudební kultury 1997, ed. Fukač, Vysloužil, s. 705.

² Viz. Československý hudební slovník 1965, ed. Černušák, Nováček, Štědroň, s. 364.

Rozsáhlejší zmínky nalezneme v dobových pramenech (hlavně v časopise Jitřenka) a v krátkém článku z pera jednoho z rodu Preislerů, který má název Můj domov s podtitulem historie Preislerova rodu dle zápisu Zdeňka Preislera.³ Článek hovoří subjektivně o historii rodinného klanu ústy jednoho ze svých členů a poskytuje informace například o datu narození městského kapelníka v Poličce. Uvádí rok 1862 a místo narození Křtiny u Brna. Rok je více než sporný a vyvrací jej hned opis rodného listu (pořízený za protektorátu roku 1940) uvádějící datum 26. 11. 1853 a také Preislerův nekrolog v časopise Jitřenka uvádějící taktéž rok narození 1853.⁴ Výše zmíněný článek popisuje místa působení Fr. Preislera a jeho činnost v Poličce. Můžeme se mimo jiné dočíst: „Zřídil si soukromý hudební ústav a v něm vychovával hudebníky.“ „[...] pro ně vytvořil učební osnovu z roku 1882, napsal školy pro dechové i smyčcové hudební nástroje a používal prvních audiovizuálních školních pomůcek, různých tabulí pro výuku hudební teorie atd.“⁵ Dále se uvádí jeho největší úspěchy při uvádění děl (uvedení opery *V studni* Viléma Blodka, provedení operety *Dívčí ústav* Franze Suppého, promenádní koncerty) v Poličce.

Nedocenitelným pramenem k zhodnocení osobnosti Františka Preislera pro kulturní život Poličky, přelomu devatenáctého a dvacátého století, je fond materiálů uložený ve státním okresním archivu Svitavy se sídlem v Litomyšli (dále SOKa Svitavy). Fond František Preisler obsahuje většinou archiválie hudební povahy a několik dokumentů vztahujících se k jeho životu (např. osnova hudebního ústavu, který založil a vedl, jmenování městským

³ Rodina Preislerova tvoří souvislý hudební rod začínající otcem „Poličského“ Preislera a konče prozatím operním dirigentem (František Preisler nar. 1948) a jeho synem (1973-2007) dirigentem, zpěvákem, který se dostal do povědomí širší veřejnosti např. koncerty s Karlem Gottem, nebo českou premiérou muzikálu *Jesus Christ Superstar*. Materiály poskytnuté rodinou, jmenovitě Františkem Preislerem (*1948) ředitelem kulturního centra v České Třebové, tvoří také část pramenné základny.

⁴ *Úmrtí*, in: Jitřenka, r. 47, 1928, č. 7, 1. 4., s. 105.

⁵ Preisler „Můj domov“ historie Preislerova rodu dle zápisu Zdeňka Preislera, [70. léta 20. století], s. 1. Uloženo v osobním archivu doc. Františka Preislera.

kapelníkem, žádosti různého druhu atd.). Díky inventáři fondu lze v množství materiálů snadno vyhledávat.⁶ Úvod k fondu obsahuje základní informace o životě poličského kapelníka a jeho autorem je Milan Skřivánek. Zaměřuje se spíše na popis materiálů, které do fondu Preisler patří. Celkově lze říci, že pro muzikologickou práci jsou nejcennější doslova stohy notových materiálů, které fond obsahuje. Jedná se hlavně o skladby jiných autorů, ať již světových nebo českých lokálních jmen (např. Karel Komzák, Josef Cibulka, Václav Vlastimil Hausmann a mnoho dalších). Co je ale nejdůležitější, lze z něj alespoň načrtnout i skladatelský vývoj Preislera. Notový materiál nashromážděný během posledních desetiletí existuje ve formě autografů Preislerových skladeb a řady tisků a opisů cizích autorů. Obsahuje několik desítek vlastních kapelníkových skladeb pro kapely, které za svého života vedl. Preislerovy skladby poslouží k srovnání s dobovou tvorbou v dalších kapitolách práce. Opusy vznikaly v drtivé většině případů jako díla instruktivní a nenáročná, určená pro jeho žáky nebo kapely, které Preisler řídil.⁷

Dalším cenným pramenem pro bádání je karton uložený v městském muzeu v Poličce obsahující dobové prameny k poličskému životu a životu městského kapelníka (dále fond Polička). Jedná se hlavně o fotografie rodiny, kapely, hudební třídy Fr. Preislera. Dále seznam chrámových skladeb s incipity, seznamy hudebníků Preislerovy dechové kapely s vyúčtováním honorářů, plakáty na koncerty konající se v Poličce a dalších místech, kde působil.

Nejrozsáhlejším pramenem mapující den po dni poličský život byla a je, po obnovení činnosti v devadesátých letech

⁶ Osobní fond F. Preislera (1834–1926), inventář, 1997, zpracovala Jana Macků pod vedením PhDr. Milana Skřivánka, celkový počet inventárních jednotek: 1263, uložených v 67 kartonech.

⁷ Složené z amatérských hudebníků, žáků buď samotného kapelníka nebo jiných učitelů hudby. Městský kapelník řídil za svého života městskou kapelu a dechovou kapelu.

dvacátého století, Jitřenka - list pro poučení a zábavu.⁸ Díky zmíněnému časopisu je možné zrekonstruovat kulturní, politický a společenský vývoj Poličky, sledovat místní aféry, narození a úmrtí, urbanizaci města apod. Redaktoři Jitřenky, kteří zůstávali většinou v anonymitě (nejsou uvedeni autoři článků), psali o celospolečenských událostech, všech, kulturních a politických akcích, které se odehrávaly v Poličce a nejbližším okolí (Litomyšl, Bystré u Poličky, Jimramov, Borová u Poličky). Recenzenti článků s hudební tematikou uvádějí nejen programy koncertů s interprety, ale i svoje hodnocení akcí. Tyto články budou hlavním zdrojem informací pro rekonstrukci Preislerova života, téměř od jeho příchodu do Poličky (1880) do jeho smrti (1928).

Na závěr můžeme ještě jmenovat druhotné materiály, které v následujících kapitolách poslouží k dokreslení života malého města na Vysočině, na přelomu devatenáctého a dvacátého století. Jedná se o články popisující rozvoj průmyslu, rozvoj veřejného života a dětství Bohuslava Martinů. K druhotným pramenům patří i památní knihy (spíše kroniky) kulturních spolků v Poličce.⁹ Nejnovější odkaz, ve kterém se objevuje jméno městského kapelníka, najdeme ve studii, která pojednává o operních začátcích B. Martinů.¹⁰

⁸ Vycházející od roku 1882 nepřetržitě do německé okupace v roce 1943. Začal ji vydávat Václav Vetterl, který si založil v Poličce knihtiskárnu, a po něm dlouhá desetiletí řídili a vydávali Jitřenku František a Jindřich Popelka. Původní název z prvního ročníku byl Jitřenka List pro poučení a zábavu a první číslo je z 10. 7. 1882. Čtrnáctidenník Jitřenka se stal poličskou kronikou a nejstarším časopisem Východních Čech. V zábavné sekci otiskoval básnické a beletristické prvotiny významných autorů, např. Terézy Novákové.

⁹ Památní kniha „Měšťanské Besedy“ v Poličce 1882 – 1918, uložená v SOKa Svitavy se sídlem v Litomyšli pod signaturou KR 114, Památní kniha „Besedy v Poličce“ založena v dubnu 1882 – 1905, uložena v SOKa Svitavy pod signaturou KR 118.

¹⁰ Kopecký 2009, s. 4.

Důkladněji zmapovat život a dílo Františka Preislera bude přínosné mimo jiné pro celistvější pochopení vlivů, které působily na rozvíjející se osobnost mladíka B. Martinů.¹¹

¹¹Před odchodem na pražskou konzervatoř, byl B. Martinů jistě ovlivněn hudebními událostmi konajícími se v Poličce a okolí. „Do okruhu faktorů“, které ovlivnily hudební cítění Martinů, patří i městská dechová hudba. Řídil ji ředitel kůru a učitel hudby František Preisler [...]“ (Peterková 1984, s. 14).

2. Život a dílo Fr. Preislera (1853–1928)

2. 1 Počátky rodu Preislerů

Podle rodinné legendy se první představitel hudebního rodu Preislerů jmenoval František Velebický (1. polovina 19. století). „První“ František působil ve funkci dvorního kapelníka ve Vídni. Vynikal dirigentskými a hudebně interpretačními schopnostmi a hrou na varhany. V období násilné germanizace mu bylo nabídnuto povýšení do šlechtického stavu a změna původního českého příjmení Velebický na německou obdobu Preisler. Jeho nejstaršímu synovi Fabiánu Preislerovi (1. pol. 19. st.) poskytl hrabě Lobkowicz místo varhaníka v Křimicích u Plzně.¹² K právě nastíněnému počátku rodokmenu hudební rodiny Preislerů musíme dodat, že pro úplné potvrzení výše uvedené posloupnosti nemáme mimo textu Zdeňka Preislera (Můj domov - historie Preislerova rodu dle zápisu Zdeňka Preislera) žádné důkazy. Opis rodného listu Františka Preislera (1853–1928), hlavního předmětu práce, uvádí jako jeho otce Fabiána Preislera (1. pol. 19. st.), povoláním pekaře v Brně a jako jeho prarodič byl uveden Josef Preisler (2. pol. 18. st.).¹³ František Preisler (nar. 1948) poskytl autorovi práce rodokmen Preislerovy rodiny, který neuvádí ani Fabiána Preislera ani jeho otce Josefa.¹⁴ Výše uvedené osoby z rodu Preislerů jsou doložitelné pouze z Opisu rodného listu a článku Zdeňka Preislera.

V bádání o osobě Preislera Františka je důležité datum a místo narození, a to můžeme z Opisu rodného listu vyčíst spolehlivě. Rodný a křestní list (ve dvojjazyčném opise uveden Geburts und Taufschein) uvádí místo narození Křtiny, dům č. 12 a datum 26. 11.

¹² Preisler sedmdesátá léta dvacátého století, s. 1.

¹³ Kde se v rodokmenu nachází František Velebický? Je chyba v Opisu rodného listu? Opis rodného listu Františka Preislera byl vyhotoven až v době německé okupace roku 1940, archiv rodiny Preislerů, viz. Příloha č. 1.

¹⁴ Nutno dodat, že rodokmen je neúplný a neobsahuje někdy ani datumy narození nebo úmrtí některých osob.

1853.¹⁵ Pokřtěn byl jako Preisler Franciscus následujícího dne. Všichni následující nejstarší synové rodiny byli (ke škodě pozdějších badatelů) pojmenováni stejným jménem František. Dalších šest generací nese toto jméno a vytvořilo hudební rod Preislerů. Pro větší přehlednost následujícího textu budeme vždy za jménem Františků Preislerů uvádět i časové rozpětí jejich života.

2. 2 Dětství a první působiště

O dětství a mládí Františka mnoho nevíme. Jediným dokumentem informujícím o Preislerově vzdělání je školní vysvědčení z hlavní školy v Bystřici nad Pernštýnem ze dne 22. 9. 1866. Mimo jiné potvrzuje datum narození Fr. Preislera, protože uvádí: „Preisler František rodem z Brna stár 12 ¹/₂ let. Římskokatolického náboženství, žák IV^{té} třídy, navštěvoval v druhém pololetí školního roku 1866 veřejnou školu velmi pilně [...]“¹⁶ Preisler dále studoval pravděpodobně na některém učitelském ústavu, protože výše citovaný Zdeněk Preisler (1921–1986) uvádí: „[...] syn František [nar. 1853], který vystudoval učitelství a od svého dětství vynikal ve hře na varhany.“¹⁷

Po dokončení vzdělání působil na různých místech v okolí svého rodiště. Jako učitel byl zaměstnán v Huníně (od roku 1924 nese obec název Unín), Bystřici nad Pernštýnem (dnes Bystřice nad Pernštejnem) a Štěpánově (u Olomouce), mimo učitele zastával i další hudební funkce (vedoucí kůru, sbormistr a kapelník). Posloupnost kariéry Františka Preislera můžeme zpětně odvodit z doporučení, které si nechal vystavit při nástupu na post městského kapelníka v Poličce. Prvním působištěm učitele Preislera byla právě

¹⁵ Křtiny jsou známým poutním místem s chrámem zasvěceným Panně Marii. Dílo barokního architekta Jana Blažeje Santiniho – Aichla tvoří hlavní dominantu obce a patří k nejcenějším památkám barokního slohu na Moravě. Mohl zde mladý Preisler slýchávat mnoho církevní hudby a možná i sám hrát na zdejší varhany? Křtiny samotné patří i dnes se svým osmi sty obyvateli k malým obcím. (viz <http://krtiny.webz.cz/>, 15. 8. 2009). Viz Příloha č. 2.

¹⁶ Školní vysvědčení, 1866, SOKa Svitavy, sign. 2384, karta 67/2. Viz Příloha č. 3

¹⁷ Preisler sedmdesátá léta dvacátého století, s. 1.

Bystřice nad Pernštýnem. Kurentem psané Doporučení o jeho působení v Bystřici uvádí nástup roku 1870 a konec jeho činnosti potvrzuje pro rok 1873.¹⁸ Následuje Vysvědčení z Hunína potvrzující Preislerovo působení od 15. 3. 1873 do konce srpna 1874. Můžeme se dočíst např.: „Na žádost pana Františka Preislera z Bystřice, bývalého prozatímního podučitele pro dvoutřídní národní školy v Huníně [...]“¹⁹ V Huníně pomáhal jako varhaník, vedoucí chrámového sboru a kapelník.²⁰ Pochvalné potvrzení činnosti kapelníka Preislera dokumentuje i následující věta: „[...] tím více anžto v hudbě ano i v skladbě hudební se nejenom vyzná, nýbrž i dokázal při slavných pohřbích [sic!], že hudebníky výborně jako kapelník řídit umí [...]“²¹ Další Doporučení pochází opět z Bystřice, ale až z roku 1878, kde se Preisler nacházel od druhé poloviny roku 1874. Následující čtyři léta nejsou plně doložitelná, ale jeden pramen svědčí o jeho návratu do Bystřice nad Pernštýnem již roku 1874. Jedná se o dobový plakát z koncertu pořádaného v Poličce 17. 1. 1875.²² Při plesu divadelních ochotníků vystoupil městský hudební sbor Dalibor z Bystřice nad Pernštýnem se sbormistrem Fr. Preislerem. Na programu výše zmíněného koncertu byly i skladby kapelníka (sbormistra) Preislera. Z celkem osmnácti hudebních čísel programu byly hrány čtyři skladby od Fr. Preislera. Polka *Katilina*, čtverylka *Slovanka*, kvapík s názvem *Občanský* (darovaný skladatelem poličským občanům) jako poslední *Společenský kvapík*. Další čísla programu byla zastoupena opusy od Johanna Strausse, Václava Vlastimila Hausmanna, Gaetana Donizettiho, Karla Blažeje Kopřivy. Působení v Bystřici před rokem 1878 potvrzuje i Vysvědčení od velitelství dobrovolných hasičů z této obce s datací

¹⁸ Doporučení z Bystřice nad Pernštýnem, 1873, SOKa Svitavy, sing. 2384, kartón 67/2. Viz Příloha č. 4.

¹⁹ Vysvědčení z Hunína, 1874, SOKa Svitavy, sing. 2384, kartón 67/2. Viz Příloha č. 5.

²⁰ Tamtéž.

²¹ Tamtéž.

²² Plakát č.1, 1875, fond Polička. Viz Příloha č. 6.

7. 5. 1878.²³ Mimo jiné uvádí i: „Konečně dovede tentýž i z listu spivati, jeho hlas jest zvučný a příjemný a cvičil zde spěvácký spolek k všeobecné spokojenosti.“²⁴ Poslední Vysvědčení z Bystřice od ředitele kůru v Bystřici nad Pernštýnem podává rozsah Preislerovy činnosti. Řídil kapelu dobrovolných hasičů, orchestr a sbor při církevních obřadech v místním chrámu a ještě vedl sbor s názvem Dalibor.²⁵ Všechna vysvědčení (spíše doporučení nebo dobrozdání) byla podle jejich textů vystavena na žádost Preislera. Nejspíše jako potvrzení jeho působení při nástupu na nový post. Všechny organizace a obce, ve kterých působil také velice chválí kapelníkovi hudební schopnosti, jak při hře na nástroje, zpěvu, řízení kapel, sboru nebo jeho skladatelské činnosti.

Posledním působištěm před přemístěním do Poličky se stal Štěpánov. Potvrzení působení kapelníka Preislera z obce Štěpánov obsahuje dataci 16. 7. 1881.²⁶ Ohraničuje jeho činnost od 1. 11. 1878 do 1. 5. 1880, kdy se stal městským kapelníkem v Poličce. Ve Štěpánově zastával funkci varhaníka a regenschoriho. Můžeme se opět dočíst slova chvály: „Všemožně se přičiniv v zvelebení hudby chrámové nevšední pilností svou a obezřetným řízením kůru zabezpečil sobě trvalého uznání úplné spokojenosti nejen nížepsaných [...] i všech farníků“.²⁷

²³ Vysvědčení z Bystřice nad Pernštýnem, 1878, SOKa Svitavy, sign. 2384, kartón 67/2. Viz Příloha č. 7.

²⁴ Tamtéž.

²⁵ Vysvědčení z Bystřice nad Pernštýnem 2, 1878, SOKa Svitavy, sign. 2384, kartón 67/2. Viz Příloha č. 8.

²⁶ Potvrzení ze Štěpánova, 1881, SOKa Svitavy, sign. 2384, kartón 67/2. Viz Příloha č. 9.

²⁷ Tamtéž.

2. 3 Polička na přelomu devatenáctého a dvacátého století

Posledním a doživotním působištěm Františka Preislera (1853–1928) se stala Polička, později (až dodnes) známá hudebnímu světu „jen“ jako rodiště Bohuslava Martinů.²⁸

Královské věnné město Polička vzniklo ve druhé polovině třináctého století (zakládací listina z roku 1265, nejstarší její opis pochází až ze století šestnáctého). Bylo po celá staletí sídlem řemeslníků a rolníků. Ve druhé polovině devatenáctého století (po říjnovém diplomu v roce 1860) vzniklo postupně velké množství spolků, které prosazovaly národní (české) zájmy. Jejich počet se na konci „století romantiků“ vyšplhal nad číslo dvacet. Uvedeme alespoň některé, které se budou v následujícím textu objevovat nejčastěji. Z kulturních spolků jmenujme spolek divadelních ochotníků Tyl (založený 1819), zpěvácký spolek Kollár (založený 1862), Besedu měšťanskou (1866–1872, 1882), Besedu (1879), Besedu řemeslnickou (1884). Velmi zajímavý a důležitý pro Preislerovo působení je střelecký spolek s názvem sbor císařsko - královských privátních ostrostřelců působící pod tímto názvem od roku 1836.²⁹ V Poličce působil i spolek literátský (založený v patnáctém století), Jednota svatojosefovská katolických jinochů a mužů (dělnický spolek založený roku 1892), spolky loterijní a samozřejmě spolky řemeslnické (řeznický, pekařský, krejčovský, obuvnický, tkalcovský, devatero řemesel a stavitelský). Ke střeleckým spolkům a jiným výše nejmenovaným se vrátíme během dalšího textu.

Zastavíme se také u rozvoje města (rozděleného na několik částí hradbami). Počet obyvatel byl v dobách před první republikou

²⁸ Dnešní podoba poličského náměstí viz Příloha č. 10.

²⁹ Štefka 1893, s. 6–7.

v podstatě konstantní a město se rozrůstalo jen pomalu. Například roku 1880 byl počet obyvatel 4 632 (počet domů 679), za deset let se počet obyvatel snížil na 4 550 (domů 664). Krátce po smrti městského kapelníka (1930) už ve všech městských částech (město uvnitř hradeb, horní a dolní předměstí) sídlilo přes šest tisíc obyvatel. Dnes Polička čítá kolem devíti tisíc obyvatel (údaj z roku 2000 hovoří o 8 738).³⁰ Většina poličských obyvatel byla české národnosti, ve městě sídlila menšina obyvatel německého původu (jen jedno procento z celkového počtu).

Veřejný život v rodišti B. Martinů se více rozvíjel, jak jsme již uvedli, od šedesátých let devatenáctého století. Velká část spolků byla založena také během let osmdesátých. Důležitým krokem k zachycení událostí Poličska bylo zrození čtrnáctidenníku Jitřenka.³¹

Průmysl v oblasti (a s ním příliv nových obyvatel do města) se rozrůstal velmi pomalu. Do konce devatenáctého století ve městě působila Tillova tkalcovská dílna, malá sirkárna, výroba stavebního materiálu, cihelna, strojírna, slévárna a od roku 1874 Čapkův závod na stavbu varhan a harmonií. V šedesátých letech byl postaven nový měšťanský pivovar.³² Vznikla mechanická tkalcovna firmy Eugen Feuerstein z Hořic v Podkrkonoší. Další vzpruhu pro průmysl i život ve městě znamenalo dlouho očekávané vybudování železniční trati ze Svitav do Poličky roku 1896, která byla později prodloužena do Skutče.³³ Tím rozvoj průmyslu utichl až do konce první světové války. V roce 1910 koupila „osada uvnitř hradeb“ (vnitřní město Polička) hrad Svojanov i s velkostatkem.

³⁰ Konečný, Růžička 2001, s. 103.

³¹ Z popudu Antonína Konstantina Vítáka piaristy a jednatele zpěváckého spolku Kollár, začal časopis vydávat Václav Vetterl v červenci 1882. Časopis byl mimo informátora poličského života i nástrojem k vydávání beletristických a básnických prvotin významných autorů (např. Terézy Novákové).

³² Konečný, Růžička 2001, s. 71–2.

³³ Tamtéž.

Během budování průmyslu došlo k zmodernizování i samotného města. Na konci devatenáctého století byla vybudována nová kanalizace, vodovod a od počátku nového století se postupně předlázďovaly ulice. Zavedení telefonu se obyvatelé dočkali v roce 1907. A v roce 1910 přišlo na řadu veřejné osvětlení na náměstí a do hlavních ulic.³⁴

Za Preislerova působení v Poličce se podle výše uvedených skutečností změnilo hodně. Nejen státní zřízení z konstituční monarchie na samostatnou republiku, ale samo věnné město českých královen se měnilo z ospalého městečka plného řemeslníků a rolníků, kde se po náměstí ještě na začátku dvacátého století proháněly slepice, na více průmyslové a spojené se světem železniční tratí. Do tohoto období plného přerodů se v malé světničce místního povězného narodil Bohuslav Martinů (8. 12. 1890). Není naším cílem zevrubně popisovat dávno napsané o životě nejznámějšího poličského rodáka. Autor práce se ale mimo jiné bude zabývat otázkou, zda a jak moc ovlivnila hudba provozovaná Fr. Preislerem mladého Martinů? Rodiče budoucího skladatele dali přednost jiným učitelům působícím ve stejné době v Poličce. Prvními jeho učiteli se stali Josef Černovský a Adolf Vaníček. O obou se zmíníme v dalším textu. Uvedeme citaci od předního českého badatele o životě a díle B. Martinů Jaroslava Mihule: „Bohuš ke svému štěstí narazil na učitele, jemuž mohl být vděčný za rozvoj svého talentu. Jmenoval se Josef Černovský. Černovský byl krejčí, který si přivydělával jako učitel hudby.“³⁵ „Další učitel Martinů byl Adolf Vaníček.“³⁶ Proč Martinů nedocházel na výuku k městskému kapelníkovi? Preisler zřídil svůj soukromý hudební ústav v roce 1882 a řadu žáků učil zdarma. Ale

³⁴ Konečný, Růžička 2001, s. 73.

³⁵ Mihule 2002, s. 27.

³⁶ Mihule 2002, s. 28.

otec B. Martinů a pověřný v Poličce v jedné osobě, dal přednost jiným učitelům hudby.

Funkce, které Preisler zastával zasahovaly do všech sfér kulturního života Poličky. Jako městský kapelník, kapelník hudby c. k. sboru ostrostřelců a později vedoucího kůru v chrámu svatého Jakuba v Poličce byl u všech událostí, které vyžadovaly hudební složku.³⁷ Důležitou událostí se stalo založení soukromého hudebního ústavu poličského městského kapelníka.

2. 4 Soukromý hudební ústav

K zřízení hudebního ústavu došlo v létě 1882 a první „školní rok“ byl zahájen v září téhož roku.³⁸ Zdeněk Preisler píše (1921–1986), ve svém výše již několikrát uvedeném článku, že městský kapelník si zřídil soukromý hudební ústav pro výchovu nových hudebníků z řad dělníků, zemědělců a řemeslníků. Podle Z. Preislera: „Pro ně vytvořil učební osnovu z roku 1882 [5. 6. 1882], napsal školy pro dechové i smyčcové hudební nástroje a používal prvních audiovizuálních školních pomůcek, různých tabulí pro výuku hudební teorie atd.“³⁹ Učební osnova podává mnohem podrobnější

³⁷ Připojíme krátkou poznámku o střelcích v Poličce. V literatuře se objevuje značná nejednotnost názvů střeleckých spolků působících v Poličce. Můžeme se setkat (a také se setkáme) s názvy Privilegovaná ostrostřelecká společnost, Privilegovaná společnost střelců do terče, Společnost celoročních střelců do terče, Sbor c. k. privilegovaných ostrostřelců. Od roku 1836 se vyskytuje neuniformovaná Společnost střelců do terče a nově vytvořená uniformovaná setnina s názvem Sbor c. k. privilegovaných ostrostřelců (vedoucím kapely ostrostřelecké byl Preisler). Sbor ostrostřelců fungoval až do období první republiky, kdy došlo k přejmenování na Městskou národní střeleckou milici. Roku 1920 se objevuje Jednota českých střelců v Poličce. Situace v názvech střeleckých spolků se stala nepřehlednou a v říjnu 1926 byl ustaven další střelecký spolek Ozbrojená jednota v Poličce (za rok se rozpadla). Posledním spolkem střelců, který mohl zasáhnout do Preislerova života byla Střelecká jednota v Poličce, založená v červenci 1927. (Konečný 2008, s. 24–25). Jaký byl ale původní cíl a náplň činnosti c. k. privilegovaných ostrostřelců? Podle stanov z roku 1881 měl za cíl: „Pěstovati občanskou statečnost, lásku k vlasti a panovníku, jakož i přispívati na požádání politického úřadu k zachování věrného pořádku a pokoje, pak bezpečnosti osoby a majetku v městě“ (tamtéž, s. 19). Po dobu své existence nevykonával Sbor ostrostřelců vojenskou službu ani nemusel zakročit k udržení pořádku. Pořádal slavnostní průvody městem (s hudbou) při zahájení střelby na jaře, při ukončení královské střelby na podzim, při narozeninách a jmeninách Jeho Veličenstva atd. (Konečný 2008, s. 23).

³⁸ Informace se opírá o datace Učební osnovy, Žádosti k povolení ústavu a dalších osvědčení, které uvedeme v dalším textu.

³⁹ Preisler sedmdesátá léta dvacátého století, s. 1.

informace o didaktických pomůckách používaných při výuce. Nedozvíme se z ní, kterých „audiovizuálních“ pomůcek Preisler používal a jak, ale podrobně vypisuje na které nástroje vyučoval a kterých škol používal. Jestli vytvořil své vlastní školy pro vyučované hudební nástroje, není podle pramenné základny (SOKa Svitavy) přímo doložitelné. Jediná hudebnina, kterou můžeme považovat za didaktickou pomůcku, je v SOKa Svitavy uložen hudební materiál s názvem *Postupy houslí (Dueta)* s podtitulem: „dle své osvědčené metody sestavil František Preisler 28. 7. 1881“.⁴⁰ Celkem dva sešity obsahují úpravy skladeb jiných autorů pro duo houslí (přes třicet hudebních čísel).

Vraťme se k osnově, podle které se výuka odehrávala. Jak se uvádí na prvních řádcích osnovy: „Účelem hudebního ústavu toho jest, mládež škole srostlou i mládež školní ve zpěvu a hudbě theoreticko–prakticky cvičiti a vyučovati tak aby důkladným vzděláním hudebním mysl se šlechtila a potřeby krasocitné vzrůstaly [...]“.⁴¹ Rozvrh byl následující: „Na ústavě tom učiti se bude každodenně výjma nedělí a svátek a sice: a, zpěvu b, hře na housle a na šmyčcové nástroje vůbec, c, hře na klavír, d, hře na dechové nástroje.“⁴² Závěrem je uveden ekonomický charakter ústavu: „Ke konci každého Školního roku konána bude veřejná produkce, jejíž čistý zisk výtěžek se věnuje na zakoupení hudebních nástrojův a hudebnin pro chudé chovance.“⁴³ Ke každému nástroji výuky (zpěv, housle, klavír a dechy) Preisler uvádí i její náplň. Je zbytečné citovat postupně celou osnovu, ale uvedeme náplň smyčcové třídy: „Uschopnění k jistému a korektnímu užívání houslí. Držení těla při hře na housle a náležité držení houslí a šmyčce.“⁴⁴

⁴⁰ *Postupy houslí (Dueta)*, 1881–2, SOKa Svitavy, sing. neuvedena, karton 66/3.

⁴¹ Učební osnova, 1882, SOKa Svitavy, sign. 2384, kartón 67/2. Viz Příloha č. 11.

⁴² Tamtéž.

⁴³ Tamtéž.

⁴⁴ Tamtéž.

Dalšími dokumenty nezbytnými pro povolení soukromého hudebního ústavu bylo Lékařské vysvědčení (z 12. 7. 1882), Vysvědčení mravů (z 5. 7. 1882), Dobrozdání poličského zastupitelstva (datované 6. 7. 1882).⁴⁵ Nejzajímavější z výše uvedených dokumentů, k žádosti o hudební ústav, je Lékařské vysvědčení. Nalezneme v něm podrobný popis místností, ve kterých se měla výuka budoucích žáků odehrávat. Jednalo se přímo o byt kapelníka, ze kterého měli být dva pokoje vyhrazeny ke zkoušení: „Byt ten, sestávající ze tří pokojů a kuchyně, z nichž dva k řečenému účelu sloužiti mají [k výuce žáků], jest v Nové ulici, kde není hlučno, okna všech pokojů hledí k východu.“⁴⁶ Závěr z posudku zní: „[...] vyhovuje byt řečený všem požadavkům v plné míře, jež se na cvičebné síně činiti mohou.“⁴⁷ Současně se dozvídáme, že František Preisler vykonával výuku svých žáků ve svém bytě, v čísle popisném 203.

Kolik žáků docházelo ke kapelníkovi do hodin, bohužel těžko zjistíme. Seznamy žáků se nedochovaly nebo nejsou dispozici. Tím nám zůstane utajeno, kdo přesně využil služeb městského kapelníka. Co víme určitě je, že k Preislerovi nedocházel v devadesátých letech B. Martinů, ani v letech dřívějších jeho učitelé (Josef Černovský, Adolf Vaníček). Činnost hudebního ústavu můžeme zrekonstruovat podle článků v „kronice Poličky“ v časopise Jitřenka. V dalším textu se ke všem koncertům pořádaným Preislerovým hudebním ústavem podrobněji vrátíme. Z jediné dochované fotografie žáků Fr. Preislera můžeme alespoň dovodit jejich počet a složení.⁴⁸ Snímek zachycuje celkem 22 žáků (z toho 4 dívky a jeden chlapec se zrakovou vadou), kapelník nepřehlédnutelně sedí uprostřed. Podle typického vousu můžeme dodnes poznat i další potomky rodu Preislerů. I když není

⁴⁵ Viz Přílohy č. 12, 13, 14. Vše uloženo v SOKa Svitavy, sign. 2384, kartón 67/2.

⁴⁶ Lékařské vysvědčení, 1882, SOKa Svitavy, sign. 2384, kartón 67/2.

⁴⁷ Tamtéž.

⁴⁸ Fr. Preisler a jeho žáci, snímek z fondu Polička, s. d., viz Příloha č. 15.

snímek datován, ve srovnání s mladší fotografií kapelníka můžeme odhadnout dobu vzniku na devadesátá léta nebo první desetiletí dvacátého století.

Pro větší zpřehlednění dalších působišť městského kapelníka následují krátká pojednání o městské kapele v Poličce a kapele ostrožrelecké. Po nich bude hlavním zdrojem informací Jitřenka, kde chronologicky vylíčíme vývoj kulturního života Poličky ve spojitosti s kapelníkem Preislerem.

2. 5 Městská kapela a kapela c. k. ostrožreleckého spolku

Kolik kapel působilo za Preislerova života v Poličce? Nejdříve Městská dechová kapela totožná s kapelou c. k. ostrožreleckého spolku. Další byla (také pod kapelníkovým vedením) Smyčcová kapela, účinkující při divadelních představeních, zábavách apod. V pozdějších letech přibyla v Poličce Mládenecká kapela pod vedením Josefa Vintra (1880–1958).⁴⁹

Městská dechová kapela založila tradici sobotních promenádních koncertů na náměstí (v období od začátku května do svátku sv. Václava). Repertoár byl složen z tanečních, pochodových čísel, směsí z oper a operet. Část repertoáru tvořil skladby samotného Františka Preislera.⁵⁰

Přesné složení dechové městské kapely (kapely c. k. ostrožreleckého spolku) můžeme rekonstruovat bohužel pouze z jediného pramene. Je jím Vyúčtování honorářů dechové hudby uložené v Městském muzeu v Poličce (dále označeném jako fond Polička).⁵¹ Obsahuje seznamy účinkujících hudebníků při různých

⁴⁹ Rodák ze Skutče, který přišel do Poličky v roce 1905. Na náměstí ve městě provozoval holišskou oficínu. Vyučoval hře na smyčcové a dechové nástroje. Vintř se měl stát druhým učitelem houslí B. Martinů (místo Adolfa Vaníčka). Po kapelníkovi Preislerovi přebral v roce 1922 post městského kapelníka a působil v něm až do své smrti v roce 1958.

⁵⁰ Peterková 1980, s. 14.

⁵¹ Vyúčtování honorářů dechové kapely, 1886–1897, fond Polička.

událostech v Poličce a okolí (většinou se jedná o pohřby). U každé hudební akce je uveden jmenný seznam hudebníků s datem a časem akce. V některých případech jsou připojeny sumy honorářů z těchto hudebních událostí. Vyúčtování honorářů dechové kapely zachycuje léta 1886–1897, jednu ukázkovou stranu zveřejňujeme v přílohách.⁵² Ze seznamů můžeme rekonstruovat nejčastěji účinkující (kmenové) hudebníky dechové kapely. Složení se během let zajisté měnilo, ale tyto hudebníci účinkovali téměř na všech akcích: ? Kastner, ? Radiměřský st. a ml., ? Hlavsa st. a ml., ? Völfel, ? Vlk, ? Popelka ml. a st., ? Krejčí, ? Hledík st. a ml., ? Huška, ? Andrlík st. a ml., ? Černovský, Fr. Preisler (kapelník). Kapela účinkovala většinou v počtu převyšujícím deset hudebníků, na některých akcích měla ale i dvacet členů. U některých jejích členů známe i nástroje, na které v kapele hráli (jsou uvedeny ve Vyúčtování honorářů dechové kapely). Tak např. výše uvedený Kastner hrál part klarinetu (neurčeno ladění), Hledík ml. 1. trubku, Hlavsa s Popelkou mladším lesní rohy. Dechová kapela obsahovala všechny žesťové i dřevěné dechové nástroje plus bicí (velký a malý buben, činely). Na jediném snímku, který máme k dispozici, je zachycena celá kapela i s dirigentem uprostřed (celkem 22 hráčů s kapelníkem).⁵³ Všichni byly oděni do stejnokrojů, podobně jako smyčcová kapela, o které bude v krátkosti pojednáno níže.

Frekvence výstupů kapely se z Vyúčtování honorářů dechové kapely nedá přesně odvodit. Jsou vesměs uvedeny jen pohřby nebo akce, ze kterých měli její členové nárok na honorář (plesy, zábavy). Např. během prvního roku zápisů z Vyúčtování (1886) je uvedeno pouze sedm vystoupení, z toho pět pohřbů. Kapela se zajisté podílela i na dalších hudebních akcích (jak vysvitne z článků v časopise

⁵² Viz Příloha č. 16.

⁵³ Dechová kapela v Poličce, začátek dvacátého století, fond Polička, viz Příloha č. 17.

Jitřenka). Jednou ze zdokumentovaných akcí mimo Vyúčtování honorářů dechové kapely bylo prestižní vystoupení u příležitosti přivítání Jeho Veličenstva císaře Františka Josefa I. v Litomyšli. Účastnilo se ho 24 (!) hudebníků: „Hudba hrála při defilování všech spolků pod mojí taktovkou. Po skončení se císařský komoří vyjádřil s největší pochvalou a poděkováním naší hudbě i dirigentu.“⁵⁴

Na závěr podkapitoly uvedeme některé příklady honorářů pro dechovou městskou hudbu. Např. za pohřeb Karla Teppra konaný 13. 5. 1891 o půl čtvrté odpoledne je uvedena částka 15 zl.(zlatých).⁵⁵ Za pohřeb dcery mýtného je u každého člena kapely uvedena částka 50 (krejcarů).⁵⁶

2. 6 Smyčcová kapela

Jako další kapela pod vedením městského kapelníka Františka Preislera působila v královském městě smyčcová kapela. Kolik členů měla, můžeme určit pouze ze snímku, pořízeného při blíže neurčitým výletu této kapely.⁵⁷ Na snímku je zachyceno 20 hudebníků se smyčcovými i dechovými nástroji, kapelník Preisler mezi nimi není. Obsazení nástrojů smyčcové kapely můžeme rekonstruovat z notového materiálu uloženého v SOKa Svitavy. Např. skladba *Pochod Číňanů* obsahuje následující party: Fl. et Fl. picc., Cl. I, II in C, Cor. I, II, Tr. in F, Cort, Trbn, BTrbn, Tamb, Trg, GrCs, Vno I, II, Vla, Vlc, Cb.⁵⁸ Celkem 16 samostatných partů hrál přibližně stejný počet hudebníků. Pro smyčcovou kapelu nemáme k dispozici jmenný seznam členů, můžeme předpokládat, že někteří

⁵⁴ Preisler sedmdesátá léta dvacátého století, s. 1.

⁵⁵ Do konce roku 1891 se jako platidlo používal zlatý (v českých zemích s názvy zlatý, zlatka, zlatník). Koruna byla zavedena roku 1892 a vycházela z poměru 1 zlatý = 2 koruny. Jedna koruna se skládala ze 100 dílčích jednotek. V oběhu zůstaly zlatky a krejčary ještě několik let od zavedení koruny (http://cs.wikipedia.org/wiki/Rakousko-uhersk%C3%A1_koruna, 19. 7. 2009).

⁵⁶ Vyúčtování honorářů dechové kapely, 1886-1897, fond Polička.

⁵⁷ Smyčcová kapela, začátek dvacátého století, fond Polička, viz Příloha č. 18.

⁵⁸ *Pochod Číňanů*, 1912, SOKa Svitavy, sing. neuvedena, kartón 64/3.

hráči působili v obou kapelách současně (hlavně hráči na dechové nástroje, kterých byl nedostatek). Kapela se smíšeným obsazením smyčců a dechů účinkovala jak při představeních místního ochotnického spolku Tyl, tak zajisté při zábavách a plesech (viz další text).

2. 7 První poličská léta (1880–1890)

2. 7. 1 Rok 1880

Po působení ve Štěpánově odchází mladý skladatel a kapelník do Poličky. Zdeněk Preisler, (1921–1986) autor výše několikrát uvedeného článku s názvem Můj domov-historie rodu Preislerů dle zápisu Zdeňka Preislera, podává o příchodu Františka do Poličky historku. Při jednom procesí konaném z Poličky do Křtin (74 km) se prý Preisler setkal s Florou Bergrovou a vzájemně se zamilovali.⁵⁹ Po sňatku odchází do Poličky, ve které setrvá až do konce života. Manželka Flora byla dcerou regenschoriho poličského kůru a Preisler po něm v roce 1901 převzal řízení kůru. Podle Zdržovacího listu vystaveného obecním úřadem v Poličce 29. 12. 1880 bydleli novomanželé v domě číslo 203.⁶⁰ Přesnou dobu příchodu do královského města můžeme určit ze dvou pramenů. Jednak z jmenování městským kapelníkem vedením města Poličky a také z dochovaného plakátu pravděpodobně prvního koncertu, který v Poličce po svém nástupu na místo městského kapelníka pořádal. Výše uvedený dopis s datací 10. 4. 1880 uvádí např.: „Sděluji Vám, že Jste jednohlasným usnesením členův obecního a místního výboru města Poličky jakož i sboru důstojníkův c. k. priv. sboru střeleckého jmenován městským kapelníkem v Poličce.“⁶¹ Uvádí dále příjmy spojené s místem městského kapelníka: „z důchodův města Poličky

⁵⁹ Preisler sedmdesátá léta dvacátého století, s. 1.

⁶⁰ Zdržovací list, 1880, SOKa Svitavy, sign. 2389, kartón 67/6.

⁶¹ Jmenování městským kapelníkem, 1880, SOKa Svitavy, sing. 2385, kartón 67/3. Viz Příloha č. 19.

uvnitř hradeb odměna ročně 300 zl.[zlatých]. Pak příspěvek na byt z obecních důchodův 50 zl.“⁶² Program koncertu z 30. 5. 1880 v městských lázních Liboháj již uvádí Preislera jako kapelníka c. k. privátní střelecké a městské kapely.⁶³ Na programu byly i skladby kapelníka. V pořadí čtvrtá skladba *Koncertní polka* a č. 7 čtverylka *Slovanka*. Místem častých koncertů a tanečních zábav byly právě lázně Liboháj.⁶⁴ Přesun na kapelnické místo do Poličky se podle těchto pramenů musel uskutečnit od poloviny dubna do začátku května 1880.

Následující dva roky působení městského kapelníka nemůžeme přímo rekonstruovat z důvodu chybějících přímých pramenů. Přineseme alespoň podobiznu samotného kapelníka. K dispozici jich autor práce nemá mnoho. Pouze jednu s rodinou (manželka a blíže nespecifikovatelné dítě).⁶⁵ Další snímky zachycují Preislera s jeho kapelami nebo žáky hudebního ústavu.

2. 7. 2 Rok 1881

Jediným dokumentem z roku 1881 je rozhodnutí místního zastupitelstva, které kapelníkovi vydává otop pro místnosti ke zkoušení hudebníků: „[...] povoleno jest Vám vydati tři trojmětry palebního dříví pro rok 1881, ku vytápění místností ke zkouškám hudebníků pak ku cvičení nových hudebních sil, z lesův velkostatku města Poličky.“⁶⁶ Zkoušky městské kapely pokračovaly i za přispění místního zastupitelstva, které si bylo nejspíše vědomo reprezentačního efektu vzešlého z provozování hudby v Poličce.

⁶² . Jmenování městským kapelníkem, 1880, SOKa Svitavy, sing. 2385, kartón 67/3. Viz Příloha č. 19.

⁶³ Program koncertu, 1880, fond Polička, Příloha č. 20.

⁶⁴ V roce 1831 byly zprovozněny nové lázně s koupelemi a restaurací v Liboháji, nacházející se deset minut cesty za městem (Konečný, Růžička 2001, s. 46). Podoba lázní viz Příloha č. 21 a 22.

⁶⁵ Viz Příloha č. 23, snímek pochází z archivu rodiny Bergerových a byl poskytnut Mgr. Stanislavem Konečným (vedoucím badatelny v SOKa Svitavy se sídlem v Litomyšli). Pokud je na snímku zachycen kapelník s chotí a prvním dítětem (Jindřiška Preislerová 1882–1900), pak můžeme snímek datovat do období 1882–3.

⁶⁶ Panu Frant. Preislerovi, 1881, SOKa Svitavy, sign. 2385, kartón 67/3.

2. 7. 3 Rok 1882

Pro první polovinu roku máme pouze nepřímé důkazy o kulturních událostech za účasti městského kapelníka. Právě výše uvedený spolek divadelních ochotníků v Poličce Tyl vystavil městskému kapelníku poděkování: „[...] za velmi zdařilé spracování a řízení hudby i zpěvů, jakož i cvičení herců pro hru *Vesničané* [zvýrazněno autorem] kteréž se vzácnou ochotou bezplatně ráčil Jste vykonati, své vřelé uznání a poděkování.“⁶⁷ Poděkování bylo vystaveno dne 24. 1. 1882. Notový materiál ke hře *Vesničané* je k dispozici v SOKa Svitavy.⁶⁸ Obsahuje sbory a sólové party a některé rozepsané party pro Vno I, II, Vlc, Bs., Fl. in C, Cl. in C. Hra je rozdělena do dvou jednání.

Druhým dokumentem je odpověď na žádost k přidělení místností k cvičení hudebníků, pravděpodobně kapel, které vedl. Místní školní rada v Poličce přidělila kapelníkovi místnosti v prvním poschodí obecního domu čp. 114. Dokument pochází z 26. 1. 1882.⁶⁹

Následující měsíce a roky byly dostatečně podrobně monitorovány několikrát zmíněným čtrnáctidenníkem Jitřenka.⁷⁰ První číslo vyšlo 10. 7. 1882. Celkem můžeme nalézt 10 odkazů na kapelníka Fr. Preislera za druhý půlrok 1882. Nebudeme uvádět dopodrobna všechny články vztahující se k osobnosti Preislera Františka (celý soupis je součástí seznamu pramenů a literatury), ale zastavíme se u nejzajímavějších akcí a jejich hodnocení, které podávají obraz společenského roku v královském věnném městě Poličce. Při příležitosti vystoupení kapely ostrožreleckého sboru v Poličce dne 16. 7. 1882 v Liboháji se můžeme dozvědět následující: **„Kapela ostrožreleckého sboru v Poličce** [zvýrazněno autorem

⁶⁷ Poděkování, 1882, SOKa Svitavy, sign. 2386, karton 67/5.

⁶⁸ *Vesničané*, 1881, SOKa Svitavy, sign. neuvedena, karton 66/19.

⁶⁹ Odpověď na žádost, 1882, SOKa Svitavy, sign. 2389, karton 67/6.

⁷⁰ Titulní strana prvního ročníku Jitřenky, 1882, SOKa Svitavy, inv. č. 9924. s. 1. Viz Příloha č. 24.

článku] řízením kapelníka Frant. Preislera utěšeně vzkvétá. Účastenství bylo hojné a zábava tudíž velmi dobrá. Dovolujeme si jen upozorniti pana kapelníka na to, že hudba smyčcová dobře sice se hodí do místnosti uzavřených, nikoli však na venek, kde rozhodně foukací nástroje imponují. A proto až po druhé v Liboháji kapela ostrostřelecká koncert dávati bude, necht' užije nejen nástrojů foukacích ale i bubnův a talířů.⁷¹ Dále vystoupila ostrostřelecká kapela na věnečku studentů 3. 8. na střelnici (budova střelnice, kde se pořádaly závody střelců do terče).⁷² Oficiální akcí byla akademie pořádaná k oslavě Jeho Veličenstva Františka Josefa I. 20. 8. v městském divadle. Na programu bylo celkem pět skladeb, mimo jiné „povinná“ rakouská hymna, předehra k opeře *Hubička* od Bedřicha Smetany a *Slovanské tance č. 7 a 8.* od Antonína Dvořáka. Orchestr složený z pětadvaceti hudebníků řídil městský kapelník a recenzent velice ocenil uvedení skladeb od českých autorů.⁷³ Článek o výletu sboru dobrovolných hasičů v Poličce do České Třebové dne 10. 9. s kapelou ostrostřelců uvádí mezi skladbami i *Hasičský pochod* od Preislera a *Směs ze slovanských písní* od městského kapelníka.⁷⁴ Mezi události, které se budou opakovat v dalších letech patřila královská střelba spojená s pořádáním zábavy.⁷⁵ Ostrostřelecká kapela procházela městem: „C. k. priv. sbor ostrostřelecký s kapelou svou v čele přivedl nejprve staré hodnostářstvo na střelnici, kdež za hlahlů trub nové hodnostářstvo jmenováno a odměny rozdávány

⁷¹ *Kapela ostrostřeleckého sboru v Poličce*, in: Jitřenka, r. 1, 1882, č. 3, 1. 8., s. 48. K označování článku v Jitřence musíme dodat, že většina článků nemá nadpis, ale jen tučně zvýrazněný začátek článku (zde v kurzívě), který budeme považovat za titul celého článku. Autoři článků nejsou v drtivě většině uvedeni.

⁷² *Věneček*, in: Jitřenka, r. 1, 1882, č. 4, 10. 8., s. 64.

⁷³ *Akademie v Poličce*, in: Jitřenka, r. 1, 1882, č. 6, 1. 9., s. 96.

⁷⁴ *Hasičský pochod*, s. d., SOKa Svitavy, sing. neuvedena, karta 21/7. *Výlet sboru dobrovolných hasičů poličských*, in: Jitřenka, r. 1, 1882, č. 8, 20. 9., s. 127.

⁷⁵ Střelba se obvykle konala v době od května do září, a to obyčejná o nedělích a svátcích. Pro zakončení sezóny byla pořádána střelba královská. Např. v roce 1890 probíhala královská střelba takto: každý člen měl právo střílet 3 rány na pravého maršála, 3 rány na levého a 24 ran na krále, na krále platila nejlepší rána, neplatil počet nastřelených kruhů. Vzdálenost terčů byla 87,5 metru a celkový průměr 19 centimetru se čtyřmi kruhy (Konečný 2008, s. 24).

byly.“⁷⁶ Každého, kdo v královské střelbě uspěl doprovodila kapela až do domu: „Po té hodnostové opět s hudbou a střeleckým sborem do domů svých uvedeni byli. Kapela učinila pak u každého zastaveníčko. Večer konán ples, jenž jako obyčejně se vydařil.“⁷⁷

Další divadelní představení za doprovodu hudby kapelníka Preislera se konalo 24. 9., na programu byla hra *Starý vlastenec* od A. H. Sokola.⁷⁸

2. 7. 4 Rok 1883

Rok 1883 již máme detailně popsán články z Jitřenky celý a můžeme načrtnout průběh roku s tradičními kulturními událostmi Poličky a okolí.

V článku o střeleckých sborech působících v Poličce nacházíme zmínku o kapele ostrostřeleckého sboru: „Ostrostřeleckému sboru náleží přední zásluha o pravidelné pěstování hudby pomocí stálé hudební kapely, kterou velikou obětavostí mnohdy téměř výhradně sám udržoval.“⁷⁹ Preisler se účastnil 11. 3. 1883 koncertu smíšeného sboru Kollár (smíšeného zpěváckého spolku Kollár) jako interpret čtyřruční verze *Slovanského tance* č. 3 spolu s Františkem Bergerem.⁸⁰ Za svoje vystoupení obdržel od vedení spolku (starosty a ředitele v jedné osobě a jednatele spolku) poděkování.⁸¹

Městský kapelník neusnul na vavřínech a pustil se do přípravy opery! Jednalo se o dílo Viléma Blodka (1824–1874) *V studni* patřící mezi jednoaktové komické opery.⁸² K tomu, aby bylo možné dílo nazkoušet a uvést potřeboval kapelník vhodné prostory, jediné

⁷⁶ *Svobodná střelba královská společnosti střelců do terče v Poličce*, in: Jitřenka, r. 1, 1882, č. 8, 20. 9., s. 126.

⁷⁷ Tamtéž.

⁷⁸ *Z Poličky*, in: Jitřenka, r. 1, 1882, č. 9, 1. 10., s. 141–2.

⁷⁹ *Sbor střelecký – v královském věnném městě Poličce (Dokončení)*, in: Jitřenka, r. 2, 1883, č. 6, 20. 2. s. 72.

⁸⁰ *Pěvecká a hudební produkce*, in: Jitřenka, r. 2, 1883, č. 9, 20. 3., s. 110.

⁸¹ Poděkování, 1883, SOKa Svitavy, sing. 2386, kartón 67/5. Viz Příloha č. 25.

⁸² Šafařík 2006, s. 261.

prostorově použitelné se jevílo městské divadlo, sídlo ochotnického spolku Tyl. Ze dne 29. června máme dochovanou Žádost o prostory a povolení konání představení.⁸³ Dokument je datován 30. 6. 1883, uvedeme krátkou citaci: „V účtě podepsaný míní v letošních prázdninách v zdejším městském divadle dávatí operu *V studni* [zvýraznil autor] od Blodka a sice ve prospěch hudebních nástrojů, za touže příčinou prosí o propůjčení zdejšího městského divadla.“⁸⁴ Žádosti bylo vyhověno a Jitřenka uvedla „upoutávku“ k opeře: „Kom. Opera *Ve studni* bude koncem srpna t. r. péčí kapelníka p. Fr. Preislera a pomocí domácích pánů a dám provedena ve městském divadle zdejším.“⁸⁵ Uvedení Blodkovy opery se stalo součástí oslav narozenin Jeho Veličenstva císaře Josefa I., 19. srpna. Na programu hudební a pěvecké akademie zazněly mimo jednoaktové opery ještě *Rakouská hymna*, *Slovanský tanec č. 4* A. Dvořáka, *Báje* píseň pro čtyři ženské hlasy (autor neuveden).⁸⁶ Recenzent Jitřenky ocenil především snahu účinkujících, ale nebál se vyjádřit i kriticky: „Příčiny toho, proč některé sbory nebyly úplně bezvadné, jsou nám známy [?], protož nechceme vady v tomto směru na váhu klásti.“⁸⁷ Celkově se dostalo provedení díla pochvaly, především orchestru. Představení opery bylo pro velký zájem opakováno 26. srpna a „návštěva akademie byla tak hojná, že musil býti valně rozmnožen počet sedadel.“⁸⁸

Na závěr roku (1. 12.) pořádal pěvecký spolek Kollár zábavu na počest znovuotevření Národního divadla (18. 11. 1883), na které hráli členové ostrostřelecké kapely pod vedením městského kapelníka *Směs* ze Smetanovy opery *Prodaná nevěsta*. Na programu byli pouze čeští skladatelé: Antonín Dvořák, Karel Bendl, Josef

⁸³ Žádost pro operu *V studni*, 1883, SOKa Svitavy, sing. 2386, kartón 67/7. Viz Příloha č. 26.

⁸⁴ Tamtéž.

⁸⁵ *Kom. Opera Ve studni*, in: Jitřenka, r. 2, 1883, 20. 7. s. 254.

⁸⁶ *Narozeniny Jeho Veličenstva*, in: Jitřenka, r. 2, 1883, 10. 8., s. 278–9.

⁸⁷ *Hudební a pěvecká akademie*, in: Jitřenka, r. 2, 1883, 1. 9., s. 302.

⁸⁸ Tamtéž.

Nešvera, Jan Ludevít Procházka, Josef Drahlovský. Po skončení programu následovala (většinou) taneční zábava za doprovodu ostrostřelecké kapely.⁸⁹

2. 7. 5 Rok 1884

Čtvrtý rok působení Fr. Preislera v Poličce otevíráme dalším dokumentem z fondu Fr. Preisler uloženém SOKa Svitavy. Jde o Vysvědčení děkanského úřadu v Poličce, které uvádí aktivity kapelníka s možností doporučení v případě potřeby. Dozvídáme se např.: „[...] p. František Preisler, kapelník kapely sboru ostrostřeleckého v Poličce, se po 4 roky svého pobytu zde nejen hudby chrámové jako dovedný varhaník a sběhlý hudebník [...] zúčastnil, nýbrž i schopnost a způsobilost svou ku samostatnému řízení kůru dokázal.“⁹⁰ Ještě děkan (Leopold Mazač) popisuje jeho činnost sbormistrovskou: „V jeho prospěch budiž dále podotknuto, že zdejší sbor literátský s obětavou pílí mnohým zpěvům církevním se zdarem nacvičil [...]“⁹¹ Otvírá se před námi dosud neznámá činnost městského kapelníka v Poličce, práce pro církev. Bohužel výše uvedené ani další následující „výstupy“ z jeho činnosti pro liturgii nejsou v časopise (až na několik výjimek) zachyceny.

Jitřenka informovala i o plesové sezóně v Poličce. Na společném plese c. k. privátního sboru ostrostřeleckého a celoročních střelců do terče hrála 24. 2. 1884 hudba za řízení kapelníka Preislera. Plesu se zúčastnili pouze měšťané (obdoba našich podnikatelských plesů).⁹² Další událostí s účastí skladatele Preislera se stala hudební a pěvecká akademie spolku Kollár v městském divadle 16. března. Na programu zazněly skladby dnes neznámé od českých i zahraničních autorů. Preisler se představil

⁸⁹ *Domácí zábava zdejšího smíšeného zpěv. spolku `Kollára`*, in: Jitřenka, r. 2, 1883, 10. 12., s. 421.

⁹⁰ Vysvědčení, 1884, SOKa Svitavy, sing. 2386, kartón 67/3. Viz Příloha č. 27.

⁹¹ Tamtéž.

⁹² *Společný druhý ples*, in: Jitřenka, r. 3, 1884, č. 5, 1. 3., s. 78.

„pouze“ v roli korepetitora sólových výstupů a sborů.⁹³ Koncertem pro zvané (členy Besedy v Poličce a hosty) byl večer 5. dubna, na kterém kapelník Preisler vystoupil jako klavírista spolu s Františkem Bergerem. Bohužel v článku není uvedeno, kdo hrál která čísla. Uvedeme alespoň, které klavírní skladby zazněly: *Kde domov můj?*, předehra k dramatu Josefa Kajetána Tyla od A. Dvořáka, *Slovanský tanec č. 1* téhož autora.⁹⁴ Aby nedocházelo k matení čtenáře, uvádíme, že v královském městě působily dvě organizace se jménem Beseda. Jednak Měšťanská beseda a Beseda v Poličce.⁹⁵

Poslední událostí s účastí kapelníka v Poličce zaznamenanou v Jitřence pro rok 1884 byl první koncert žáků Fr. Preislera, 21. 12. v městské střelnici.⁹⁶ Celkem deset čísel programu interpretovali sólisté, ale zazněly i části „orchestrální“ (soubor čtrnácti primů a sekundů, dvou fléten, klarinetu, violy, violoncella a kontrabasu). Celkem účinkovalo přes dvacet Preislerových žáků. Do programu nebyla zařazena ani jediná kapelníková skladba. Vesměs se jednalo o autory české (B. Smetana, A. Dvořák, úprava skladby od V. Blodka). Čistý výnos koncertu (vstupné 30 krejcarů) byl věnován na zakoupení hudebnin. Autor článku ocenil píli a svědomitost učitele a jeho žáků.⁹⁷

⁹³ *Hudební a pěvecká akademie*, in: Jitřenka, r. 3, 1884, č. 7, 1. 4., s. 110–1.

⁹⁴ „*Beseda v Poličce*“, in: Jitřenka, r. 3, 1884, č. 8, 16. 4., s. 128.

⁹⁵ V měšťanské Besedě šlo především o zábavu a rozptýlení, politickou reprezentaci a besedy s významnými návštěvníky Poličky. V Besedě převládali osvětově–vzdělávací snahy. Spolek konal přednášky o současných českých spisovatelích a hudebních skladatelích (Růžička 1980, s. 216). Kapelník Preisler se stal členem zábavného výboru, který měl na starosti pořádání hudebních akcí měšťanské Besedy v roce 1882 a s přestávkami vydržel ve výboru dalších dvacet let. Měšťanská Beseda, stejně jako její konkurence Beseda v Poličce, měla v devadesátých let problém s členskou základnou a hlavně s penězi pro činnost. Roku 1902 se městský kapelník stal jednatelem měšťanské besedy a byl i autorem zápisu v pamětní knize (viz Památní kniha „Měšťanské Besedy“ v Poličce 1882–1918, SOKa Svitavy, sing. KR 114). Městský kapelník byl členem i druhé Besedy, jak dokládá pamětní kniha (viz Památní kniha „Besedy v Poličce“ založena v dubnu 1882–1905, SOKa Svitavy, KR 118). Nejzajímavější jsou zápisy z pamětní (památní) knihy, kde můžeme nalézt podpisy významných hostů a účinkujících na koncertech besedy. K nejznámějším osobnostem, které navštívili Poličku patřili: Antonín Dvořák, České kvarteto, České trio, Karel Ondříček.

⁹⁶ *Veřejná hudební produkce žáků*, in: Jitřenka, r. 3, 1884, č. 24, 16. 12., s. 384.

⁹⁷ *Hudební produkce*, in: Jitřenka, r. 4, 1885, č. 1, 6. 1., s. 12–13.

2. 7. 6 Rok 1885

První článek roku 1885 přináší informace o výše uvedeném koncertu žáků Fr. Preislera, který se konal 21. prosince 1884.⁹⁸

Další vystoupení městského kapelníka se uskutečnilo 7. února v rámci zábavy pořádané Měšťanskou besedou. Během zábavy zazněly skladby od Franze von Suppého, Ludwiga van Beethovena, B. Smetany a Josefa Nešvery. Preisler účinkoval při předehře *Žádný muž a tolik děvčat* F. Suppého (čtyřruční klavír), čtvrtém *smýčcovém kvartetu* L. v. Beethovena (hrál part violy) a zazněl i obávaný sextet z *Prodané nevěsty* B. Smetany, kde se kapelník ujal jednoho z pěveckých partů.⁹⁹

Hned následující den vystoupila Hudba (ostroštrelecká kapela?) pod vedením kapelníka při hudební zábavě Řemeslnické besedy.¹⁰⁰ Rušný únor zakončil ples v Liboháji, kde hrála kapela městských ostroštelců pod vedením kapelníka: „Vkusná dekorace a zdařilá hudba měst. ostroštelců z Poličky se líbily tou měrou, že obecenstvo až do pozdních hodin ranních při nenucené zábavě a veselém tanci vytrvalo.“¹⁰¹

Následující měsíce nemáme žádné zprávy o působení městského kapelníka. Až v červnovém vydání Jitřenky můžeme nalézt zprávu o další hudební produkci. Jde o upoutávku na třetí koncert kapelníka a jeho žáků z hudebního ústavu (jen pro připomenutí, v osnově k soukromému hudebnímu ústavu se Preisler zavázal pořádat hudební produkci každý rok). Měli zaznít skladby např. od Smetany nebo Beethovena. „Lze právem se nadíti, že při známé pilnosti páně kapelníkově a horlivosti jeho žáků opět bude poskytnuta milá zábava účastníkům [...]“¹⁰²

⁹⁸ *Hudební produkce*, in: Jitřenka, r. 4, 1885, č. 1, 6. 1., s. 12–13.

⁹⁹ *Domácí zábava v Měšťanské besedě*, in: Jitřenka, r. 4, 1885, č. 4, 20. 2., s. 58–9.

¹⁰⁰ *Řemeslnická beseda*, in: Jitřenka, r. 4, 1885, č. 4, 20. 2., s. 59.

¹⁰¹ *Ples v Liboháji*, in: Jitřenka, r. 4, 1885, č. 4, 20. 2., s. 59.

¹⁰² *Hudební produkce*, in: Jitřenka, 1885, r. 4, č. 12, 20. 6., s. 187.

Poslední akcí, které se (alespoň podle časopisu Jitřenka) městský kapelník zúčastnil byla zábava konaná Měšťanskou besedou, 18. srpna. Vystoupil sextet zdejší kapely (neznáme jeho složení) a někteří sólisté. Zazněly dva klavírní kvartety od Carla Maria von Webera a Carla Černého. Preisler interpretoval jako při předešlé zábavě part violy. Večer byl vlastně oslavou narozenin císaře Františka Josefa I. Na programu byl i přípitek k narozeninám císaře a národní hymna (píseň *Kde domov můj?*).¹⁰³

2. 7. 7 Rok 1886

K počátku roku 1886 máme k dispozici odpověď na žádost městského kapelníka ohledně zakoupení nových not pro výuku žáků v hudebním ústavu.¹⁰⁴ Dovídáme se: „[...] místní zastupitelstvo města Poličky uvnitř hradeb [vnitřní město] podle usnesení svého ze dne 29. prosince 1885 k tomu svolilo, aby ku cvičení hudebních sil vůbec zakoupeny byly školy na klarinet, hoboe, fagot, contrabas, pozaun, malý buben a bombardon a aby náklad ze zakoupením tímto spojený uhrazen byl z místních důchodův.“¹⁰⁵ Dále zastupitelstvo „přikleplo“ kapelníkovi palebné dřevo k vytápění místností, ve kterých se konaly zkoušky hudebníků.¹⁰⁶ Jak z výše uvedeného seznamu chybějících škol na nástroje soukromému hudebnímu ústavu vyplývá, chyběly pomůcky hlavně k výuce dechových nástrojů.

Preislerovým se tohoto roku narodil první syn František (1886–1945), který po hudební přípravě v otcově hudebním ústavu pokračoval ve studiích na pražské konzervatoři a poté působil téměř čtyřicet let jako kapelník v České Třebové.

První článek tohoto roku o kapelníkovi (zpráva o činnosti Besedy v Poličce) mapuje ještě další bílé místo v činnosti za rok

¹⁰³ *Měšťanská beseda*, in: Jitřenka, 1885, r. 4, č. 16, 20. 8., s. 252.

¹⁰⁴ Odpověď na žádost, 1886, SOKa Svitavy, sing. 2386, karton č. 67/3. Viz Příloha č. 28.

¹⁰⁵ *Valná hromada „Besedy v Poličce“*, in: Jitřenka, 1886, r. 5, č. 2, 16. 1., s. 12-13.

¹⁰⁶ Tamtéž.

1885. Při koncertu Besedy v Poličce vystoupilo i okteto pod vedením kapelníka Preislera. Koncert se konal 21. listopadu. Jaké bylo složení okteta nelze určit stejně tak přesné nástrojové složení nám zůstane utajeno.¹⁰⁷ Článek podává zajímavé informace o hospodaření spolku Beseda v Poličce. Počet členů vzrostl na 39 (o čtyři více než předchozí rok) a příjmy činily 282 zlatých a 8 krejcarů, výdaje 219 zlatých a 50 krejcarů. Čistý zisk se rovnal 62 zlatým a 58 krejcarům. Autor článku hovoří o splacení spolkového pianu.¹⁰⁸

Plesové sezóny se opět zúčastnila i ostrostřelecká kapela se svým kapelníkem. 15. února hrála při masopustní zábavě pořádané Řemeslnickou besedou a 21. února účinkovala na střeleckém plese, pořádaném na místní střelnici.¹⁰⁹ Recenzent si postěžoval na malou účast na zábavách: „Nelze sice naříkati, že by letošní zábavy masopustní s nezdarem se potkávaly, dlužno však připomenouti, že návštěva byla o všech slabá, čímž zajisté podnikatelé trpí.“¹¹⁰ Ale: „Hudba ostrostřelecké kapely mile zněla sálem a lákala omladinu v kruh taneční.“¹¹¹

Spolek Beseda v Poličce pořádal i další koncert s účastí městského kapelníka. Preisler spolu s Fr. Bergerem interpretovali blíže neurčenou čtyřruční *Sonátu* pro klavír od Franze Schuberta a *Klavírní kvarteto č. 2* první větu od L. v. Beethovena (spolu s J. Češkou a F. Bergerem ml.). Na programu zazněly i další skladby s důrazem na B. Smetanu a A. Dvořáka (co je české to je hezké).¹¹²

¹⁰⁷ *Valná hromada „Besedy v Poličce“*, in: Jitřenka, 1886, r. 5, č. 2, 16. 1., s. 12-13.

¹⁰⁸ Tamtéž.

¹⁰⁹ *Řemeslnická beseda*, in: Jitřenka, 1886, r. 5, č. 5, 1. 3., s. 40, *Sbor střelecký*, in: Jitřenka, 1886, r. 5, č. 5, 1. 3., s. 40.

¹¹⁰ Tamtéž.

¹¹¹ Tamtéž.

¹¹² „*Beseda v Poličce*“, in: Jitřenka, 1886, r. 5, č. 9, 1. 5., s. 70.

Pravidelnou akcí za účasti ostrostřelecké kapely byla oslava svátku patrona hasičského sboru sv. Floriána. Při výletu dobrovolných hasičů do nedalekého Liboháje, 16. května, hrála kapela c. k. priv. měst. ostrostřelců (ostrostřelecká kapela).¹¹³

Významnou slavnostní událostí roku 1886 byla oslava padesáti let od zavedení stejnokroje sboru c. k. měšťanských ostrostřelců konaná 12. září. Oslav se zúčastnila nejen městská kapela, ale i další spolky a zastupitelstvo města: „O 6 hod. ranní zněla hudba městem, střelba z hmoždířů [těžký minomet?] a národního děla.“¹¹⁴ Po oficiální části oslav spojené s mší svatou vyrazili členové spolků do Liboháje: „O 2 hod. odp. sešli se opět všichni jmenovaní sborové před radnici, aby si vyšly za průvodu hudby do Liboháje. Zde se rozproudila všestranná, nenucená, srdečná zábava.“¹¹⁵

Článek o valné hromadě, konkurenta Besedy v Poličce, Měšťanské besedy, informuje o zvolení kapelníka Preislera za pořadatele zábav.¹¹⁶ „Pořadatelem zábav zvolen kapelník c. k. ostrostřeleckého sboru pan Frant. Preisler. Nadějeme se do nového výboru, že přičiní se, by Měšť. beseda opět se povznesla a obrodívši se vlastenecký a společenský úkol svůj dále konala.

První akcí, kterou se mohl nový pořadatel zábav v Měšťanské besedě blíknout, se stala oslava svátku Jejího Veličenstva císařovny a královny Alžběty. Autor článku nám podal svědectví o vzájemné nevraživosti obou Besed: „Jinak ovšem zachovala se `Beseda` tak řečená `ružová`. Té patrně nezáleží na přátelské shodě a vzájemnosti vlastenecké, a proto neuznala za dobré, pokládajíc se za aristokracii poličskou, snížiti se k nepatrným plebejům z Měšť. besedy [...].“¹¹⁷

¹¹³ Sbor dobrovolných hasičů, in: Jitřenka, 1886, r. 5, č. 11, 1. 6., s. 87.

¹¹⁴ 50letou památku zavedení stejnokroje oslavil sbor c. k. měšťanských ostrostřelců v Poličce, in: Jitřenka, 1886, r. 5, č. 18, 16. 9., s. 151.

¹¹⁵ Tamtéž.

¹¹⁶ Měšťanská beseda v Poličce, in: Jitřenka, 1886, r. 5, č. 22, 16. 11., s. 180.

¹¹⁷ Měšťanská beseda v Poličce, in: Jitřenka, 1886, r. 5, č. 23, 1. 12., s. 187-188.

Na programu pěvecko-hudební a deklamatorní zábavy zazněly skladby od Fr. Suppého, Franz X. Witta, Josefa Nešvery, Aloise Buchty, A. Dvořáka, Karla Bendla a dalších. Pro nás je důležitá skutečnost uvedení *Směsy národních písní* od Fr. Preislera s doprovodem klavíru.¹¹⁸ Městský kapelník interpretoval mimo klavírního partu své *Směsy* i další čísla programu.

Poslední hudební akcí ostrostřelecké kapely, kterou zaznamenal ročník 1886 se stala mikulášská zábava konaná 7. prosince.¹¹⁹

Akce s hudební složkou, na které nemáme dochovány odkazy v Jitřence, byly pohřby nebo zábavy konané mimo Poličku. Ale můžeme je (alespoň některé) doplnit do každoročních hudebních událostí Poličky a okolí díky Vyúčtování honorářů dechové kapely z fondu Polička. K výše uvedeným hudebním akcím doplníme ještě ples v lázních (Liboháj?) konaný 14. ledna a pět pohřbů během celého roku.¹²⁰

2. 7. 8 Rok 1887

Již uvedli jsme, že autoři recenzí si stěžovali (a budou stěžovat) na malý počet zájemců o hudbu, na koncerty v Poličce. Publikum se na hudební produkce nedostavovalo v tak hojném počtu, jak by si recenzenti přáli. Jeden lednový článek v Jitřence podal na poměrně velké ploše další kritický ohlas na hudební dění v královském městě. Stěžuje si na malý počet koncertů a na nezájem publika: „Jest nám trudno psáti, že právě obecnstvo nikterak nepodporuje podniků týkajících se hudby!“¹²¹ Podle autora článku je v Poličce hudba na nízké úrovni: „Pěstování hudby v Poličce jest na velmi nízkém stupni. Téměř všechny druhy hudby jsou zanedbávány,

¹¹⁸ *Měšťánská beseda v Poličce*, in: Jitřenka, 1886, r. 5, č. 23, 1. 12., s. 187-188. *Směs z českých písní*, 1882, SOKa Svitavy, sing. neuvedena, kartón č. 65/16.

¹¹⁹ *Mikulášská zábava spojená s koncertem městské kapely ostrostřelecké*, in: Jitřenka, 1886, r. 5, č. 24, 16. 12., s. 195.

¹²⁰ Vyúčtování honorářů dechové kapely, 1886–1897, fond Polička.

¹²¹ *Pěstování hudby*, in: Jitřenka, 1887, r. 6, č. 3, 20. 1., s. 45-46.

nikoli z neschopnosti, nýbrž buď z nelásky k hudbě, nebo z podivných poměrů společenských [...].“¹²² Pisatel ale nekritizuje chrámovou hudbu (pod vedením Františka Bergera) ani městskou kapelu, nepřímo kritizuje hlavně situaci ve spolcích Beseda v Poličce a Měšťanská beseda, které vzájemným soupeřením narušovali kulturní život Poličky. I když přispěvatel Jitřenky zůstává v anonymitě, je označen alespoň pseudonymem Nemo.

Prvním koncertem roku 1887 byla domácí zábava uspořádaná 16. února Měšťanskou besedou v Poličce. Členové besedy a pozvaní hosté uslyšeli mimo jiné Výňatek z opery *Bílá paní* pro klavír a housle od François Adriena Bouldieho, Duetto z opery *V studni* V. Blodka a Výňatek z opery *Marie, dcera pluku* Gaetana Donizettiho. Ve všech hudebních číslech účinkoval městský kapelník.

K dalšímu koncertu žáků hudebního ústavu Fr. Preislera (měl se konat na konci roku 1886) máme k dispozici Žádost kapelníka k povolení koncertu. Žádost byla datována 7. března 1887 a vyzněla kladně.¹²³ Jitřenka přinesla upoutávku na koncert konaný 13. března.¹²⁴ Čistý výtěžek představení byl věnován na zakoupení nových hudebnin. O konkrétním programu koncertu se bohužel z recenze představení nelze nic dozvědět. Autor napsal jen: „Skladby se nesly skoro vesměs v lehkém slohu národním.“¹²⁵ Není jasné ani kolik žáků se na produkci podílelo autor vyjadřuje svoje nářky nad malým počtem hudby milovné mládeže a celkově malý zájem o hudbu: „A že málo zde oddává se mládeže zpěvu a hudbě, poznáme mimo jinde též, vkročíme-li do zpěvní hodiny u ředitele kůru p. Bergera [tchána F. Preislera].“¹²⁶ Koncert netrpěl malou návštěvou, tři čísla programu musela být pro velký zájem opakována.

¹²² *Pěstování hudby*, in: Jitřenka, 1887, r. 6, č. 3, 20. 1., s. 45-46

¹²³ Pro pana Františka Preislera městského kapelníka, 1887, SOKa Svitavy, sing. 2386, kartón č. 67/3.

¹²⁴ *Hudební produkce*, in: Jitřenka, 1887, r. 6, č. 8, 10. 3., s. 122.

¹²⁵ *Hudební zkouška*, in: Jitřenka, 1887, r. 6, č. 9, 20. 3., s. 139.

¹²⁶ Tamtéž.

Následující koncertní půst trval pět měsíců. Další oslava narozenin Jeho Veličenstva, 18. srpna, přinesla zábavu v Měšťanské besedě. Účinkovali Fr. Preisler, Jan Češka, Vojtěch Berger, Josef Sommer a Václav Sommer. Která hudební čísla zazněla se opět z článku nedozvíme. Padl příslib purkmistra M. Prudiče o vybudování nemocnice, sirotčince a železniční trati.

Předposlední akcí Měšťanské besedy pro rok 1887 se stala 9. října další hudební, pěvecká a deklamatorní zábava. Kapelník Preisler interpretoval spolu se slečnou Františkou Bartůňkovou Předehru k opeře *Lucrezia Borgia* od Donizettiho pro čtyřruční klavír a *Zvuky české* od Johanna Karla Gottfrieda Löwa pro stejné obsazení. Zábava byla konána k humanitárním účelům pro oběti požárů v Místku, Vizovicích a Buchlovicích.¹²⁷

Poslední akcí s přispěním městského kapelníka byla oslava jmenin Jeho Veličenstva císařovny a královny Alžběty 19. listopadu. Městský kapelník sestavil program koncertní zábavy. Zazněla povinná rakouská hymna a dvě písně od Karla Bendla.¹²⁸

Z vyúčtování dechové kapely můžeme doplnit pouť 24. dubna na Limberku, které se zúčastnila ostrostřelecká kapela, šest pohřbů v Poličce a výlet mateřské školy konaný 23. července.¹²⁹

2. 7. 9 Rok 1888

Osmý rok působení Fr. Preislera ve funkci městského kapelníka znamenal další přírůstek do rodiny. Druhorozený syn Karel (1888–?) byl veden, jako předchozí děti, k hudbě v otcově soukromém hudebním ústavu. Jeho další osudy nemáme bohužel zdokumentovány.

První zaznamenanou hudební akcí roku se stala zábava 18. ledna opět v Měšťanské besedě. Vystoupil na ni mimo poličského

¹²⁷ *Beseda měšťanská v Poličce*, in: Jitřenka, 1887, r. 6, č. 26, 16. 10., s. 486.

¹²⁸ *Měšťanská Beseda v Poličce*, in: Jitřenka, 1887, r. 6, č. 29, 1. 12., s. 554.

¹²⁹ Vyúčtování honorářů dechové kapely, 1886–1897, fond Polička.

kapelníka i Josef Černovský, pozdější učitel B. Martinů. Preisler hrál na klavír a Černovský interpretoval skladby na housle.¹³⁰ Které skladby zazněly se bohužel z článku nelze dozvědět.

Druhá zábava spolku Měšťanská beseda zaměstnala kapelníka Preislera 5. dubna. Zde se dochoval i podrobnější program večera. Účastníci zábavy uslyšeli *Národní písně* od Kösmayra (Moritz Kässmayer) pro smyčcové kvarteto, kvartet pro mužské hlasy od Pavla Křižkovského *Dívča, dívča*, Kvartet Jana Maláta s názvem *Již mou milou do kostela vedou* a další tři kvartety od panů F. X. Witta, Franze Wilhelma Abta a Jana Evangelisty Zelinky.¹³¹

Následuje koncertní pauza. Přestávka v koncertní sezóně Poličky je spíše zapříčiněna dobou půstu a následných starostí v zemědělství. Obyvatelé neměli čas chodit na koncerty, museli pracovat na polích a živit rodiny. Život do divadla a besed se vrací pravidelně až na podzim. V pořadí třetí zábava Měšťanská besedy se konala až 4. října a jako obvykle v tuto dobu oslavovala jmeniny Jeho Veličenstva Františka Josefa I. V rámci zábavy se představila ostrostřelecká kapela pod vedením svého kapelníka. Jako sólisté vystoupily další hudební osobnosti Poličky (Anna Popelková, Anna Trojlerová, František Berger ml., Josef Sommer).¹³² Ostrostřelecká kapela hrála k tanci i k poslechu, ale které skladby zazněly? Bohužel tuto skutečnost autor článku neuvádí.

Městský kapelník se opravdu snažil poskytnout poličským občanům možnost kulturního vyžití. Hned 11. listopadu pořádal další zábavu v Měšťanské besedě. Tentokrát byl její čistý výtěžek (22 zlatých) použit na nákup vánočního stromku pro chudé děti. Preisler vystoupil jako klavírista (v předehře) a zpěvák (člen pěveckého kvarteta). Večera se zúčastnil i J. Černovský. Posluchači vyslechli písně od Františka Pivody, F. W. Abta, J. Maláta. Mimo

¹³⁰ Z *Měšťanské besedy*, in: Jitřenka, 1888, r. 7, č. 3, 1. 2., s. 66.

¹³¹ Zábava v *Měšťanské besedě poličské*, in: Jitřenka, 1888, r. 7, č. 8, 16. 4., s. 188.

¹³² Zábava v *Měšťanské besedě*, in: Jitřenka, 1888, r. 7, č. 20, 16. 10., s. 476-477.

hudebního programu mohlo publikum shlédnout jednoaktovou hru, komický proslov a dražbu pro dobročinné účely.¹³³

V prosinci se konaly dvě zábavy s účastní Františka Preislera. V neděli 18. listopadu (listopad byl opravdu nabitý) zábava v Měšťanské besedě a 25. listopadu zábavný večer v besedě řemeslnické. Měšťanská beseda zorganizovala oslavu jmenin Jejího Veličenstva s přednáškou A. K. Vítáka (díky němuž vznikl časopis Jitřenka). V přestávkách účinkoval městský kapelník na klavír a housle.¹³⁴ Kateřinská zábava v Řemeslnické besedě o týden později v hostinci pana Jílka umožnila kapele Fr. Preislera další zdařilou prezentaci. Recenzent hovořil o hudbě, kterou řídil kapelník. Z toho těžko soudit, o kterou z kapel se vlastně jednalo.¹³⁵

Jediným archivním dokumentem z roku 1888, který se dochoval v SOKa Svitavy je Poděkování za věnování skladby městského kapelníka. *Jubilejní pochod* k oslavě čtyřiceti let panování Jeho Veličenstva Františka Josefa I. věnoval Preisler městské radě.¹³⁶ Skladba není uložena v SOKa Svitavy, ale její existenci potvrzuje Soupis skladeb z fondu Polička.¹³⁷

Poslední článek o městském kapelníkovi z roku 1888 připomněl oslavu sedmdesátých narozenin Dr. Františka Ladislava Riegra. Konala se 10. prosince opět v Měšťanské besedě. Zúčastnilo se jí nejen městské zastupitelstvo ale i privilegovaný sbor ostrostřelecký. Městský hudební sbor (ostrostřelecká kapela?) zahrál přede hru *Poustevník* od ? Caraffa.¹³⁸ Zazněly i další skladby, ale nelze určit, kdo byl jejich interpretem.

¹³³ *Divadelní, deklamatorní a pěvecká zábava typografů poličských v „Měšťanské besedě“ v Poličce*, in: Jitřenka, 1888, r. 7, č. 22, 16. 11., s. 520.

¹³⁴ *Zábava v Měšťanské besedě*, in: Jitřenka, 1888, r. 7, č. 23, 1. 12., s. 548.

¹³⁵ Tamtéž.

¹³⁶ Poděkování za věnování skladby, 1888, SOKa Svitavy, sing. 2388, karton č. 67/5. Viz Příloha č. 29.

¹³⁷ *Jubilejní pochod*, 1888, fond Polička.

¹³⁸ *Slavnostní večer na oslavu sedmdesátých narozenin Dra. Fr. L. Riegra*, in: Jitřenka, 1888, r. 7, č. 24, 16. 12., s. 569-70.

Další vystoupení dechové kapely mimo dosah Jitřenky byl 22. ledna ples veteránů v lázních a další tři pohřby během ledna až dubna.¹³⁹

2. 7. 10 Rok 1889

Rok 1889 začíná v Jitřence až ve druhé polovině června. Časopis v první polovině roku vůbec nevycházel. První článek, který nás zajímá, vyšel 28. června a popisuje průběh slavnosti Božího Těla 20. června. Při společném výletu zástupců města, spolků a obyvatel z Poličky a okolí účinkovala městská kapela (kapela ostroštreleckého sboru). „Odpoledne byl společný výlet sboru ostroštreleckého, veteránského a hasičského s hudbou do Lázní, kdež kapela městská koncertovala.“¹⁴⁰

Další koncert městské kapely se uskutečnil 23. června v Baldě.¹⁴¹ Autor článku si postěžoval na slabou účast publika a ocenil snahu kapelníka i kapely. „Litovati jest, že obecenstvo, jehož se týče, nepřítomností svou snahu p. hostinského stěžuje a k hudbě domácí jaksí odmítavě se chová.“¹⁴² Ale: „Hudba, řízená kapelníkem p. Fr. Preislerem, dala si záležeti, by se zavděčila, čehož – jak častý potlesk svědčil – docílila.“¹⁴³

Druhý koncert v lázních Balda se uskutečnil 21. července a městský kapelník opět vystoupil se svou kapelou. Vystoupení trpělo malou návštěvou obyvatel z Poličky. Jak uvádí autor článku pravděpodobně kvůli divadlu konanému ve stejný den v městském divadle.¹⁴⁴ 27. července v rámci věnečku k poctě dvou poličských rodin doprovázel kapelník slečny Pacholíkovy na klavír.¹⁴⁵

¹³⁹ Vyúčtování honorářů dechové kapely, 1886–1897, fond Polička.

¹⁴⁰ *Slavnost Božího Těla*, in: Jitřenka, 1889, r. 8, č. 2, 28. 6., s. 12.

¹⁴¹ Lázně Balda, zvané také Zlatá studně s pramenem uhličitoželezitě minerální vody u kterého byly v první polovině osmnáctého století založeny lázně (Konečný, Růžicka 2001, s. 132).

¹⁴² *Koncert městské kapely poličské v Baldě*, in: Jitřenka, 1889, r. 8, č. 2, s. 12.

¹⁴³ Tamtéž.

¹⁴⁴ *V Baldě*, in: Jitřenka, 1889, r. 8, č. 4, 16. 7., s. 27–28.

¹⁴⁵ Tamtéž.

Výlety se v letních měsících těšily velké oblibě. 4. srpna se konal další tentokrát do Liboháje. Spolek c. k. vojenských vysloužilců zaangažoval městskou kapelu pro hudební program. Z článku v Jitřence se mimo jiné dozvídáme, že pro přítomné posluchače byl připraven opečený beran, konal se ohňostroj a bengálské ohně.¹⁴⁶

V následujícím čísle Jitřenky byla otištěna upoutávka na uvedení opery W. A. Mozarta *Figarova svatba* v Poličce. „Figarova svatba uvedena bude u nás přičiněním kapelníka p. Fr. Preislera buď koncem září nebo později.“¹⁴⁷

Při příležitosti oslavy jmenin Jeho Veličenstva vystoupila ostrostřelecká kapela na zábavě pořádané Měšťanskou besedou.¹⁴⁸

Výčet akcí doplníme z Vyúčtování honorářů dechové kapely. Ve Vyúčtování byly zaneseny jen pohřby. Roku 1889 pět, kterých se účastnila kapela Fr. Preislera (od června do srpna).¹⁴⁹

Od provedení Mozartovy opery pravděpodobně sešlo, protože Jitřenka nepřinesla o jejím uvedení žádnou zprávu.

2. 7. 11 Rok 1890

Masopustní zábavy začínaly roku 1890 v únoru. V Řemeslnické besedě se konala jedna z nich s účinkováním kapely kapelníka Preislera.¹⁵⁰

Další zprávu o Preislerovi nalézáme až v červnovém vydání Jitřenky. Jde o jeden z výletů konaných v jarním období. Konkrétně o výlet spolku divadelních ochotníků Tyl, smíšeného pěveckého sboru Kollár a členů Řemeslnické besedy konaný 18. května do kamenecké verandy. K poslechu a tanci zahrála opět hudba řízená

¹⁴⁶ Výlet spolku c. k. vojenských vysloužilců v Poličce, in: Jitřenka, 1889, r. 8, č. 5, 1. 8., s. 35-36.

¹⁴⁷ Figarova svatba, in: Jitřenka, 1889, r. 8, č. 6, 16. 8., s. 43.

¹⁴⁸ V předvečer jmenovin Jeho Veličenstva Císaře a Krále Františka Josefa I., in: Jitřenka, 1889, r. 8, č. 9, 15. 10., s. 65.

¹⁴⁹ Vyúčtování honorářů dechové kapely, 1886–1897, fond Polička.

¹⁵⁰ Řemeslnická beseda v Poličce, in: Jitřenka, 1890, r. 9, č. 5, 1. 3., s. 38.

městským kapelníkem. Smíšený pěvecký sbor Kollár interpretoval několik sborů dnes zcela neznámých skladatelů (J. J. Pihrt, Fr. K. Bazina, Fr. Pivoda).¹⁵¹

Poslední zprávou z Jitřenky pro rok 1890, která souvisí s Preislerem Františkem podal její autor v srpnovém čísle. Jednalo se o slavnostní představení k oslavě sňatku Její císařské Výsosti princezny Marie Valerie s Jeho císařskou Výsostí arcivévodou Františkem Salvátorem ve středu 30. července. Městský kapelník se měl možnost předvést jako dirigent velkého orchestru (smyčcová kapela doplněna dalšími ochotníky). Zazněla předehra k Smetanově opeře *Libuše*, *Slavnostní pochod hraběte Šporka* od neznámého autora.¹⁵² V rámci oslav byla konána slavnostní mše, na které zazněla císařská hymna. Po ukončení mše se při hudbě všechny zúčastněné spolky odebrali k radnici, kde se uskutečnil slavnostní pochod střeleckého, veteránského a hasičského spolku. Na závěr slavnosti pořádal sbor měšťanských ostrostřelců a spolek c. k. vojenských vysloužilců výlet do Lázní, kde byl uspořádán koncert městské kapely. „Vraceli se spolkové i obecnstvo teprv k osmé hodině večerní při hudbě zpět. Před rozchodem sboru střeleckého zahrála kapela císařskou Hymnu.“¹⁵³

Kapela ostrostřelecká se zúčastnila ještě minimálně jedné oficiální akce, a to k oslavě dvaceti pěti let od znovu vysvěcení chrámu sv. Jakuba Většího v Poličce 27. července. Jestli opravdu městská (ostrostřelecká) kapela hrála nebo které skladby zazněly se z článku nedozvíme: „[...] slavné služby Boží v chrámu Páně sv. Jakuba, jichž účastnili se hodnostářové města a sbory v stejnokroji s hudbou [...]“¹⁵⁴

¹⁵¹ *Společný výlet*, in: Jitřenka, 1890, r. 9, č. 11, 1. 6., s. 85-86.

¹⁵² *Slavnostní představení*, in: Jitřenka, 1890, r. 15, 1. 8., s. 117-118.

¹⁵³ Tamtéž

¹⁵⁴ *Jubileum 25leté památky svěcení děkanského chrámu Páně sv. Jakuba Vel. v Poličce*, in: Jitřenka, 1890, r. 9, č. 15, 1. 8., s. 118.

Ve Vyúčtování honorářů dechové kapely byly uvedeny ještě další hudební produkce. 15. února blíže neurčená zábava v divadle, čtyři pohřby a zábava v Řemeslnické besedě 26. října.¹⁵⁵

2. 8 Druhé desetileté působení v Poličce (1891–1900)

2. 8. 1 Rok 1891

Podle prvního čísla Jitřenky můžeme doplnit harmonogram koncertů, výletů, zábav a pohřbů s účastí kapelníka Preislera. Článek podávajícího rozsah činnosti Měšťanské besedy v Poličce za rok 1890 informuje o další zábavě, na které účinkoval městský kapelník. 5. ledna 1890 v rámci přednášky Antonína Konstantina Vítáka (o cestě do Benátek) vystoupila kapela pod řízením Fr. Preislera.¹⁵⁶

Městský kapelník ochotně doprovázel i členy smíšeného zpěváckého spolku Kollár při jeho vystoupeních. Jako například 9. února při koncertu sboru na střelnici. Po koncertě následovala taneční zábava za doprovodu smyčcové hudby složené ze sedmi hudebníků (Preislerova smyčcová kapela?).¹⁵⁷

V neděli 1. března se konalo divadelní představení ve prospěch místního chudinského ústavu (sirotčince) s názvem *Druhá mladosť*. Pro nás je důležité, že hudbu mezi akty řídil městský kapelník: „Těž hudba v meziaktí, řízená kapelníkem p. Fr. Preislerem, potleskem odměňována.“¹⁵⁸

Hudba ostrostřelecká se účastnila 4. května další slavnosti. Tentokrát oslavy patrona dobrovolných hasičů v Poličce svatého Floriána. Hrála k průvodu sboru hasičů k chrámu sv. Jakuba, kde se poté konala slavnostní mše svatá.¹⁵⁹

¹⁵⁵ Vyúčtování honorářů dechové kapely, 1886–1897, fond Polička.

¹⁵⁶ *Měšťanská beseda v Poličce*, in: Jitřenka, 1891, r. 10, č. 1, 1. 1., s. 4-5.

¹⁵⁷ *Smíšený zpěvácký spolek „Kollár“*, in: Jitřenka, 1891, r. 10, č. 4, 15. 2., s. 39.

¹⁵⁸ *Divadlo*, in: Jitřenka, 1891, r. 10, č. 6, 15. 3., s. 63.

¹⁵⁹ *Sbor dobrovolných hasičů zdejších*, in: Jitřenka, 1891, r. 10, č. 10, 15. 5., s. 108.

O měsíc později se v Jitřence objevila kritická poznámka o malém počtu návštěvníků produkce ostroštrelecké kapely v Liboháji konané 31. května. „Skladby přednesené byly dobře nacvičeny [bohužel nejsou uvedeny], a proto zasluhovala produkce tato četnějšího účastenství, zvláště pak od těch, kdo jsou povinni hudbu svou podporovati [poličští obyvatelé].“¹⁶⁰

V dalším čísle časopisu referuje autor článku o výletu Sokola do Liboháje. Při výletu zahrála kapela c. k. ostroštreleckého sboru jak jinak než pod taktovkou městského kapelníka.¹⁶¹ Bohužel jsme se opět nedozvěděli, které skladby byly zahrány.

Důležitou událostí v dějinách města Poličky se stalo otevření všeobecné veřejné nemocnice 28. června 1891. Na slavnosti svěcení nové budovy se samozřejmě podílela i městská kapela: „O jedné hodině odpoledne ustrojen byl na střelnici společný oběd, jehož se hlavně hodnostáři účastnili, a při němž koncertovala kapela c. k. ostroštreleckého sboru, řízením kapelníka pana Fr. Preislera.“¹⁶² „Po obědě byl pořádán výlet do Liboháje za doprovodu kapely“.¹⁶³

Další produkcí v Liboháji se stal koncert městské kapely při příležitosti oslavy dvaceti pěti let od rakousko-pruské války 19. července 1891.¹⁶⁴ Oslavu s následným výletem pořádal spolek c. a k. vojenských vysloužilců.

V pořadí čtvrtá produkce žáků hudebního ústavu městského kapelníka se konala 30. července v městské střelnici. Na programu bylo celkem dvanáct hudebních čísel vesměs od českých autorů. (Josef Nešvera, Josef Proksch, Karel Bendl, Josef Ondřej Novotný, J. Hlavsa, Děpolt Krečman, ? Švácha).¹⁶⁵ Interprety jednotlivých skladeb nelze z článku získat, k zhodnocení skladeb autorovi recenze

¹⁶⁰ *Ostroštrelecká kapela zdejší*, in: Jitřenka, 1891, r. 10, č. 12, 15. 6., s. 135.

¹⁶¹ *Sokol poličský*, in: Jitřenka, 1891, r. 10, č. 13, 1. 7., s. 146.

¹⁶² *Slavnost' svěcení všeob. věř. nemocnice*, in: Jitřenka, r. 10, č. 13, 1. 7., s. 147.

¹⁶³ Tamtéž.

¹⁶⁴ *Spolek c. k. vojenských vysloužilců v Poličce*, in: Jitřenka, r. 10, č. 14, 15. 7., s. 157.

¹⁶⁵ *Čtvrtá veřejná hudební zkouška*, in: Jitřenka, r. 10, č. 14, 15. 7., s. 159.

stačila jedna věta: Všechna čísla byla velmi zdařile provedena a svědčila o pilnosti žákův a dovedném učení p. kapelníka, [...].“¹⁶⁶

Další výlet c. k. měšťanského sboru ostrostřeleckého se uskutečnil 27. července. Cílem byly lázně Liboháj. Kapela hrála po celou dobu cesty z města do lázní, kde poté hrála k poslechu, ale i k tanci. Na zpáteční cestu se spolek s hudbou vydal, jak bývalo zvykem, v osm hodin večer.¹⁶⁷

Každoroční oslava „jmenovin“ Jejího Veličenstva Císařovny a Královny Alžběty se konala v Měšťanské besedě 19. listopadu za účasti kapelníka Preislera, který při této příležitosti uspořádal koncert.¹⁶⁸

Při oslavě padesátiletých narozenin pana Emanuela Haupta (měšťana a vlastence) koncertoval v Měšťanské besedě sextet pod vedením Fr. Preislera. Oslava narozenin se konala 13. prosince.¹⁶⁹ Složení zmíněného sextetu autor článku neuvedl, stejně jako skladby, které na večeru zazněly.

Poslední zmínka o činnosti městského kapelníka pochází z další oslavy (opravdu bohatý rok co se týče oslav), tentokrát padesáti let od uvádění divadla ve vlastní divadelní místnosti. Kapelník měl na starost slavnostní hudební program: „Již slavnostní orchestr, vedením p. kapelníka Fr. Preislera, přiváděl nás do nálady tomu večeru důstojné.“¹⁷⁰ „Kapela hrála i meziaktovou hudbu při předvedené tragédii *Monika* od Jána Kollára“¹⁷¹

¹⁶⁶ Čtvrtá veřejná zkouška žáků, in: Jitřenka, r. 10. č. 15, 1. 8., s. 181.

¹⁶⁷ Výlet c. k. sboru měšť. ostrostřelců od Lázní, in: Jitřenka, r. 10, č. 15, 1. 8., s. 173.

¹⁶⁸ Měšťanská beseda v Poličce, in: Jitřenka, r. 10, č. 23, 1. 12., s. 263-264.

¹⁶⁹ Padesátileté narozeniny pana Emanuela Haupta, in: Jitřenka, 1891, r. 10, č. 24, 15. 12., s. 276.

¹⁷⁰ Divadlo, in: Jitřenka, 1891, r. 10, č. 24, 15. 12., s. 277.

¹⁷¹ Tamtéž.

Z Vyúčtování honorářů se bohužel nedozvíme mnoho. Kapelníkem Preislerem byly zaznamenány pouze dva pohřby (v květnu a červenci).¹⁷²

2. 8. 2 Rok 1892

Plesovou sezónu zahájila kapela Fr. Preislera na střešnici 31. ledna, kdy spolek c. k. vojenských vysloužilců společně se sborem dobrovolných hasičů pořádal ples.¹⁷³

Z další zprávy o činnosti Měšťanské besedy referující o zábavě 16. ledna jsme se dozvěděli: „Také pan kapelník Fr. Preisler ku zábavě nemálo přispěl výbornou hrou na piano, začez budiž mu vzdán nejsrdečnější dík!“¹⁷⁴ Které skladby interpretoval, jsme se opět nedozvěděli.

Následující zpráva z Jitřenky se týká nejen činnosti městského kapelníka, ale zachycuje i důležitou návštěvu v královském městě. Do Poličky zavítal sám skladatel Antonín Dvořák. 28. února uspořádalo vedení města a spolky v městském divadle koncert, na kterém vystoupil sám Antonín Dvořák, Ferdinand Lachner, Hanuš Wihan a interpretky Dvořákových písní.¹⁷⁵ Recenzent Jitřenky se na velké ploše rozepisuje o velikosti chvíle a skladeb, ale které opusy měli možnost slyšet poličtí občané? Z cyklu *Čtyři písně č. 1* op. 82 a z cyklu *Písně milostné píseň č. 7* (zazpívala Jindřiška Hübschová), *klavírní trio B dur op. 21* pro klavír, housle a violoncello (A. Dvořák, F. Lachner, H. Wihan). „Všechny tři nástroje piano, housle a cello tak stejně rostou, mohutní, letí, burácejí a zase mírní se, slábnou, zdržují se, až téměř usínají a vše to v takém souladu, nikde ani o okamžik opoždění.“¹⁷⁶ Při přivítání mistra Dvořáka byla přítomna i městská kapela. „Městská

¹⁷² Vyúčtování honorářů dechové kapely, 1886–1897, fond Polička.

¹⁷³ *Spolek c. k. voj. vysloužilců v Poličce*, in: Jitřenka, 1892, r. 11, č. 1, 1. 1., s. 7.

¹⁷⁴ *Měšťanská beseda v Poličce*, in: Jitřenka, 1892, r. 11, č. 3, 1. 2., s. 30.

¹⁷⁵ *Koncert mistra Dra Dvořáka*, in: Jitřenka, 1892, r. 11, č. 5, 1. 3., s. 49-51.

¹⁷⁶ Tamtéž.

kapela z vlastního popudu zahrála při ní několik skladeb, z nichž zvláště `Slovanský tanec` č. 8, skladba to mistra Dra Dvořáka, milé pozornosti všech hostů se těšila“¹⁷⁷ „Však se jim dostalo za to od slavného hudebního skladatele našeho zvláštního vyznamenání. Sešelť totiž Dr. Dvořák dolů a tam hudebníkům za prokázanou pozornost upřímně poděkoval, hudbu pochválil a p. kapelníka požádal, aby mu ještě něco zahráli.“¹⁷⁸ Bezesporu nejvýznamnější koncert v Poličce pro celé desetiletí dokumentuje i Pamětní kniha Besedy v Poličce, ve které můžeme nalézt podpisy výše uvedeným interpretů.¹⁷⁹

Další ples obou střeleckých spolků se konal 28. února. Právě v době návštěvy Dvořáka, který byl i mezi pozvanými hosty (plesu se nezúčastnil). K poslechu a tanci hrála ostrostřelecká kapela za řízení městského kapelníka.¹⁸⁰

Únor byl opravdu hojný na zábavy a tak 29. února pořádala Řemeslnická beseda zábavu ve prospěch dobročinného spolku paní a dívek (spolek později provozující kuchyni pro chudé děti). Objevuje se zmínka o smyčcové hudbě: „Při smyčcové hudbě pilně tančeno a mezi tancem četné dámy a páni za řízení p. F. Preislera zapěli sbory.“¹⁸¹

V následujícím čísle Jitřenky nalezneme upoutávku na další provedení opery Viléma Blodka *V studni*. „Z konaných pilných zkoušek nabyli jsme přesvědčení, že jmenovaná opera bude provedena daleko ještě znamenitěji než před devíti lety.“¹⁸²

Během února účinkoval kapelník Preisler ještě na večeru Měšťanské besedy. Spolek pořádal večer na rozloučenou se svým

¹⁷⁷ *Koncert mistra Dra Dvořáka*, in: Jitřenka, 1892, r. 11, č. 5, 1. 3., s. 50.

¹⁷⁸ Tamtéž.

¹⁷⁹ Pamětní kniha Besedy v Poličce, 1882–1905, SOKa Svitavy, sing. KR 118. Viz Příloha č. 30.

¹⁸⁰ *Ples střeleckých spolků*, in: Jitřenka, 1892, r. 11, č. 5, 1. 3., s. 52.

¹⁸¹ *Zábava v řemeslnické besedě*, in: Jitřenka, 1892, r. 11, č. 5, 1. 3., s. 55.

¹⁸² *Blodkova opera: „V studni“*, in: Jitřenka, 1892, r. 11, č. 6, 15. 3., s. 62.

členem Juliánem Hlaváčem 25. února.¹⁸³ Při večeru účinkoval sextet pod vedením městského kapelníka. Složení ani skladby autor článku neuvedl.

Hned 1. března se konala masopustní zábava. „[...] při které četné účastníky a účastnice hrou na piano výtečně bavil pan kapelník Fr. Preisler [...]“.¹⁸⁴

Rok 1892 byl také výročním datem pro Jana Amose Komenského. Jeho třísté výročí narození si připomněla i Polička. Při oslavách 25. a 26. března vystoupila mimo jiné ostrostřelecká kapela. „Dne 26. března procházela městem záhy z rána kapela ostrostřeleckého sboru hrajíc krásné pochody, jež náladu slavnostního dne nemálo zvyšovaly.“¹⁸⁵ Můžeme jen litovat, že si kapelník nepsal i seznamy skladeb, které na koncertech, oslavách nebo plesech interpretovala jeho ostrostřelecká kapela. Z Jitřenky se až na výjimečné případy o skladbách, jak jsem již referovali, většinou nic nedozvíme.

Slibovanou operu *V studni* uspořádal kapelník 3. dubna 1892. Představení pořádané pro dobročinné účely začalo v městském divadle v sedm hodin večer a díky autorovi článku můžeme uvést i ceny lístků: „Ceny míst: Lože 60 kr. [krejcarů], I. místo 40 kr., parter 30 kr.“¹⁸⁶ Hrála kapela c. k. privátního ostrostřeleckého sboru v Poličce s dalšími hudebníky a zpěváky z domácích (poličských) zdrojů. Výtěžek ze vstupného činil 36 zlatých a 15 krejcarů a byl použit na zakoupení nástrojů: malý buben, piston, pikola a další části k hudebním nástrojům.¹⁸⁷ Městská kapela vyjádřila v článku o provedení opery poděkování všem, kteří se na představení podíleli. „Celkem čtyři sólisté, 30 členů smíšeného sboru (!) a ostrostřelecká

¹⁸³ *Z měšťanské besedy*, in: Jitřenka, 1892, r. 11, č. 6, 15. 3., s. 63.

¹⁸⁴ Tamtéž.

¹⁸⁵ *Slavnost' pořádaná na památku třístých narozenin slavného reformátora školství Jana Amosa Komenského*, in: Jitřenka, 1892, r. 11, č. 7, 1. 4., s. 75.

¹⁸⁶ *Divadlo*, in: Jitřenka, 1892, r. 11, č. 7, 1. 4., s. 76.

¹⁸⁷ *Provedení opery „Ve studni“*, in: Jitřenka, 1892, r. 11, č. 9, 15. 4., s. 99.

kapela“¹⁸⁸ Recenzent tentokrát šetřil slova chvály: „**Provedení opery `Ve studni`** [zvýrazněno autorem článku] vedle znamenitého počitku duševního přineslo též značný výsledek peněžní.“¹⁸⁹

Další zpráva o účinkování ostrostřelecké kapely vyšla v červnovém čísle Jitřenky a podala zprávu o oslavě Božího Těla 16. června. Vystoupil na ní spolek c. k. privilegovaný sbor měšťanských ostrostřelců s kapelou.¹⁹⁰

V letních měsících se konaly opět výlety s koncerty. Dne 10. června pořádal hostinský v lázních Balda koncert ostrostřelecké kapely z Poličky. „[...] všichni při výborné hudbě i výborných nápojích se až do pozdního večera bavili, načež pak večer ještě odebrala se společnost do vnitřku restaurace kde se taneční zábavou do pozdních hodin vesele bavila.“¹⁹¹

Při dalším večeru na rozloučenou vystoupil oktet kapelníka Preislera. Večer na rozloučenou s panem J. U. C. Chalupou pořádal 29. září v hostinci pivovaru spolek divadelních ochotníků Tyl a Sokol.¹⁹² Skladby a složení okteta nám zůstali utajeny.

Další hudební pořady pod vedením kapelníka Preislera uvedeme již jen ve stručnosti. 25. září se ostrostřelecká kapela zúčastnila zakončení královské střelby a plesu na střelnici.¹⁹³ Vzácná výjimka, kdy víme o osudu skladby městského kapelníka, znamenala uveřejnění díkuvzdání za věnování skladby: „[...] vzdáváme díky kapelníkovi p. F. Preislerovi za *`Pochod vysloužilců`* [zvýraznil autor] jenž zvláště k tomu dni [18. září 1892] zkomponoval a spolku [c. k. vojenských vysloužilců] věnoval.“¹⁹⁴ Skladba *Pochod*

¹⁸⁸ *Provedení opery „Ve studni“*, in: Jitřenka, 1892, r. 11, č. 9, 15. 4., s. 99.

¹⁸⁹ Tamtéž.

¹⁹⁰ *Slavnost' Božího Těla*, in: Jitřenka, 1892, r. 11, č. 13, 15. 6., s. 145.

¹⁹¹ *Koncert ostrostřel. Kapely poličské v lázních Baldě*, in: Jitřenka, 1892, r. 11, č. 14, 1. 7., s. 159.

¹⁹² *Večer na rozloučenou s panem J. U. C. Chalupou*, in: Jitřenka, 1892, r. 11, č. 19, 1. 10., s. 212.

¹⁹³ *Střelba královská*, in: Jitřenka, 1892, r. 11, č. 19, 1. 10., s. 217.

¹⁹⁴ *Díkuvzdání*, in: Jitřenka, 1892, r. 11, č. 19, 1. 10., s. 219.

vysloužilců se pravděpodobně nedochovala nebo se skrývá pod jiným názvem (např. *Veteránský pochod*).

Další slavnost, na které vystoupila městská kapela, pořádala Svatojosefovská jednota katolických jinochů a mužů 9. října. Při průvodu různých spolků (pekařského, oděvnického, literátského atd.) je uvedena i městská kapela za řízení p. Preislera.¹⁹⁵

Při zábavě Řemeslnické besedy 23. října opět k tanci hrála Preislerova kapela. Zaznělo dalších šest kulturních čísel (kuplet, deklamace, zpěv).¹⁹⁶ A konečně poslední z dlouhé řady (rok 1892 byl zatímco do počtu hudebních produkcí nejpočetnější) hudebních produkcí v Poličce byla taneční zábava pořádaná Měšťanskou besedou 20. listopadu. „Při hudbě, kterou obstaral kapelník p. Preisler, vířilo v nedosti velkém našem sále hojně tancechtivých.“¹⁹⁷

I v tomto roce se konaly pohřby s doprovodem dechové kapely Františka Preislera. Ve Vyúčtování máme zachyceny čtyři (od ledna do září). Další záznamy jsou bohužel neúplné a podchycují pouze léta 1896 a 1897.¹⁹⁸

2. 8. 3 Rok 1893

Prvním plesem s účastí Preislerovy kapely byl ples sboru c. k. vojenských vysloužilců v Poličce. Konal se 29. ledna 1893.¹⁹⁹ Víme pouze, že kapela hrála, jako obvykle nevíme co.

5. února pořádala Měšťanská beseda taneční zábavu, při které se prodávaly losy ve prospěch Ústřední matice školské. „Společnost bavila se dobře a dlouho při hudbě kapelníka Fr. Preislera.“²⁰⁰ Hned pod tímto článkem byl uveřejněn text o plese střeleckého sboru.²⁰¹

¹⁹⁵ *Slavnost' založení Sv. Josefské jednoty katol. Jinochů a mužů pro Poličku a okolí*, in: Jitřenka, 1892, r. 11, č. 20, 15. 10., s. 227.

¹⁹⁶ *Řemeslnická beseda v Poličce*, in: Jitřenka, 1892, r. 11, č. 21, 1. 11., s. 239.

¹⁹⁷ *V Měšťanské besedě*, in: Jitřenka, 1892, r. 11, č. 23, 1. 12., s. 264.

¹⁹⁸ *Vyúčtování honorářů dechové kapely, 1886–1897*, fond Polička.

¹⁹⁹ *Ples sboru c. k. vojenských vysloužilců v Poličce*, in: Jitřenka, 1893, r. 12, , r. 12, č. 3, 1. 2., s. 31.

²⁰⁰ *Měšťanská beseda*, in: Jitřenka, 1893, r. 12, č. 4, 15. 2., s. 38.

²⁰¹ *Ples sboru střeleckého*, in: Jitřenka, 1893, r. 12, č. 4, 15. 2., s. 38.

Autor sice neuvádí přímo účinkování Preislerovy kapely, ale kdo jiný by mohl hrát na plesu ostrostřeleckého spolku, když ne jeho vlastní kapela.

V březnu se kapelník podílel na slavnostním večeru spolku Sv. Josefské jednoty katolických jinochů a mužů, který pořádal dne 16. března oslavu padesátiletého biskupského jubilea papeže Lva XIII.²⁰² Při oslavě vystoupilo „hudební kvarteto“ jehož byl Preisler členem. Recenzent nám zatajil, které skladby zazněly.

V letním období pokračovaly oblíbené koncerty střelecké kapely. 18. června zahrála smyčcová kapela v zahradě hostince p. Slezáka.²⁰³ Jak píše autor článku: „Smyčcová hudba s křídlovkou, řízená kapelníkem p. Fr. Preislerem znamenitě bavila velmi četné účastníky.“²⁰⁴

Přesně za měsíc přinesla Jitřenka zprávu o chystané operetě *Ďáblův podíl*. „Komickou operettu `Ďáblův podíl` chystá ku provedení v září kapelník zdejší p. Fr. Preisler, který k textu složil nápěvy.“²⁰⁵ Text pocházel z pera Eugena Scriba se stejným názvem, do češtiny byl přeložen Josefem Jaromírem Litněnským roku 1865.²⁰⁶ Operu se stejným názvem uvedl již v roce 1843 Daniel François-Esprit Auber.²⁰⁷ Městský kapelník složil pravděpodobně novou hudbu na výše zmíněný text, jak o tom svědčí i Zdeněk Preisler (1921–1986): „[...] pokusil se [František Preisler] i o složení opery `Ďáblův podíl`.“²⁰⁸

²⁰² Sv. Josefská jednota katolických jinochů, in: Jitřenka, 1893, r. 12, č. 7, 1. 4., s. 75.

²⁰³ Koncert, in: Jitřenka, 1893, r. 12, č. 13, 1. 7., s. 152.

²⁰⁴ Tamtéž.

²⁰⁵ Komickou operettu, in: Jitřenka, 1893, r. 12, č. 15, 1. 8., s. 178.

²⁰⁶ Viz <http://kramerius.nkp.cz/kramerius/MShowMonograph.do?id=10906> (12. 8. 2009).

²⁰⁷ Viz <http://www.ascolti.cz/Francois-Esprit%20Auber/La%20Part%20du%20diable.htm>, (12. 8. 2009).

²⁰⁸ Preisler sedmdesátá léta dvacátého století, s. 1.

Další výlet vykonala ostrostřelecká kapela 1. srpna do nedalekého Kamence.²⁰⁹ Dozvíme se pouze: „Kapela střelecká řízením kapelníka p. Fr. Preislera občas koncertovala.“²¹⁰

9. října byl kapelník jmenován čestným měšťanem města Poličky.²¹¹ Ještě na sklonku roku účinkovala ostrostřelecká kapela při komickém obrazu se zpěvy ve třech jednáních *Ďáblův podíl*. Stalo se tak 8. a 17. prosince v městském divadle.²¹² Hudbu složil městský kapelník. Kapela hrála v meziaktích a byla posílena o učitele z učitelského ústavu. Jak píše recenzent: „Také hudba páně Preislerova v *Ďáblově podílu* došla povšimnutí a pochvaly, některé písně zvláště se líbily.“²¹³ Preislerova hudba k operetě se pravděpodobně nedochovala a máme ji doloženou pouze v seznamu skladeb fondu Polička a článku z Jitřenky.

2. 8. 4 1894

První zmínku o Preislerově hudbě v roce 1894 najdeme v únorovém čísle Jitřenky. Ostrostřelecká kapela vystoupila 4. února na plesu střeleckých sborů pořádaném v místní střelnici.²¹⁴

Další odkaz na městskou hudbu se nachází až v červnu. Dočteme se pouze, že: „Koncert [zvýrazněno autorem článku] městské kapely v hostinci u Tichých byl 27. m. m. [27. května].“²¹⁵ Bohužel se opět nic nedozvíme o repertoáru nebo složení kapely.

Hned v následujícím vydání Jitřenky můžeme objevit upoutávku na slavnostní koncert k oslavě potvrzení vybudování železničního spojení do Poličky: „[...] ve středu dne 27. června b. r.

²⁰⁹ *Výlet sboru c. k. měšť. ostrostřelců*, in: Jitřenka, 1893, r. 12, č. 16, 15. 8., s. 190.

²¹⁰ Tamtéž.

²¹¹ Preisler sedmdesátá léta dvacátého století, s. 2.

²¹² *Kapela c. k. priv. ostrostřeleckého sboru*, in: Jitřenka, 1894, r. 13, č. 1, 1. 1., s. 5.

²¹³ Tamtéž.

²¹⁴ *Ples sborů střeleckých*, in: Jitřenka, 1894, r. 13, č. 4, 15. 2., s. 40.

²¹⁵ *Koncert*, in: Jitřenka, 1894, r. 13, č. 11, 1. 6., s. 127.

v městském divadle velký slavnostní koncert, jehožto čistý výtěžek na zakoupení nových hudebních nástrojů bude věnován.“²¹⁶

Recenze zmíněného koncertu, uveřejněná prvního července, nešetří chválou: „Velmi zdařilým číslem byla velká směs ‘Zpěvohrou a tancem’, již složil a dirigoval p. F. Preisler; vyznamenávala se hlavně přesnou souhrou a líbila se tak, že musila být opakována.“²¹⁷ Účinkovala ostrostřelecká kapela pod vedením svého kapelníka (posílená ochotníky) a operní pěvkyně Hedvika Hübschová. Které skladby mohli posluchači vyslechnout? Jako první *Slavnostní ouverturu* Jana Macha, *Skřivánčí píseň* z opery *Hubička* B. Smetany (H. Hübschová s klavírním doprovodem své sestry), *Dceru vojvodovu* baladu od Eduarda Lassena (taktéž Hübschová), *Slovanský tanec* č. 2 A. Dvořáka v interpretaci M. Hübschové a F. Preislera, již zmíněnou směs *Zpěvohrou a tancem* od kapelníka, mužský kvartet *Máje* J. Maláta a předehru k opeře B. Smetany *Hubička*.²¹⁸ Jak velká částka byla vybrala k zakoupení nových nástrojů není známo, ale: „Návštěva koncertu při zvýšených cenách byla slušná; [...]“²¹⁹

Po letní přestávce nacházíme zmínku o Preislerově kapele v zářijových číslech. Nejprve upoutávku a později i článek o koncertu Měšťanské besedy pořádaného 9. září. Ostrostřelecká kapela zahrála pouze předehru *Nocleh v Granadě*, ostatní čísla programu interpretovala koncertní pěvkyně Anna Müllerová.²²⁰ Po koncertu byla pořádána zábava při hudbě ostrostřelecké kapely.

Druhý slavnostní koncert se v Poličce konal u příležitosti výročí deseti let trvání spolku Řemeslnická Beseda. Akce začala již ráno 16. září a pokračovala koncertem do nočních hodin.²²¹

²¹⁶ *Velký slavnostní koncert*, in: Jitřenka, 1894, r. 13, č. 12, 15. 6., s. 134.

²¹⁷ *Slavnostní koncert*, in: Jitřenka, 1894, r. 13, č. 13, 1. 7., 146.

²¹⁸ Tamtéž.

²¹⁹ Tamtéž.

²²⁰ *Koncert*, in: Jitřenka, 1894, r. 13, č. 18, 15. 9., 209.

²²¹ *Oslava desíletého trvání Řemeslnické besedy v Poličce*, in: Jitřenka, 1894, r. 13, č. 19, 1. 10., 218.

Z obsáhlého článku vyjmeme pouze zmínky o provedených skladbách. Vystoupil sextet Preislerovy kapely (při zahájení a taneční zábavě) a kapelník sám jako korepetitor vokálních skladeb (W. A. Mozart, J. Harkavský, ? Havlas). Dále zazněl *Slovanský tanec č. 7* (řada není uvedena) A. Dvořáka (pro čtyřruční klavír), předehra Adolfa Adama *Kdybych byl králem*, ve které hrál kapelník part houslí.²²²

V měsíci říjnu zaznamenali autoři Jitřenky další slavnost, a to divadelního spolku Tyl. Konala se 20. října v městském divadle. Slavnostní představení oslavující sedmdesát pět let od prvního divadelního večera spolku mělo na programu „slavnou“ tragickou hru *Anežka* Františka Zákrejse.²²³ Současně slavil spolek dvacet pět let od prvního uvedení této hry a její jubilejní desátou reprízu. Ostrostřelecká kapela zahájila večer „slavnostní hudbou“ rozšířená opět dalšími členy. Je pravděpodobné, že kapela hrála i mezi akty (celkem 5), ale autor článku se o tom nezmiňuje. Na události bohatý rok z hlediska vystoupení ostrostřelecké kapely *Anežkou* končí.

2. 8. 5 1895

Na konci ledna vystoupil sextet řízený kapelníkem na zábavě. Bohužel, které skladby byli hrány nebo složení komorního tělesa, zůstalo utajeno.²²⁴ Plesem střelců 10. února pokračoval další rok hudebních akcí spojených s osobou Františka Preislera.²²⁵

Městský kapelník obstaral hudební složku večeru pořádaného Dobročinným spolkem paní a dívek 15. února.²²⁶ Zazněl sbor F. Pivody, část z opery K. Bendla *Leila* a další. Je pro nás zajímavé, že

²²² *Oslava desítiletého trvání Řemeslnické besedy v Poličce*, in: Jitřenka, 1894, r. 13, č. 19, 1. 10., 218.

²²³ *Jubilejní slavnost spolku divadelních ochotníků „Tyl“ v Poličce*, in: Jitřenka, 1894, r. 13, č. 21, 1. 11., 242.

²²⁴ *Domácí zábava*, in: Jitřenka, 1895, r. 14, č. 3, 1. 2., s. 30.

²²⁵ *Ples*, in: Jitřenka, 1895, r. 14, č. 3, 1. 2., s. 30.

²²⁶ *Přátelský večer*, in: Jitřenka, 1895, r. 14, č. 5, 1. 3., s. 52.

v kvartetu Friedricha Möhringa *Báje* vystoupila i manželka kapelníka Flora (Floriána) Preislerová. Její manžel zazpíval spolu s dalšími i směs národních písní od neznámého autora a hrál na klavír.²²⁷

Dne 10. března uspořádal spolek Měšťanská beseda oslavu šedesáti let od vzniku národní hymny Františka Škroupa *Kde domov můj?*²²⁸ Mimo jiné na něm zazněl *Slovanský tanec č. 1* a *č. 7* A. Dvořáka, píseň *Kde domov můj?* nebo smíšený sbor *Pějte, ó pějte, ptáčkové* F. Pivody. Všechny skladby zazněly za přispění městského kapelníka. Vystoupila opět paní Preislerová jako 3. hlas v kvartetu od F. Möhringa.²²⁹

Další dokument nečasopisní povahy, který máme k dispozici, je odpověď na žádost městského kapelníka ze dne 26. února.²³⁰ Místní zastupitelstvo v něm zamítlo žádost o zakoupení heligónu: „[...] za přispění na zakoupení helikonu pro městskou kapelu usneslo se na tom, aby žádost této nebylo vyhověno.“²³¹ Odpověď je datována dnem 18. března 1895 a jak je z ní patrné, neměl městský kapelník vždy dostatek finančních prostředků k rozvoji městské kapely (situace dnešních hudebníků je obdobná).

Jméno Preisler se v Jitřence objevilo znovu po letní přestávce až v souvislosti s koncertem ostrožtelecké kapely v lázních Balda, který se konal 14. července.²³² Za dva měsíce pořádala Měšťanská beseda rozloučení s poličským občanem (C. Sommrem), při které účinkovalo okteto pod vedením městského kapelníka.²³³ Složení okteta, ani skladby nebyly jako tradičně zaznamenány.

Druhá rozlučková zábava v Měšťanské besedě (s Františkem Dvořákem) 9. října měla za hudební doprovod, několikrát již

²²⁷ *Přátelský večer*, in: Jitřenka, 1895, r. 14, č. 5, 1. 3., s. 52.

²²⁸ *Měšťanská beseda v Poličce*, in: Jitřenka, 1895, r. 14, č. 6, 15. 3., s. 66.

²²⁹ Tamtéž.

²³⁰ Odpověď na žádost, SOKa Svitavy, 1895, sing. 2386, kartón 67/3.

²³¹ Tamtéž.

²³² *Koncert v Baldě*, in: Jitřenka, 1895, r. 14, č. 14, 15. 7., s. 156.

²³³ *Při večeru na rozloučenou*, in: Jitřenka, 1895, r. 14, č. 18, 15. 9., s. 209.

zmíněný, sextet městského kapelníka.²³⁴ Rok 1895 tímto článkem pro Preislerovské badatele končí. I když je více než pravděpodobné, že městská nebo ostrožrelečná kapela vystoupila na některém z plesů a pohřbů.

2. 8. 6 1896

Rok s šestkou na konci začíná až březnovým (11. března) zábavným večírkem Dobročinného spolku paní a dívek.²³⁵ Zazněly na něm skladby od F. Suppého, Valenty Mělnického a Josefa Pauknera. Kapelník se ujal partů klavíru a zpěvu.²³⁶

V dubnu se konala hudební akademie v městském divadle. Přesněji 19. dubna vystoupila ostrožrelečná kapela posílená dalšími ochotníky s tímto programem: „Nabuchodonozor Ouvertura pro velký orchestr. Giuseppe Werdy, Probuzení jara. Romance pro hornu a čello solo s prův. Orchestru J. Š. Bach, Velká směs pro velký orchestr. Fr. Filipovský [...]“.²³⁷ Autor následujícího článku o konání akademie mimo jiné napsal: „Pan kapelník Fr. Preisler, jenž mnohokrát již osvědčil dovednost svou ve vedení a řízení hudby, na novo podal důkaz o hudebním vzdělání svém.“²³⁸ Ve stejném čísle Jitřenky se objevilo i poděkování městského kapelníka za účast na velké hudební a pěvecké akademii, z něj se dozvídáme i kladný ekonomický výsledek akce: „Sebráno celkem 50 zl. 75 kr., po odrážce výloh 17. zl. 85 kr. činí čistý přebytek 32 zl. 90 kr., za který se zaplatil basový F trombon v ceně 23 zl. 60 kr. a flauta Des za 9 zl. 30 kr., čímž oboje úplně kryto.“²³⁹ Téměř se zdá, že když kapelníkovi nechtěla přispět městská rada na nový nástroj, uspořádal raději kulturní akci a její výtěžek věnoval na zvelebení

²³⁴ *Zábava*, in: Jitřenka, 1895, r. 14, č. 20, 15. 10., s. 231.

²³⁵ *Zábavný večírek*, in: Jitřenka, 1896, r. 15, č. 6, 15. 3., s. 85.

²³⁶ Tamtéž.

²³⁷ *Akademie*, in: Jitřenka, 1896, r. 15, č. 8, 15. 4., s. 119.

²³⁸ *Velká hudební a pěvecká akademie kapely měšťan. ostrožrelečského sboru v Poličce*, in: Jitřenka, 1896, r. 15, č. 9, 1. 5., s. 134.

²³⁹ *Jménem kapely měšť. ostrožrelečského sboru v Poličce*, in: Jitřenka, 1896, r. 15, č. 9, 1. 5., s. 134.

„nástrojového parku“.

Posledním článkem pro rok 1896 byl inzerát, který si dovolíme ocitovat celý: „K vyučování hudbě, a to houslím, pianu, zpěvu, taktěž i jiným nástrojům hudebním nabízí své služby v úctě oddaný Frant. Preisler městský kapelník.“²⁴⁰ Inzerát je datován dnem 13. září 1896 a jak je z něj patrné, kapelník měl nedostatek žáků, které by mohl vychovávat pro své kapely.

Pro tento a následující rok můžeme ještě doplnit kalendář akcí o Vyúčtování honorářů dechové kapely. Bohužel máme zdokumentovány pouze dvě hudební akce za rok 1896, a to pohřeb a oslavu silvestra.²⁴¹

Během tohoto roku se městskému kapelníkovi narodil poslední potomek, a to dcera Marie. Bohužel neznáme přesné datum jejího narození ani pozdějšího úmrtí.

2. 8. 7 1897

Výše zmíněnou silvestrovskou zábavu máme doloženou i z Jitřenky. Jednalo se o zábavu pěveckého spolku (Kollár), kde vystoupila i Preislerova kapela a kapelník zazpíval s Bergerem i národní písně na změněné texty.²⁴²

Jediným plesem, na kterém vystoupila ostrostřelecká kapela, byl ples střelců konaný 21. února, kde jinde než na střelnici. Recenzent si posteskl: „Návštěva tohoto plesu nebyla právě přehledná, ale zábava se zdařila, byla nenucená a srdečná.“²⁴³

²⁴⁰ *K vyučování hudbě*, in: Jitřenka, 1896, r. 15, č. 18, s. 287.

²⁴¹ Vyúčtování honorářů, fond Polička, 1896, sing. neuvedena.

²⁴² *Sylvestrovská zábava*, in: Jitřenka, 1897, r. 16, č. 2, s. 21–2.

²⁴³ *Ples sboru ostrostřeleckého*, in: Jitřenka, 1897, r. 16, č. 5, 1. 3., s. 70.

V dubnu byla otevřena restaurace u nového poličského železničního nádraží. Stalo se tak 9. dubna (stavba dráhy Polička – Skuteč skončila právě roku 1897).²⁴⁴ Hrála kapela městského kapelníka.

Dalším koncertem svých žáků vyplnil kapelník mezeru v hudebních produkcích jara a léta. Koncert pořádal 2. června v pět hodin odpoledne v sále na střelnici, vstup byl volný.²⁴⁵ V následujícím čísle Jitřenky se můžeme dočíst slova chvály na hudební provedení: „[...] z každého čísla bohatého programu bylo patrné, že pan kapelník chovance své mistrně vede k tomu, by sbírali sobě hudbou citu kvítky, jimiž by dle sil svých přispěli k rozmnožení slávy hudebního věhlasu českého národa.“²⁴⁶ Autor článku nám mimořádně podává i podrobné informace o žácích a jejich počtu. Celkem vystoupilo 23 žáků a podle jmenného seznamu můžeme identifikovat i potomky městského kapelníka Františka Preislera, Karla Preislera a Jindřišku Preislerovou. Nebudeme citovat celý program představení, ale ještě zmíníme pochvalu na Fr. Preislera ml. (později absolventa pražské konzervatoře a kapelníka v České Třebové): „Zvláštní obdiv vzbudil mladistvý hudec [10 let] na harmonium Frant. Preisler mladší precisním provedením ‘Praeludii’.“²⁴⁷ Recenzent nás sice neochudil o podrobný výčet účinkujících a názvů skladeb, ale nepovažoval za nutné uvést autory opusů.

Bezesporu nejvýznamnější událostí roku 1897 bylo zahájení provozu na železniční dráze Polička – Skuteč. Stalo se tak 6. října a nemohla samozřejmě chybět městská kapela se svým dirigentem: „Střelba z hmoždířů a hudba oznamovaly, že se vlak [první vlak ze

²⁴⁴ *Otevření restaurace u nádraží poličského*, in: Jitřenka, 1897, r. 16, č. 8, 15. 4., s. 119.

²⁴⁵ *Veřejnou hudební produkci svých žáků*, in: Jitřenka, 1897, r. 16, č. 11, 1. 6., s. 163.

²⁴⁶ *Veřejná hudební produkce žáků městského kapelníka pana Frant. Preislera*, in: Jitřenka, 1897, r. 16, č. 12, 15. 6., s. 181-2.

²⁴⁷ Tamtéž.

Svitav] blíží a uvítaly jej při vjezdu do nádraží.“²⁴⁸ Hudba se zastupiteli a členy spolků se vydali na trať směr Skuteč, při které městská kapela hrála.

Naposledy můžeme seznam hudebních akcí konajících se v Poličce doplnit z Vyúčtování dechové kapely. Pro rok 1897 máme zaznamenáno celkem šest hudebních produkcí. Mimo jiné sokolský věneček 9. ledna, veteránský ples a dva pohřby.²⁴⁹

2. 8. 8 1898

V plesové sezóně vystoupila ostrostřelecká kapela 23. ledna na plesu Sboru dobrovolných hasičů. Článek opět neobsahuje nic o hudbě mimo: „Hudba osobním řízením kapelníka p. Fr. Preislera hrála dovedně a čile.“²⁵⁰

Téměř přesně za měsíc se konala zástěrková zábava, kterou pořádala kulturně čilá Měšťanská beseda. Autor stati nás informuje, že vystoupilo septeto ostrostřelecké kapely, o složení nebo dokonce repertoáru účastníků zábavy nenapsal nic.²⁵¹

Na Velikonoce hrála ostrostřelecká kapela při slavnosti Vzkříšení Páně. Slavnosti se zúčastnily i další spolky se svými prapory.²⁵²

První výlet po letech s kapelou se odehrál 16. května, a to do nedaleké Borové. Můžeme se dočíst např.: „Ke druhé hodině koncertovala kapela na náměstí svolávajíc účastníky.“²⁵³ Výlet vlakem, ale znepríjemnilo počasí (déšť). Hudebníci hráli i po cestě na nádraží a v místě určení (hostinec Na Bále v Borové).²⁵⁴

²⁴⁸ *Zahájení jízdy na místní dráze Polička – Skuteč*, in: Jitřenka, 1897, r. 16, č. 20, 15. 10., s. 307–8.

²⁴⁹ Vyúčtování honorářů, fond Polička, 1897, sign. neuvedena.

²⁵⁰ *Ples sboru dobrovolných hasičů*, in: Jitřenka, 1898, r. 17, č. 3, 1. 2., s. 39–40.

²⁵¹ *Měšťanská beseda v Poličce pořádala zástěrkovou taneční zábavu*, in: Jitřenka, 1898, r. 17, č. 4, 15. 2., s. 50–1.

²⁵² *Slavnost vzkříšení Páně*, in: Jitřenka, 1898, r. 17, č. 8, 15. 4., s. 113.

²⁵³ *Velký výlet do Borové*, in: Jitřenka, 1898, r. 17, č. 11, 1. 6., s. 166.

²⁵⁴ Tamtéž.

Druhá slavnost s účastí Preislerovy kapely byl svátek Božího Těla 9. června. Průvod spolků vykonal cestu do Liboháje, kde ostrostřelecká kapela koncertovala do večerních hodin.²⁵⁵

Z hlediska národního byla ale nejdůležitější oslava sto let od narození Františka Palackého (1798–1876). V Poličce pořádalo místní zastupitelstvo a spolky oslavy během 16. a 17. července.²⁵⁶ Ostrostřelecká kapela se předvedla při dopoledním průvodu s hudbou a slavnosti v Liboháji 17. července dopoledne.²⁵⁷ „Odpoledne byla lidová slavnost v Liboháji, již veškeré spolky a nesčítelně obecnstva se účastnilo. Hudba koncertovala, a pěvecký spolek [Kollár] některé sbory zdařile přednesl.“²⁵⁸ Bohužel se nejspíše nekonal samostatný koncert, a tak nám zaznělé skladby zůstanou utajeny.

Druhý výlet s kapelou byl tentokrát do Bořin. Akci pořádal spolek Národní dělnická jednota Eim, pěvecký spolek a Řemeslnická beseda 24. července.²⁵⁹ Účastník výletu nám zanechal jen poznámku o zahrání dvou skladeb před sídly spolků a produkci hudby v Bořinách.²⁶⁰

Další článek se přímo netýká městského kapelníka, ale je zajímavý z hlediska Preislerovy hudební školy. Od září si v Poličce zřídil hudební ústav Quido Cibulka, koncertní mistr a bývalý kapelník dvorní opery.²⁶¹ „Jest přístupen za mírný honorář dítkám i dospělým obého pohlaví, kteří se všeob. vzdělati chtějí v umění hudebním a pěveckém,[...]“ V Poličce vznikla založením dalšího hudebního ústavu konkurence, ale tu už měl v např. v osobách prvních učitelů B. Martinů (A. Vaníček a J. Černovský).

²⁵⁵ *Slavnost Božího Těla*, in: Jitřenka, 1898, r. 17, č. 12, 15. 6., s. 180.

²⁵⁶ *Slavnost Palackého*, in: Jitřenka, 1898, r. 17, č. 15, 1. 8., s. 226–7.

²⁵⁷ Tamtéž.

²⁵⁸ Tamtéž.

²⁵⁹ *Společný výlet do Bořin*, in: Jitřenka, 1898, r. 17, č. 16, 15. 8., s. 228–9.

²⁶⁰ Tamtéž.

²⁶¹ *Hudební ústav v Poličce*, in: Jitřenka, 1898, r. 17, č. 18, 15. 9., s. 274–5.

Následující oslava roku s účastí ostrostřelecké kapely se konala 25. listopadu, jako oslava patronky zbožného kůru literátského (sv. Kateřiny). V kostele sv. Jakuba zazněla vokální mše skladba ? Valenty. Po slavnostní mši se konala zábava, na které vystoupil i kapelník.²⁶²

Poslední akcí, o které se autoři Jitřenky zmiňují, je opět oslava. Tentokrát padesátileté jubileum panování císaře a krále Františka Josefa I. Konala se 2. prosince a slavnostní mše se zúčastnil i ostrostřelecký spolek s hudbou a praporem.²⁶³ Jestli kapela hrála a které skladby, nám není známo.

2. 8. 9 1899

Během ledna posledního roku devatenáctého století účinkovala ostrostřelecká kapela hned na několika plesech a zábavách. 24. ledna při taneční zábavě pořádané Měšťanskou besedou hrál oktet městského kapelníka.²⁶⁴ Tři dny před tím zavítal kapelník ke konkurenční Besedě v Poličce na ples v hotelu pana Klana.²⁶⁵ O složení hudebních těles opět nepadla zmínka. Třetí hudební akcí byl ples ostrostřeleckého sboru 22. ledna.²⁶⁶

Na začátku února (datum není uvedeno) pořádala Svatojosefovská beseda taneční ostatkovou zábavu, kde vystoupila opět kapela za řízení Preislera.²⁶⁷

Pomyslným vrcholem kulturní sezóny roku se stalo uvedení operety *Dívčí ústav* Franze von Suppého.²⁶⁸ Provedení pořádal Dobročinný spolek paní a dívek 12. a 13. března v městském

²⁶² *Oslava patronky zbožného kůru literátského sv. Panny Kateřiny*, in: Jitřenka, 1898, r. 17, č. 23, 1. 12., s. 360.

²⁶³ *Jubileum 50letého panování*, in: Jitřenka, 1898, r. 17, č. 24, 15. 12., s. 370.

²⁶⁴ *Měšťanská beseda*, in: Jitřenka, 1899, r. 18, č. 3, 1. 2., s. 37.

²⁶⁵ *Beseda v Poličce*, in: Jitřenka, 1899, r. 18, č. 3, 1. 2., s. 37.

²⁶⁶ *Ples sboru střeleckého*, in: Jitřenka, 1899, r. 18, č. 3, 1. 2., s. 37.

²⁶⁷ *Ostatková zábava*, in: Jitřenka, 1899, r. 18, č. 4, 15. 2., s. 54.

²⁶⁸ V originále *Das Pensionat* poprvé uveden roku 1860 ve Vídni. Byl první úspěšnou vídeňskou operetou jako odpověď na francouzský model operet.

divadle.²⁶⁹ Řízení orchestru se ujal kapelník Preisler. Recenze představení nešetří chválou: „Dlužno především čestně vzpomenouti zdařilého výkonu orchestru, zastoupeného vybranými hudebníky a hostmi.“²⁷⁰ Mezi hudebníky účinkoval i Adolf Vaníček sbormistr smíšeného sboru Hlahol a první učitel B. Martinů. Autor článku si nicméně dovolil kritické zhodnocení vybraného díla: „Opereta ‘Dívčí ústav’ není sice žádný ‘hudební skvost’ a co do ceny má její libreto značné trhliny a zbytečné triviálnosti, [...]“²⁷¹ Na to následovala rozhořčená odpověď v časopise Stráž Vychodočeská a na ní odpověď v dalším čísle Jitřenky.²⁷² Výjimečně se nám dochoval i plakát z pozůstalosti F. Preislera (fond Polička).²⁷³ Z něj se mimo jiné dozvíme, že lístek v lóži stál sedmdesát krejcarů, další místa od padesáti do třiceti krejcarů. Na konci prvního dubnového čísla Jitřenky bylo otištěno poděkování všem, kteří se na realizaci operety podíleli: „[...] nejpřednější a největší dík náleží panu kapelníkovi Františkovi Preislerovi, jenž neúmornou pílí zkoušky řídil a představení po oba večery vzorně dirigoval.“²⁷⁴ Kapelník obdržel i osobní poděkování ve formě památních desek s poděkováním, soupisem účinkujících dam a dívek, mezi nimi byla podepsána i Marie Martinů (sestra B. Martinů).²⁷⁵

V květnu (1. května) roku 1899 začíná tradice vítání jara hudbou. Hudební složku obstarala městská kapela v šest hodin ráno.²⁷⁶ V máji začíná také tradice promenádních koncertů městské kapely. Od první soboty v květnu do svátku sv. Václava (28. září) hrála městská kapela na náměstí každou sobotu (tyto koncerty mohl později doslova z okna poslouchat i Martinů před odchodem do

²⁶⁹ ‘Dívčí ústav’, in: Jitřenka, 1899, r. 18, č. 6, 15. 3., s. 85–6.

²⁷⁰ Tamtéž.

²⁷¹ Tamtéž.

²⁷² O té ‘lebedovské kritice’, in: Jitřenka, 1899, r. 18, č. 7, 1. 4., s. 101–2.

²⁷³ Plakát č. 2, fond Polička, 1899, viz Příloha č. 31.

²⁷⁴ Díkuvzdání, in: Jitřenka, 1899, r. 18, č. 7, 1. 4., s. 111.

²⁷⁵ Poděkování za provedení operety Dívčí ústav, fond Polička, 1899, sing. neuvedena. Viz Příloha č. 32.1 a 32. 2.

²⁷⁶ Uvítání prvního máje hudbou, in: Jitřenka, 1899, r. 18, č. 10, 15. 5., s. 148.

Prahy).²⁷⁷ Národní dělnický vzdělávací spolek Eim pořádal 11. června lidovou slavnost, při které hrála městská kapela. Jak při průvodu do Liboháje, kde se odehrála taneční část, tak i na tanečním parketu. Při zpáteční cestě zazpívali její účastníci národní hymnu a píseň *Hej Slované!*²⁷⁸

Další hudební události zmiňme jen telegraficky. 26. července se konala vycházka dětí z mateřské školy do Liboháje za doprovodu městské kapely (představa dechovky při výletu školky je dnes úsměvná).²⁷⁹

Na události bohatý rok 1899 končí, Preislerova kapela zajisté podpořila i plesovou sezónu v Poličce na sklonku roku nebo začátku dvacátého století a dechová kapela zajisté vytvářela hudební složku poličských pohřbů.

2. 9 1900–1910

V následujících dvou podkapitolách se budeme zabývat poličským hudebním životem méně podrobně (kvůli menšímu počtu koncertů a celkovému rozsahu druhé kapitoly, který by překročil únosnou mez). Soupis všech článků z časopisu *Jitřenka* týkajících se městského kapelníka, je uveden v seznamu literatury.

Začátek roku 1900 přinesl bohužel do rodiny poličského kapelníka úmrtí. Dne 24. ledna zemřela Preislerova nejstarší dcera ve věku sedmnácti let.²⁸⁰ Akcí, kterou se budeme zabývat podrobněji, byl další koncert žáků hudebního ústavu Fr. Preislera. Konal se 7. dubna v sále na střelnici.²⁸¹ O programu nenapsal ani autor článku, ani podrobněji neinformoval plakát, který se zachoval.²⁸² Na plakátu se mohli zájemci dočíst pouze: „Program

²⁷⁷ *Čepobití*, in: *Jitřenka*, 1899, r. 18, č. 10, 15. 5., s. 148.

²⁷⁸ *Lidová národní slavnost*, in: *Jitřenka*, 1899, r. 18, č. 12, 15. 6., s. 180–1.

²⁷⁹ *Vycházka dítek ze školy mateřské do Liboháje*, in: *Jitřenka*, 1899, r. 18, č. 15, 1. 8., s. 231.

²⁸⁰ *Úmrtí*, in: *Jitřenka*, 1900, r. 19, č. 3, 1. 2., s. 43.

²⁸¹ *Veřejnou hudební produkci*, in: *Jitřenka*, 1900, r. 19, č. 8, 15. 4., s. 118.

²⁸² Plakát č. 3, fond Polička, 1900, sing. neuvedena. Viz Příloha č. 33.

velmi zajímavý. Podepsaný [František Preisler] doufá, že touto zajímavou hudební produkci ct. P. T. obecnstvu se zavděčí, prosí o hojnou návštěvu.“²⁸³ Další hudební produkce se uskutečnila až v září, a to představení opery V. Blodka *V studni*. Představení se konalo v městském divadle 8. září, městskou kapelu řídil její kapelník Preisler.²⁸⁴

V únoru 1901 byl městský kapelník zvolen nástupcem regenschoriho Františka Bergera (svého tchána), který na funkci rezignoval.²⁸⁵ Až do své smrti zastával Preisler místo ředitele kůru, o čemž svědčí i seznam duchovních skladeb uvedený v přílohách.²⁸⁶ K funkci náležel i roční plat 66 korun.²⁸⁷ Ihned po nástupu na kůr uvedl o velikonočních svátcích opus Roberta Führera *Umučení Páně*.²⁸⁸ Dále se za Preislerovi účasti uskutečnily promenádní koncerty (květen až září), plesy a pohřby.

V roce 1902 vyrostl v Poličce další konkurenční hudební ústav. Tentokrát pana A. Štursy, kterému úřady povolily vyučovat hru na housle.²⁸⁹ Dne 30. dubna pořádala Měšťanská beseda zábavný večírek, který je pro nás důležitý hlavně tím, že kapelník Preisler v něm hrál na violoncello (doposud jsme ho řadili k interpretům houslí, klavíru, violy a zpěvu).²⁹⁰ Mimo dalších, zde přímo neuvedených hudebních událostí, stojí za zmínku volba sbormistra smíšeného sboru Kollár. Byl jim zvolen 19. října ředitel kůru a městský kapelník Preisler.²⁹¹

Že byl městský kapelník činný i v dalších spolcích, o tom referoval článek z výroční schůze Měšťanské besedy. V letech 1902

²⁸³ Plakát č. 3, fond Polička, 1900, sing. neuvedena. Viz Příloha č. 33

²⁸⁴ *Po několika letech došlo opět k provedení komické opery 'V studni'*, in: Jitřenka, 1900, r. 19, č. 18, 15. 9., s. 280–1.

²⁸⁵ *Osobní*, in: Jitřenka, 1901, r. 20, č. 11, 1. 6., s. 171–2.

²⁸⁶ Seznam duchovních skladeb, fond Polička, s. d., sing. neuvedena. Viz Příloha č. 34.

²⁸⁷ *Sedění obecního zastupitelstva*, in: Jitřenka, 1901, r. 20, č. 5, 1. 3., s. 68.

²⁸⁸ *Na Velikonoční svátky*, in: Jitřenka, 1901, r. 20, č. 6, 15. 3., s. 91.

²⁸⁹ *Soukromá škola hudební*, in: Jitřenka, 1902, r. 21, č. 3, 1. 2., s. 42.

²⁹⁰ *Měšťanská beseda*, in: Jitřenka, 1902, r. 21, č. 8, 15. 4., s. 139.

²⁹¹ *Ze zpěváckého spolku 'Kollára'*, in: Jitřenka, 1902, r. 21, č. 21, 1. 11., s. 357.

a 1903 se stal jednatelem spolku Měšťanská beseda.²⁹² Mimo výše uvedeného spolku se jako člen zábavního výboru podílel na pořádání akcí i druhé Besedy, a to Besedy v Poličce (hlavně během osmdesátých a devadesátých let). Poslední velkou kulturní událostí pro rok 1902 se stal koncert městské kapely. V neděli 30. srpna v městské střelnici zazněly skladby v podání městské kapely rozšířené o další ochotníky.²⁹³ Díky dochovanému plakátu můžeme zrekonstruovat celý program i uvést další podrobnosti.²⁹⁴ Na programu byly skladby A. Dvořáka, B. Smetany, Karla Ziegrera, Jana Čermáka. Čistý výnos představení byl jako obvykle věnován na zakoupení nových hudebních nástrojů.²⁹⁵ Vystoupil i Fr. Preisler ml. (1886–1945), který interpretoval dvě blíže neurčené skladby pro klavír. Recenzent vyjádřil naději, že: „Pan dirigent dokázal, že by v Poličce skutečně bylo lze zřídit orchestr nadaných hudebníků, který by dospěti mohl k dokonalosti věru vzácné.“²⁹⁶

Rok 1904 začíná mimo plesů a zábav i další duchovní skladbou provedenou v chrámu sv. Jakuba. Na Velký pátek (druhá polovina března) regenschori nacvičil a řídil kantátu *Golgota* V. V. Hausmanna.²⁹⁷ V zářijovém vydání Jitřenky nechal městský kapelník otisknout inzerát: „Dovedné hudebníky, kteří by se přestěhovati chtěli do Poličky, přijme ku měst. kapele Fr. Preisler, kapelník.“²⁹⁸ Jak můžeme vydedukovat, neměl Preisler v městské kapele dostatek hudebníků a poličské zdroje očividně nestačily. Otázkou zůstává, kde hráli žáci jeho hudebního ústavu? V této době fungovali v Poličce min. 3 hudební ústavy a i tak měla městská kapela nedostatek členů. Došlo snad mezi poličskými hudebníky a kapelníkem ke konfliktu a nechtěli v jeho kapele hrát? Přímé důkazy

²⁹² *Výroční valná schůze v Měšťanské besedě*, in: Jitřenka, 1903, r. 22, č. 2, 15. 1., s. 21.

²⁹³ *Koncert*, in: Jitřenka, 1903, r. 22, č. 17, 1. 9., s. 281–2.

²⁹⁴ Plakát č. 4, fond Polička, 1903, sing. neuvedena. Viz Příloha 35.

²⁹⁵ Tamtéž.

²⁹⁶ *Koncert*, in: Jitřenka, 1903, r. 22, č. 17, 1. 9., s. 281–2.

²⁹⁷ *Na Velký pátek*, in: Jitřenka, 1904, r. 23, č. 6, 15. 3., s. 88.

²⁹⁸ *Dovedné hudebníky*, in: Jitřenka, 1904, r. 23, č. 18, 15. 9., s. 287.

chybí a vše jsou jen dohady. Dále účinkovala městská nebo ostrostřelecká kapela na oslavách Řemeslnické besedy, Literáckého sboru a jistě i četných pohřbech.

Pátý rok nového století se nesl v podobném kulturním duchu jako roky předešlé. Preislerova rodina obsadila další hudební post, a to sbormistra pěveckého sboru Kollár. Po otci se v roce 1903 stal sbormistrem jeho syn František Preisler ml. (1886–1945). Opět v době Velikonoc pořádal městský kapelník v kostele provedení chrámových skladeb. Na Květnou neděli *Pašije* od Josefa Nešvery a na Velký pátek *Umučení Krista* Roberta Fühlera.²⁹⁹ Konaly se i promenádní koncerty na náměstí (začátek května až konec září). Ve vesnici Borová u Poličky, poprvé vystoupil Bohuslav Martinů, 19. července v hostinci pana Dostála.³⁰⁰ „Těž velice se zamlouval mladičkový, umělec na housle p. Martinů z Poličky, jenž sám přednesl dvě koncertní čísla, za něž byl hlučným potleskem odměněn.“³⁰¹ Ostrostřelecká kapela hrála na dalších plesech a pohřbech. Objevila se i tzv. Mládenecká kapela, která začala vystupovat místo ostrostřelecké (městské) kapely na různých oslavách a výročích.³⁰²

Počátek roku 1906 byl ve znamení koncertu houslového virtuóza Jaroslava Kociana. 14. ledna vystoupil umělec v městském divadle se skladbami Henryka Wieniawského a Nicola Paganiniho.³⁰³ V Poličce poprvé vystoupil zatím lokálně známý B. Martinů, a to na večeru mládeneckého spolku Fajfka 29. července v Měšťanské besedě.³⁰⁴ Co napsal recenzent koncertu je všeobecně známo a mimo jiné otištěno v práci Jaroslava Mihule.³⁰⁵ Mimo pozornost Jitřenky máme k dispozici oznámení městského kapelníka

²⁹⁹ *Hudba chrámová*, in: Jitřenka, 1905, r. 24, č. 8, 15. 4., s. 140.

³⁰⁰ *Z Borové*, in: Jitřenka, 1905, r. 24, č. 17, 1. 9., s. 306.

³⁰¹ Tamtéž.

³⁰² Mládeneckou kapelu řídil J. Vintr, který se stal městským kapelníkem po Fr. Preislerovi.

³⁰³ *Kociánův koncert*, in: Jitřenka, 1906, r. 25, č. 2, 15. 1., s. 25.

³⁰⁴ *Mládenecký stůl 'Fajfka' v Poličce*, in: Jitřenka, 1906, r. 25, č. 15, 1. 8., s. 242.

³⁰⁵ Mihule 2002, s. 30.

o jeho vyučování zpěvu, houslím a klavíru: „Dle nejlepších škol a pravidel a zároveň podotýká, že každé neoprávněné vyučování bude se stíhati.“³⁰⁶ Znamená to, že městský kapelník přerušil chod hudebního ústavu pro nedostatek žáků a tohoto roku pokračoval ve vyučování? Nebo chtěl veřejně deklarovat, že opět se začátkem školního roku hodlá vyučovat? Poznámka o neoprávněném vyučování vede k možným viníkům z řad amatérských hudebníků (např. Josef Černovský), kteří učili nástrojové hře a kazili živnost kapelníkovi (k takovým „amatérům“ docházel do houslí i B. Martinů).

Další inzerát svědčící o neutěšené situaci při doplňování stavů hudebníků v kapelách, vyšel v květnovém čísle Jitřenky z roku 1907: „Schopné mladíky, kteří by hudbě foukací neb dechové se učití chtěli, vyučovati bude zdarma Fr. Preisler, kapelník.“³⁰⁷ Nedostatek „dechařů“ byl jistě zvláště citelný v dechové kapele. Významnou hudební akcí se stal „Velký filharmonický koncert“, který pořádal městský kapelník v poličském divadle dne 1. září.³⁰⁸ Na programu byly skladby Oskara Nedbala, Giuseppe Verdiho, Rudolfa Frimla a ? Poppa. Čistý výtěžek byl věnován na zakoupení nových nástrojů a vystoupilo opravdu téměř filharmonické těleso čítající přes 35 hudebníků. Jak významná událost to pro Preislera byla, svědčí i to, že se zachoval plakát v pozůstalosti městského kapelníka.³⁰⁹ Druhý filharmonický koncert zazněl ještě téhož roku. V městském divadle 15. prosince pořádala opět městská kapela „filharmonický“ koncert. Posluchači mohli vyslechnout díla především českých autorů, jako např. Karla Šebora, Františka Procházky, Antonína Dvořáka, Rudolfa Frimla a Julia Fučíka. K tomuto koncertu se nám zachoval i tištěný plakát.³¹⁰ Mimo výše uvedené události se kapelník Preisler

³⁰⁶ Oznámení, fond Polička, 1906, sing. neuvedena.

³⁰⁷ *Schopné mladíky*, in: Jitřenka, 1907, r. 26, č. 10, 15. 5., s. 157.

³⁰⁸ *Velký filharmonický koncert*, in: Jitřenka, 1907, r. 26, č. 17, 1. 9., s. 280.

³⁰⁹ Plakát č. 5, fond Polička, 1907, sign. neuvedena. Viz Příloha č. 36.

³¹⁰ Plakát č. 6, fond Polička, 1907, sign. neuvedena. Viz Příloha č. 37.

účastnil i tradičních pohřbů a se svou kapelou i oslav místních spolků.

Hned první číslo časopisu Jitřenka roku 1908 otisklo další inzerát poličského kapelníka: „Řádný klarinetista bude do městské hudby, taktéž i ke kůru kostelnímu přijat. Bližší sdělí vše písemně Frant. Preisler. Městský kapelník.“³¹¹ Téměř zoufalá snaha najít nové hráče do městské kapely (i přespolní, vyučování hudbě zadarmo) nenesla očividně své ovoce. V polovině roku nechal městský kapelník otisknout tuto zprávu: „[...] , že ke hrám tanečním jakož i koncertním jest dovoleno bráti pouze hudbu ku provozování způsobitou a koncesovanou [městská kapela], jinak každá okolní hudba nemajíc potřebného úředního povolení ku provozování bude se stíhati.“³¹² Kapelníkovi byly očividně trnem v oku kapely, které koncertovaly v poličských hostincích a zábavách a neměly příslušná oprávnění. Došlo zajisté i k redukci výdělků právě z takových kulturních akcí. Je docela škoda, že není uvedeno, jak bude případné nedodržení této vyhlášky stíháno. Z dopisu zaslaného (nepodepsaného) do redakce Jitřenky je patrné, že varhany, sloužící ke mším a příležitostným koncertům v chrámu sv. Jakuba, byly v žalostném stavu: „Želeti dlužno, že ku krásnému zpěvu schátralé varhany již docela vyhověti nemohou. Jelikož v takovém složení varhan ni jediný rejstřík není ku doprovodu.“³¹³ V září zavítal do Poličky další houslový virtuóz František Ondříček. Stalo se tak 17. září a zazněly skladby N. Paganiniho, Josefa Suka, Ferdinanda Lauba a dalších.

Následující rok 1909 znamenal z hlediska vystoupení městské či ostrožrelecké kapely znatelný útlum. V Jitřence nalezneme pouze tři odkazy. Podrobněji se zmíníme o hodnocení promenádních koncertů v říjnovém čísle. Pisatel nám zanechal reakci na právě

³¹¹ *Řádný klarinetista*, in: Jitřenka, 1908, r. 27, č. 1, 1. 1., s. 9.

³¹² *Upozornění*, in: Jitřenka, 1908, r. 27, č. 12, 15. 6., s. 189.

³¹³ *(Zasláno!)*, in: Jitřenka, 1908, r. 27, č. 17, 1. 9., s. 274.

skončenou sezónu promenádních koncertů, které se konaly na poličském náměstí, a to vždy v sobotu. Autor měl hned několik výtek k produkcím: „Koncertům těmto nebyla doposud věnována žádná péče, žádná programovost, omezovaly se dle nálady počasí a účinkujících nanejvýš na 3–5 čísel!“³¹⁴ Dále vytýkal hudebníkům (i kapelníkovi) rutinu v hraní a produkci „jen, aby se neřeklo“. Ocituje delší kritiku: „Naše sobotní koncerty, které jsou takřka jediným letním požitkem u nás, nepěstují se však z podnětu ´krásou k zušlechtění lidské duše´. [...] konají se, aby té šabloně se učinilo zadost, aby se to odbylo.“³¹⁵ K přístupu hudebníků přidejme ještě jednu poznámku: „Jak hudebníci naši vystihují ideu hudby, vysvítá z následujících slov, [...] za těch pár krejcarů je toho dost.“³¹⁶ Jak můžeme vidět, myšlenka promenádních sobotních koncertů se po letech změnila na rutinní záležitost nevalné kvality, provozované jen z povinnosti. Městský kapelník zajisté také hrál v chrámu sv. Jakuba při mších a účastnil se spolkového života (Měšťanská beseda). Jeho dechová kapela pravděpodobně doprovázela i četné pohřby. Jak mohly koncerty pořádané kapelníkem Preislerem ovlivnit hudební vývoj syna povězného Martinů, se zmíníme v samostatné kapitole.

Desátý rok nového století přinesl plesovou sezónu s účastí ostrostřelecké kapely, dvaceti pětileté výročí spolku Řemeslnická beseda a také další vystoupení mladého houslisty Bohuslava Martinů (viz dále).

2. 10 1911–1928

K částečnému oživení kulturního života v Poličce došlo roku 1911 (alespoň podle článků v Jitřence). Obvyklé plesy během ledna a února opět doprovodila ostrostřelecká kapela. Čtenáři časopisu mohli také nalézt inzerát regenschoriho: „Dva dobří hudebníci na

³¹⁴ *Čepobití skončeno*, in: Jitřenka, 1909, r. 28, č. 19, 1. 10., s. 307.

³¹⁵ Tamtéž.

³¹⁶ Tamtéž.

dechové nástroje a pokud možno jeden na basovou křídlovku se přijmou u hudby městské v Poličce.“³¹⁷ Pravděpodobně nejdůležitější událostí roku bylo otevření nové sokolovny v Poličce. Při slavnostech účinkovala samozřejmě kapela vedena městským kapelníkem. Program slavností ve dnech 22–24. července otiskla i Jitřenka. Preislerova kapela zahrála celkem deset skladeb a výjimečně máme dochováno uvedení kapelníkovy skladby, nebo spíše úpravy, *Velká směs z Prodané nevěsty* B. Smetany zazněla jako čtvrté číslo programu.³¹⁸ Další díla na programu byla od dnes již zcela neznámých autorů (J. Resl, Fr. Šmíd, Josef Čermák, Emil Morávek).³¹⁹ V září zavítal do Poličky houslista Jaroslav Kocián a interpretoval i některé své skladby.³²⁰ Již 8. října přicestovali na Českomoravskou vrchovinu další významní umělci, členové Českého kvarteta (part druhých houslí Josef Suk)! Jitřenkou nezachycené zůstávají pohřby a chrámová hudba.

Následujícího roku pokračovala tradice promenádních koncertů, plesů a zábav, Jitřenka přinesla i dvě zprávy o Martinů (viz dále). Na posvícenské zábavě v sokolovně 19. října zazněla Preislerova skladba *Tancem a zpěvem*.³²¹ Ve srovnání s dřívějšími lety znamenal rok 1912 útlum v aktivitách kapelníka Preislera.

Ani předválečné období nepřineslo výrazné oživení kulturního života Poličky. Za rok 1913 zůstaly pro budoucí generace zachovány pouze tři odkazy o účinkování městské kapely, a to plesu,

³¹⁷ Inzerát, in: Jitřenka, 1911, r. 30, č. 11, 1. 6., s. 190.

³¹⁸ *Ke slavnostnímu otevření Sokolovny v Poličce*, in: Jitřenka, 1911, r. 30, č. 14, 22. 7., s. 225–7.

³¹⁹ Tamtéž.

³²⁰ *Tělocvičná jednota 'Sokol'*, in: Jitřenka, 1911, r. 30, č. 18, 15. 9., s. 294.

³²¹ Skladba je v soupisu Preislerových skladeb uvedena pravděpodobně jako *Zpěvohrou a tancem*. Viz *Zpěvohrou a tancem*, SOKa Svitavy, s. d., karta 65/7.

karnevalu (na kluzišti při elektrickém osvětlení) a výletu do Liboháje.³²² Proč se nekonaly tradiční koncerty žáků Preislerova hudebního ústavu? Nebýt chrámové hudby a dechové kapely, která jak předpokládáme dál doprovázela pohřby, kapelník pravděpodobně neměl moc práce.

První válečný rok pokračovala chudá hudební žeň znovuvvedením operety *Dívčí ústav* Fr. Suppého., pravděpodobně v dubnu. Také máme zdokumentován další výlet do Liboháje.³²³

Rok 1915 znamenal pro poličské občany jistě nemalá trápení v souvislosti s válečnými událostmi. V Jitřence nalezneme pouze jeden odkaz na městskou kapelu. Při oslavě osmdesátých pátých narozenin Jeho Veličenstva císaře a krále Josefa prvního 17. a 18. srpna vystoupila městská kapela. Jak na náměstí, tak v sokolovně (sloužila jako nemocnice červeného kříže): „Od 6. hodiny večerní hrála na náměstí významné skladby [...].“³²⁴ Následujícího dne, opět za doprovodu kapely, byl vystrojen průvod do Liboháje.³²⁵ Konaly se i projevy zastupitelů a slavnostní mše (varhaník Preisler?). Jinak bylo jistě dost pohřbů, při kterých regenschori mohl hrát na varhany nebo působit jako kapelník dechové kapely. Působení B. Martinů ve válečné době, viz dále.

Roku 1916 začala „hlásná trouba“ Poličky vycházet kvůli válečným událostem až v dubnu. V dubnu pořádal městský kapelník po letech vystoupení svých žáků.³²⁶ Na střelnici dne 16. dubna s poznámkou: „Dobrovolný příspěvek věnovaný sirotkům padlých vojínů poličských.“³²⁷ Výtěžek se nakonec vyšplhal na 30 korun, jak

³²² *Karneval*, in: Jitřenka, 1913, r. 32, č. 3, 1. 2., s. 38. *Výlet dělnictva*, in: Jitřenka, 1913, r. 32, č. 16, 15. 8., s. 247.

³²³ *Výlet*, in: Jitřenka, 1914, r. 33, č. 8, 1. 7., s. 193.

³²⁴ *Oslava 85. narozenin Jeho Veličenstva císaře a krále v Poličce*, in: Jitřenka, 1915, r. 34, č. 16, 20. 8., s. 246–7.

³²⁵ Tamtéž.

³²⁶ *Hudební a pěvecká produkce*, in: Jitřenka, 1916, r. 35, č. 2, 15. 4., s. 22.

³²⁷ Tamtéž.

informuje v dalším čísle redaktor Jitřenky.³²⁸ Konala se i akademie učitelského ústavu, na které vystoupil Martinů (viz další kapitola). Potvrzení účasti regenschoriho a městského kapelníka v jedné osobě na posledních záležitostech člověka máme doložené i z neradostné válečné doby. Po pohřbu měšťana a soukromníka Václava Friedla byl vzdán dík i Preislerovi.³²⁹

Předposlední válečný rok přinesl pouze zmínku o oslavách k nastoupení nového císaře Karla (slavnostní bohoslužba zajisté s účastí F. Preislera).³³⁰ Dále byl pořádán pěveckým spolkem Kollár Smetanův večer za účasti koncertní pěvkyně E. Svěcené-Matysové a hudebního skladatele Otakara Jeremiáše.³³¹

Na počátku roku 1918 zasáhla do života poličského kapelníka neradostná událost. Dne 15. ledna zemřela jeho manželka Flora Preislerová. Podle díkůvzdání otištěného v Jitřence se pohřbu účastnilo velké množství obyvatel, městská kapela a četné spolky.³³² Během roku vystoupil veřejně i mladý skladatel Martinů (viz další kapitola). Bezpochyby nejdůležitější událostí se stalo vyhlášení samostatnosti Československé republiky 28. 10 a konec války. Zpráva o míru dorazila do Poličky až 29. října a ještě tentýž den byl v jednu hodinu odpoledne uspořádán průvod městem, při kterém koncertovala hudba (městská kapela?).³³³ „Dojem byl opět uchvacující. Hudba hrála jasně, tak jako hrávala nám kdysi ještě v čas míru na prvního máje.“³³⁴ Během pochodu zazněla národní hymna *Kde domov můj* a píseň *Hej Slované!*³³⁵ Ještě v listopadu nechal městský kapelník otisknout další upozornění proti neoprávněným vystoupením kapel v poličských hospodách: „Jako

³²⁸ *Ve prospěch sirotků*, in: Jitřenka, 1916, r. 35, č. 3, 1. 5., s. 39.

³²⁹ *Poděkování*, in: Jitřenka, 1916, r. 35, č. 9, 1. 8. 1916, s. 136.

³³⁰ *Slavnostní bohoslužby k nastolení J. V. císaře Karla*, in: Jitřenka, 1917, r. 36, č. 1, 1. 1., s. 7–8.

³³¹ *Smetanův večer*, in: Jitřenka, 1917, r. 36, č. 18, 15. 9., s. 290.

³³² *Díkůvzdání*, in: Jitřenka, 1917, r. 36, č. 3, 1. 2., s. 48.

³³³ *Jest mír*, in: Jitřenka, 1918, r. 37, č. 21, 1. 11., s. 325.

³³⁴ Tamtéž.

³³⁵ Tamtéž.

zástupce sekce kapelnické 'Jednoty hudebních stavů' pro království České [sic!] dovoluji si pp hostinské, kteří ve svých místnostech povolené zábavy taneční a jiné odbývají, upozorniti, aby používali výhradně hudby k tomu oprávněné."³³⁶ I Martinů chtěl oslavit vznik samostatného státu koncerty, ale kvůli malé účasti obecnstva byl uspořádán pouze jeden (viz dále).

V posledních deseti letech svého života, se kapelník Preisler téměř stáhnul z kulturního života města. I nadále hrál při bohoslužbách a příležitostně řídil městskou kapelu, ale Jitřenka o něm až do jeho smrti zprávy téměř nepodává. Pro rok 1919 máme zachovánu pouze jednu zmínku o ostrostřelecké kapele. Při výletu do Liboháje 28. července hrála i kapela národní střelecké milice (dříve Sbor c. k. privilegovaných ostrostřelců).³³⁷

V roce 1920 máme opět doloženy promenádní koncerty na náměstí. Během válečných let se nekonalý a v roce předchozím se o nich autoři Jitřenky nezmiňují. „Od 1. května koncertuje každé soboty večer na náměstí městská hudba p. Preislera a obecnstvo používá příjemné chvíle navečer u hudby k hojné promenádě.“³³⁸ Dále se zúčastnila Preislerova kapela oslavy státního svátku 28. října a plesu Československé živnostensko-obchodnické strany středostavovské. Chránová hudba v kostele sv. Jakuba ani četné pohřby nejsou bohužel v časopise Jitřenky uvedeny.

Roku 1921 navštívil Poličku opět J. Kocián, kde v sokolovně uspořádal 5. března koncert.³³⁹ O programu představení recenzent Jitřenky nezanechal podrobnější zprávu. Jedinou informaci o Preislerovi otiskla Jitřenka v souvislosti se zahájením promenádních koncertů, které se pořádaly od začátku května do konce září.³⁴⁰

³³⁶ *Upozornění*, in: Jitřenka, 1918, r. 37, č. 22, 15. 11., s. 350.

³³⁷ *Výlet do Liboháje*, in: Jitřenka, 1919, r. 38, č. 15, 1. 8., s. 244.

³³⁸ *Čepobití*, in: Jitřenka, 1920, r. 39, č. 10, 20. 5., s. 148.

³³⁹ *Koncert Kociánův*, in: Jitřenka, 1921, r. 40., č. 6, 15. 3., s. 90.

³⁴⁰ *Čepobití*, in: Jitřenka, 1921, r. 40, č. 10, 15. 5., s. 161.

Příští rok znamenal pro Františka Preislera definitivní ústup z organizačních pozic. Dubnový článek přináší zprávu o změně ve funkci městského kapelníka: „Po více než 40tileté záslužné činnosti vzdal se pan František Preisler funkce městského kapelníka.“³⁴¹ Následovníkem se stal již zmíněný Josef Vintr (kapelník mládenecké kapely): „Poněvadž snaha nově jmenovaného městského kapelníka po zvýšení úrovně hudebních produkcí je chvalně známá, záleží v první řadě na všech členech městské kapely, aby se ochotným podřízením jeho vedení zdejší hudební těleso v brzkou zdokonalilo [...].“³⁴² Preisler zůstal dále ve funkci regenschoriho poličského chrámu. O jeho další aktivitách (dechová kapela, hudební ústav) nemáme informace.

Další dva roky nemáme o Fr. Preislerovi žádnou zprávu. Pouze se v Jitřence mihne zmínka o skladbě B. Martinů (viz dále). Ani rok 1925 není výjimkou, v Poličce vystoupilo Ševčíkovo kvarteto (18. října) a Jitřenka referuje o úspěchu kvarteta Martinů.³⁴³ Ani roku 1926 nemáme o působení regenschoriho Preislera žádnou informaci. Do Poličky opět zavítal Jaroslav Kocián a 23. října koncertoval v místní sokolovně.³⁴⁴

Poslední článek o bývalém poličském kapelníkovi otiskla Jitřenka v dubnovém čísle roku 1928. V souvislosti s jeho úmrtím 22. března, přinesl časopis kapelníkův nekrolog.³⁴⁵ Poskytl nám cenné informace k životu poličského kapelníka, mimo nám známých etap jeho života, i např.: „Aby stav členstva jeho kapely nebyl nikdy oslaben, založil a vedl po mnoho let hudební školu v místnosti obcí mu propůjčené, ve které vyučoval zdarma hře na všechny hudební nástroje, kterých při hře používal.“³⁴⁶ Jak jsme mohli vidět,

³⁴¹ *Změna v řízení městské kapely*, in: Jitřenka, 1922, r. 41, č. 7, 20. 4., s. 102.

³⁴² Tamtéž.

³⁴³ *Ševčíkovo kvarteto*, in: Jitřenka, 1925, r. 44, č. 21, 1. 11., s. 344, *Úspěchy hudebního skladatele B. Martinů, zdejšího rodáka*, in: Jitřenka, 1925, r. 44, č. 24, 15. 12., s. 392.

³⁴⁴ *Jubilejní koncert Jar. Kociána*, in: Jitřenka, 1926, r. 45, č. 21, 1. 11., s. 336.

³⁴⁵ *Úmrtí*, in: Jitřenka, 1928, č. 7, 1. 4., s. 105–6.

³⁴⁶ Tamtéž.

ani tato taktika nevedla vždy k úspěchu. Pohřeb se konal 25. března, o přesné příčině smrti můžeme pouze spekulovat: „Ačkoliv již delší dobu churavěl, zemřel přece ještě neočekávaně, neboť ještě na sv. Josefa hrál v kostele na varhany.“³⁴⁷ Pohřbu se zúčastnili spolky, městská kapela, zpěváci kostelního kůru a četní občané.

³⁴⁷ *Úmrtí*, in: Jitřenka, 1928, č. 7, 1. 4., s. 105–6.

3. „Poličská léta“ B. Martinů

V podkapitole o Bohuslavu Martinů, jubilantovi let 2009 (padesát let od úmrtí) a 2010 (110 let od narození), se nebudeme zabývat životopisem jednoho z našich světově nejznámějších skladatelů (paradoxně známějšího v zahraničí než v jeho rodné zemi). Spíše půjde o určení zdrojů, které Martinů v jeho dětských letech tvarovaly a určily směr jeho budoucího skladatelského směřování. Za hlavní zdroje informací můžeme považovat monografii autora J. Mihule s názvem Martinů: osud skladatele. Dalším informátorem se stala nepostradatelná Jitřenka.

Jak je všeobecně známo, Bohuslav Martinů se mohl pochlubit nevšedním místem narození. Spatřil světlo světa na věži kostela sv. Jakuba v Poličce, stalo se tak 8. prosince 1890. Rodina pověžného zůstala na věži dalších jedenáct let, až do roku 1902. Život na věži umožnil vyrůstajícímu skladateli pozorovat život Poličky z výšky a s odstupem od všedních problémů, ale také z hudebního hlediska znamenal, že Martinů doslova „nasával“ všechny zvuky a tóny z města.

V době, kterou můžeme nazvat „věžním obdobím“, byl Martinů svědkem mnoha mší, pohřbů, slavností, pochodů a výletů. Většinu z nich měl „na svědomí“ právě městský kapelník František Preisler, který byl na přelomu století na vrcholu svých organizačních sil. Poněkud zarážející je, že Jaroslav Mihule ve svém „tlustospisu“ o životě a díle B. Martinů jméno Preisler vůbec neuvádí! Přitom musel při svém bádání v časopise Jitřenka na jméno městského kapelníka a později (od února 1901) regenschoriho právě poličského chrámu sv. Jakuba narazit. O chrámové hudbě se dozvíme pouze: „Doléhaly sem tóny varhan a vzdálený ohlas bohoslužeb, [...]“³⁴⁸ Současně, ještě během pobytu na věži, začal

³⁴⁸ Mihule 2002, s. 23.

chodit malý Bohuslav na housle k Josefu Černovskému, který si jako krejčí vyučováním hudby přivydělával a později ho hudebně vzdělával a podporoval učitel na měšťanské škole Adolf Vaníček (dlouholetý sbormistr pěveckého spolku Kollár). Přibližně dva měsíce docházel Martinů i k pozdějšímu nástupci městského kapelníka Josefu Vintrovi.³⁴⁹ Začátky hudebního vzdělání B. Martinů se datují do roku 1897, kdy začal chodit (kvůli své slabé tělesné konstrukci o rok později) do první třídy. Do tohoto období spadají i jeho první skladatelské pokusy. Nabízí se otázka: Proč nevyučoval syna pověřného městský kapelník? Vždyť byl jako jeden z mála ve městě pro hudební výchovu kvalifikován a také nabízel vyučování ve svém hudebním ústavu (od roku 1882), pro sociálně slabé žáky zdarma. Odpověď na výše uvedenou otázku neznáme.

Dne 6. června 1902 se celá rodina Martinů přestěhovala z věže do nového bytu na náměstí a od srpna téhož roku bydleli v budově spořitelny (dnes městský úřad).³⁵⁰ Chlapec s velmi obvyklým příjmením Martinů (v Poličce je dodnes nositelů tohoto příjmení celá řada, mimo jiné i současný starosta) mohl poslouchat promenádní koncerty, konané každou sobotu od začátku května do konce září, doslova z okna. Pokud zanechal Martinů nějakou zmínku o těchto koncertech, které byly mimo jiných kulturních akcí jistě důležitým zdrojem hudebních podnětů, Mihule se o tom nezmiňuje. Jisté pouze je, že mladý houslista se brzy ukázal jako nadaný hudebník a jeho první vystoupení bylo Jitřenkou velmi kladně hodnoceno: „Těž velice se zamlouval mladičkový umělec na housle p. Martinů z Poličky, jenž sám přednesl dvě koncertní čísla, za něž byl

³⁴⁹ Viz úvod k inventáři J. Vintra - Osobní fond Josefa Vintra (1831–1950), SOKa Svitavy, 1997, editor Milan Skřivánek, Pavla Dvořáková, Jana Macků, počet inventárních jednotek je 893.

³⁵⁰ Mihule, 2002, s. 29.

hlučným potleskem odměněn.“³⁵¹ Martinů vystoupil v rámci zábavného večera dne 19. srpna 1905 v nedaleké Borové.

Téměř po roce podala Jitřenka další důkaz o hudebním vystoupení mladého houslisty. Dne 29. července hrál v Měšťanské besedě skladby H. Wieniawského, Charles-Auguste de Beriota. Recenzent napsal památnou větu: „Máme před sebou mladíka nadaného a nadějného.“ „Dále: troufáme si tvrditi, že by mohl jednou dělat svému mecenáši i Poličce čest. Kdo můžeš, pomoz!“³⁵² Na základě této výzvy se podařilo, i díky pomoci Adolfa Vaníčka, vymoci pro Bohuslava Martinů příspěvek na jeho další studia, který činil 100 korun.³⁵³ Mladý houslista mohl pomýšlet na to nejlepší, u nás dostupné hudební vzdělání, na pražské konzervatoři.

O prázdninách navštívil se svou matkou, tehdy patnáctiletý Martinů, pražskou konzervatoř a byl ředitelem Karlem Knittlem přijat do houslové třídy. Do Poličky se zajisté vracel hlavně o prázdninách, kdy mohl konfrontovat úroveň zdejší městské či ostrožrelecké kapely s pražskými orchestry. Jeho další déle trvající působení v Poličce se omezilo na válečná léta. Ještě před první světovou válkou byl B. Martinů z konzervatoře roku 1910 vyhozen pro „nenapravitelnou nedbalost“.³⁵⁴

Na stránkách poličské Jitřenky se jméno Martinů opět objevilo v zářijovém vydání 1906. Na koncertu Mládenecké kapely v sokolovně předvedl Martinů i své skladby (sólové písně, baladu pro klavír a dva smyčcové kvartety).³⁵⁵ Společně s ním se poličskému publiku představil i Stanislav Novák, dlouholetý přítel Bohuslava a M. Nováková jako zpěvačka. Mimo jiné se čtenáři dozvěděli: „P. B. Martinů je znám širší veřejnosti klavírní skladbou

³⁵¹ Z *Borové*, in: Jitřenka, 1905, r. 24, č. 17, 1. 9., s. 306.

³⁵² *Mládenecký stůl 'Fajfka' v Poličce*, in: Jitřenka, 1906, r. 25, č. 15, 1. 8., s. 242.

³⁵³ Mihule, 2002, s. 30.

³⁵⁴ Mihule, 2002, s. 39.

³⁵⁵ *Koncert mládenecké kapely*, in: Jitřenka, 1912, r. 31, č. 17, 1. 9., s. 266.

‘Píseň beze slov’, jíž dostalo se příznivého přijetí od pražské kritiky. Nové jeho skladby budou od odborníka zajisté vřele přijaty, což zejména možno již předem říci o obou kvartettech.“³⁵⁶ První otištěnou skladbu poličského skladatele přikládáme do příloh.³⁵⁷ Ve stejném ročníku Jitřenky našli její předplatitelé toto oznámení: „Zdejší rodák, komponista pan Bohuslav Martinů, podrobil se dne 10. prosince t. r. zkoušce ze hry na housle před c. k. zkušební komisí pro učitele hudby na školách středních a ústavech učitelských v Praze a uznán byl způsobilým k samostatnému vyučování ve hře na housle [...].“³⁵⁸ Ještě před první světovou válkou přinesla Jitřenka zprávu o dalších dílech poličského skladatele. Jednalo se o tři krátké balety s názvy *Noc*, *Stín* a blíže nespecifikovaná třetí část.³⁵⁹

Hudební skladatel Bohuslav Martinů se vrátil na delší čas do rodného města až v létě roku 1916. Ale již v létě roku 1915 otiskla Jitřenka inzerát nabízející vyučování ve hře na housle a klavír.³⁶⁰ Právě v tomto roce se mu hodily výše uvedené, úspěšně složené, učitelské zkoušky. Zveřejnil inzerát, ve kterém nabízel své služby, a od září vyučoval na zdejší chlapecké měšťanské škole.³⁶¹ Zapojil se i do aktivní účasti na hudebních představeních. Dne 17. srpna při akademii učitelského ústavu interpretoval *Andante* ze *Španělské symfonie* Édouarda Lala a *Andante* F. M. Bartholdyho, obě skladby na housle.³⁶² Dalšího koncertu se účastnil již jako učitel hudby, a to 7. října 1916 v Městském divadle na oslavu jmenin císaře Františka Josefa I. Zahrál jako sólista *houslového koncertu d moll* H. Wienavského a korepetitor několika dalších čísel programu.³⁶³

³⁵⁶ *Koncert mládežnické kapely*, in: Jitřenka, 1912, r. 31, č. 17, 1. 9., s. 266.

³⁵⁷ Viz Příloha č. 38.

³⁵⁸ *Osobní*, in: Jitřenka, 1912, r. 31, č. 24, 15. 12., s. 379.

³⁵⁹ *Rodák náš*, in: Jitřenka, 1913, r. 32, č. 16, 15. 8., s. 249.

³⁶⁰ *Inzerát*, in: Jitřenka, 1915, r. 34, č. 12, 15. 6., s. 194.

³⁶¹ Minule, 2002, s. 62.

³⁶² *Akademie*, in: Jitřenka, 1916, r. 35, č. 9, 1. 8., s. 129.

³⁶³ *Koncert*, in: Jitřenka, 1916, r. 35, č. 11, 1. 10., s. 190.

Roku 1918 si Martinů opět zahrál na klavír, tentokrát jako doprovod náladových a rytmických tanců slečny M. Bergerové, které se konaly v městském divadle 15. a 31 srpna. Tanečnice na svou vlastní choreografii ztvárnila mimo jiné *Humoresku Ges dur*, op.101, č.7 A. Dvořáka.³⁶⁴ Po vyhlášení konce války a samostatnosti republiky uspořádal ještě stále mladý skladatel slavnostní koncert. Podle původního záměru chtěl Martinů zorganizovat dva koncerty 16. a 17. listopadu, ale kvůli malé účasti obyvatel Poličky byl skutečně slavnostní večer pouze jeden.³⁶⁵ Zazněly skladby A. Dvořáka, B. Martinů (klavírní skladba *Sníh*) a Fritze Kreislera. Autor článku vyzdvihl klady interpretace: „Provedení, všech čísel programu bylo brilantní [...]. Jest opravdu litovati, že aspoň při jednom večeru nebylo divadlo úplně vyprodáno, jak by si náš virtuos pan B. Martinů za svoji snahu přinést nám požitek v pravdě umělecký a krásný zasluhoval.“³⁶⁶ Mělo snad obyvatelstvo bývalého královského věnného města jiné starosti než navštívit velmi dobře obsazený hudební večer? Nemůžeme se divit, že Martinů chtěl změnit působiště a opět se vrátit z „průměrné“ (co do kvality) hudební Poličky do Prahy. Jak o tom svědčí i inzerát v Jitřence: „Prodá se koncertní piano. B. Martinů, Poličky, spořitelna.“³⁶⁷ Otázka přebytečného klavíru bránila skladateli usídlit se v Praze a případně zamířit do ciziny. Další inzerát svědčil o marné snaze zbavit se piana a také záměru ještě si před svým odchodem přivydělat vyučováním: „Vyučování hudbě. B. Martinů, hud. skladatel, stat. zkouš. učitel hudby, vyučuje opět hře na housle a klavír. Připravuje ke státním zkouškám.“³⁶⁸ Na počátku roku 1919

³⁶⁴ *Dva večery náladových a rytmických tanců*, in: Jitřenka, 1918, r. 37, č. 18, 15. 9., s. 285.

³⁶⁵ *Koncert*, in: Jitřenka, 1918, r. 37, č. 23, 1. 12., s. 369.

³⁶⁶ Tamtéž.

³⁶⁷ *Inzerát*, in: Jitřenka, 1919, r. 38, č. 17, 1. 9., s. 274.

³⁶⁸ *Inzerát*, in: Jitřenka, 1920, r. 39, č. 5, 15. 2., s. 55.

otiskla opět Jitřenka recenzi na *Českou rhapsodii*. Skladba byla provedena v cyklu České Filharmonie 12. ledna.³⁶⁹

Se začátkem nového školního roku 1920 odešel Martinů z Poličky definitivně a vystupuje z našeho zorného úhlu, coby badatelů o Františku Preislerovi. Časopis Jitřenka přinesl i v dalších letech zprávy o svém nejslavnějším rodákovi. O těchto člancích se telegraficky zmíníme v dalším textu.

V dalších letech připomínala Jitřenka úspěchy Martinů, jako např. udělení druhé ceny (600 Kč) Českým spolkem pro komorní hudbu za *smýčcový kvartet Es dur „Jaro 1917“*.³⁷⁰ Dále v roce 1923 citoval kritiku z Národních listů na klavírní cyklus *Loutky*. „Proti kumulaci prostředků hlásá zásadní zjednodušení.“³⁷¹ Další rok referovala Jitřenka o přípravě baletu *Ištar*. Uvedeme, co o hudbě poličského rodáka napsal Josef Hutter: „Je impresionista natus. Lze běžně říci, že Martinů zastupuje u nás francouzský impresionism.“³⁷² Za dva roky referoval časopis o nových skladbách B. Martinů (*Concerto pro klavír*, baletní skeč *Revoluce* a řada drobných klavírních skladeb).³⁷³ Ještě ve stejném roce mohli čtenáři objevit převzatý článek z Lidových novin o koncertu, na kterém mimo jiné zazněl *smýčcový kvartet č. 2*. „Nejbrilantnějším číslem programu bylo kvarteto Bohusl. Martinů, [...] ač popřel ve svém výrazu jednu z nejvýznačnějších hudebních složek – melodii – přece svoji mnohotvárnou rytmikou a dynamikou [...] držel posluchače v napětí.“³⁷⁴

Na závěr je nutno podotknout, že i když se městský kapelník a budoucí světový hudební skladatel zajisté znali, nemáme o jejich vzájemném vztahu jedinou informaci. Martinů pravděpodobně

³⁶⁹ *Úspěch Boh. Martinů*, in: Jitřenka, 1919, r. 38, č. 3, 1. 2., s. 41-2.

³⁷⁰ *Úspěch rodáka-skladatele*, in: Jitřenka, 1921, r. 40, č. 22, 23. 11., s. 347.

³⁷¹ *O klavírních skladbách 'Loutky'*, in: Jitřenka, 1923, r. 42, č. 16, 16. 8., s. 254.

³⁷² „*Ištar*“, in: Jitřenka, 1924, r. 43, č. 3, 1. 2., s. 35.

³⁷³ *Nové hudební skladby B. Martinů*, in: Jitřenka, 1925, r. 44, č. 21, 1. 11., s. 344.

³⁷⁴ *Úspěchy hudebního skladatele B. Martinů, zdejšího rodáka*, in: Jitřenka, 1925, r. 44, č. 24, 15. 12., s. 392.

nepovažoval za nutné zmínit se o něm ve svých dopisech nebo dokumentech a preislerovská korespondence se nám buď nezachovala vůbec, nebo není autorovi známo její uložení.

Cílem podkapitoly bylo přiblížit „poličské“ období B. Martinů s připomenutím jeho hudebních vlivů a zdrojů. V této souvislosti byl jistě významným vlivem, který působil na Bohuslava Martinů i všudypřítomný kulturní život v Poličce. Většinu tohoto života měl v kompetenci právě městský kapelník Preisler se svými kapelami, smíšený pěvecký sbor Kollár, divadelní spolek Tyl a další „dobrovolníci“ účastníci se kulturního života Poličky. Je jisté, že tradice koncertů, pohřbů, zábav, zpěvu lidových písní matky a učňů determinovala hudební vývoj skladatele, ale ten „poličský stín“ rychle překročil a směřoval k novým hudebním vyjadřovacím prostředkům.

4. Zhodnocení skladeb Františka Preislera

4. 1 Skladatelský odkaz

V rámci své kapelnické pozice v Poličce upravoval, vytvářel a uváděl městský kapelník František Preisler díla soudobých autorů (1. a 2. pol. devatenáctého století), ale i své vlastní skladby. Seznam opusů městského kapelníka jsem zrekonstruoval z několika zdrojů, jednak z pozůstalosti uložené v SOKa Svitavy, vlastnoručně psaných seznamů skladeb z fondu Polička a článků v časopise Jitřenka. Takto vytvořený seznam skladeb kapelníka Preislera čítá 148 opusů světských děl a 45 skladeb duchovního zaměření.³⁷⁵ Jedná se v drtivé většině o skladby užitkové. Zastoupeny jsou hlavně tance (polky, čtverylky, valčíky, kvapíky, mazurky a třasáky). Dále můžeme najít pochody, směsy, variace, operu, operetu a partituru k symfonii (symfonické dílo pravděpodobně nebylo nikdy provedeno, mimo jiné z důvodu nedostatku hudebníků). Větší část díla městského kapelníka nelze ani přesně datovat, ale počátky kompozic Františka Preislera můžeme umístit do jeho působení v Huníně a Štěpánově v sedmdesátých letech devatenáctého století. Pokud není uvedeno jinak, většina děl je uložena ve výše zmíněném archivu SOKa Svitavy se sídlem v Litomyšli. Dvě díla máme doložená pouze ze seznamu psaného samotným kapelníkem, který je uložen ve fondu Polička, a jednu zmínku o skladbě uvádí Jitřenka (jedná se o operu *Ďáblův podíl*, která se pravděpodobně nedochovala).³⁷⁶ V seznamu děl je mimo názvu a žánru uveden rok vzniku (pokud je znám) a uložení (kartón a složka) z SOKa Svitavy. Jak můžeme vydedukovat z výše uvedeného, Preisler komponoval své skladby téměř výhradně pro praktické účely. Většina skladeb je

³⁷⁵ Seznam světských skladeb viz Příloha č. 39. Tento soupis si nečiní ambice být zcela kompletním (některé skladby se nedochovaly nebo o nich nevíme).

³⁷⁶ Stejnomenou operu zkomponoval v roce 1843 Daniel François-Esprit Auber. Její vznik doložil i Zdeněk Preisler (1921–1986): „[...] pokusil se [František Preisler] i o složení opery *Ďáblův podíl*“, Preisler sedmdesátá léta dvacátého století, s. 1.

vhodná jako hudba užitná a splňovala zajisté svůj účel při zábavách, plesech, slavnostech a dalších příležitostech, při kterých vystoupila městská kapela nebo dechová kapela.

Samostatně se zmíníme o skladbách určených pro provoz chrámu sv. Jakuba v Poličce. Po jmenování regenschorim (na počátku roku 1901) byl Preisler odpovědný za hudební provoz právě v kostele, kde přebýval na věži B. Martinů. Soupis duchovních opusů byl zrekonstruován pouze ze seznamu psaného kapelníkem a uloženého ve fondu Polička.³⁷⁷ Obsahuje celkem 45 položek, které můžeme počítat za Preislerovy skladby. Pro potvrzení bohužel nemáme k dispozici ani jedno takto zachycené dílo ve hmotné podobě. Většinou se jedná o mše a jejich části, pašije, písně a requiem. Nelze přesně zjistit data vzniku těchto skladeb, ale pokud by se jednalo o kapelníkovy opusy, lze je zařadit pravděpodobně do období 1901–1928.

Ještě se krátce zmíníme o hudebním archivu městského kapelníka. Inventář k fondu František Preisler uložený v SOKa Svitavy obsahuje přes devadesát stran skladeb z pozůstalosti městského kapelníka a obsahuje díla většinou cizích („českých“ i zahraničních) autorů. Dává nám skvělou možnost zjistit, které kusy hrála městská a dechová kapela za dob Preislerových (a také, co vše měl možnost slyšet malý Martinů v dobách svého dětství a před odchodem do Prahy). Mezi nejzastoupenější patří operní skladatelé, dnes již méně známí nebo zcela neznámí a autoři lehčí múzy (operety). Jmenujme např. Franze von Suppého, Johanna Strausse, Gaetana Donizettiho, Vincenza Belliniho, Karla Komzáka, J. H. Schneidera, Františka Kmocha, Karla Komzáka, V. V. Hausmanna, Franze Lehára a množství dnes již zcela neznámých autorů jako např. Jan Čermák, Emil Šolc, Otto Ullmann, Alfons Cibulka. Sbírka

³⁷⁷ Viz Příloha č. 34.

hudebnin městského kapelníka samozřejmě obsahovala i skladby A. Dvořáka a B. Smetany.

Mimo mší kapelníka, byla za jeho vedení kůru prováděna díla Franze Böhlera, Jana Jakuba Ryby, Jana Leopolda Kunerta, J. Břízy, Roberta Führera, Václava Horáka, Donata Müllera a řady dalších.³⁷⁸

Z výše uvedeného výčtu je patrné, které skladby zněly při hudebních produkcích, které řídil městský kapelník. I když v hudebním archivu Františka Preislera najdeme i skladby autorů z počátku dvacátého století (např. Julius Fučík), můžeme předpokládat, že kapelník spíše čerpal z hudby svého dětství a starších dějinných epoch. Do novot typu impresionismu, futurismu, dodekafonie nebo mikrointervalové hudby se rozhodně nepouštěl.

4. 2 Srovnávací analýza dvou skladeb Františka Preislera

4. 2. 1 Úvod

Nebude se v tomto případě jednat o pravou historicko-srovnávací analýzu děl, ale půjde spíše o popis dvou užitkových skladeb městského kapelníka. Těžiště naší práce leží v předchozí monografické kapitole. Vybrali jsme z celkového počtu pouze úzký vzorek, který nastíní úroveň děl Františka Preislera. Půjde o polku *Krátce a dobře* a pochod s názvem *Pochod Číňanů*. Obě skladby byly zajisté zkomponovány pro městskou (dechovou) kapelu v Poličce a školené, ale amatérské hudebníky. Tím je jejich složitost determinována, obě díla byla zkomponována na nevelké ploše necelých sto taktů.

4. 2. 2 Polka Krátce a dobře

Opus *Krátce a dobře* je délkou 92 taktů spíše kratší polkou určenou pro následující obsazení: Fl., Cl. I, II in C, Cor. ingl., Tr. I,

³⁷⁸ Životem a dílem Jana Leopolda Kunerta se zabývala např. PhDr. Ingrid Silná, Ph.D. Uveďme například článek *Skladby Jana Leopolda Kunerta v olomouckém regionu*, In: *Hudba v Olomouci Historie a současnost I*, Olomouc 2003, s. 102–112.

II in F, Flicor, Trbn, Cassa, Vno I, II, Vla, Bs. Obsazení je smíšené s převahou dechových (žesťových) nástrojů. Celkem 13 samostatných partů interpretovalo nejspíše stejný počet hudebníků (při zdvojení smyčců i více). Veškerý notový materiál v podobě jednotlivých partů je obsažen v přílohách.³⁷⁹ Bicí nástroje nejsou z notového materiálu rozlišitelné, ale podle fotodokumentace (fotografie dechové kapely) můžeme vydedukovat, že se pravděpodobně jednalo o činely, velký buben. Datum vzniku díla nelze přesně určit, protože ani v nástrojových partech ani v soupisu skladeb z SOKa Svitavy není uvedeno datum zkomponování.

Polka má jednoduchou třídílnou formu ABA (da capo al fine) s krátkou předehrou a obdobně jednoduchý harmonický plán. Z počáteční a moll harmonické moduluje do F dur, aby se opět vrátila do a moll. Nemá smysl popisovat každý takt a jednotlivé nástrojové party skladby, ale uvedeme podrobnější strukturu. Celá skladba je samozřejmě ve 2/4 taktu. Vedoucími nástroji jsou smyčce doplněné flétnou a klarinety. Ostatní nástroje doplňují nebo zdvojují tóny příslušných akordů.

Po prvních čtyřech taktech předehry následují polkové přiznávky, které pokračují do taktu 20 (kde je umístěna repetice). Část A můžeme označit od taktu 5 do taktu 42. Harmonie nehýří žádnými složitostmi a pouze je zahušťována občasnou chromatikou.

Hudební tok pokračuje triem (část B), kterému předchází dvoutaktová modulace (stupnicový postup k hes²). V triu se dostáváme do tóniny F dur, která s menšími chromatickými postupy pokračuje až k taktu 92. I když Preisler neuvádí předpis pro celkové tempo polky, můžeme předpokládat, že ve střední části dojde k celkovému zvolnění (místo šestnáctinového pohybu pouze čtvrt'ový a osminový). V rámci střední části můžeme nalézt další

³⁷⁹ Polka *Krátce a dobře* viz Přílohy č. 40.1–40.13.

repetici (takt 77 až 91) s prima a sekunda voltou. Trio můžeme popsat jako malou dvoudílnou formu a b (s repetici části b).

Poslední část A (k znamení fine v taktu 24) opakuje zkráceně počátek skladby. Opus končí jakoby neukončeně uprostřed taktu tercií místo tónikou a generální pauzou (v některých partech je zmatečně značen v polovině taktu a v některých na konci). Měla po něm následovat tónika a nebo (pravděpodobně) jiná skladba ve stejné tónině? Jednotlivé nástrojové party mají rozdílnou obtížnost. Nejvíce se „nadřeli“ smyčce (sekundy a viola začínají dvojhmaty, které představují harmonickou vyplň). Party primů a flétny jsou téměř totožné a jak postupujeme v dechových nástrojích můžeme získat pocit, že byli spíše „do počtu“ a představovali harmonickou vyplň. Celkově můžeme říci, že skladba *Krátce a dobře* jistě splnila svou funkci, a to posloužit k tanci. Nejednalo se o stylizovanou polku jako v případě tvorby B. Smetany nebo A. Dvořáka.

4. 2. 3 Pochod Číňanů

Druhou skladbou, kterou popíšeme detailněji bude *Pochod Číňanů* z roku 1912. Dílo již vyzrálého městského kapelníka (téměř šedesátiletého) je co do délky v podstatě totožné (90 taktů). Můžeme spekulovat, co se za tímto programním názvem skrývá, ale exotické inspirace v hudbě byly na počátku dvacátého století běžné a módní. K dispozici máme opět jednotlivé hlasy: Fl. et Fl. picc., Cl. I, II in C, Cor. I, II, Tr. in F, Cort, Trbn, BTrbn, Tamb, Trg, GrCs, Vno I, II, Vla, Vlc, Cb.³⁸⁰ Jak je na první pohled vidět, instrumentace se rozrostla o violoncello a bicí nástroje jsou jasně označeny. Celkem můžeme napočítat 16 jednotlivých nástrojů (kdy bicí byly obsluhovány pravděpodobně jedním až dvěma hráči). Přibýly i další dechy jako basový trombón a piston (kornet neboli malá trubka). V záhlaví partů se sám skladatel označuje již jako Fr. Preisler st.

³⁸⁰ Celá skladba viz Přílohy č. 41.1–41.15.

(jeho syn stejného jména působil v této době jako kapelník v České Třebové). Dochovaly se dva party primů pro větší počet (více než dva) hráčů. Některé party označil kapelník značkami, které sloužily pro větší orientaci hráčů. Upozorňovaly na místa, kde ostatní nástroje hrály souběžně s daným hlasem (např. v primech čteme pod některými takty označení pikola, klarinet, bubny atd.). Notový zápis obsahuje již i tempové označení a dynamiku (ta byla samozřejmě i ve skladbě předešlé). Městský kapelník pravděpodobně nepovažoval za nutné uvádět předznamenání na začátku řádků. Většina posuvek se vyskytuje přímo u not i v partech, kde to nebylo potřeba (smyčce).

Skladba *Pochod Číňanů* je uložena v deskách s názvem Čínská muzika, ve které můžeme nalézt i klavírní výtah s pochodem. Ten naznačuje, že *Pochod Číňanů* byl součástí rozsáhlejšího hudebního materiálu (další části nesou jména *Gejšané*, *Pochod komediantů z Prodané nevěsty* B. Smetany a blíže neurčitelná závěrečná část).

Formálně můžeme pochod popsat jako dvoudílnou formu AB a kodu. První část začíná s tempovým označením Allegro v a moll harmonické 2/4 taktem. Opět jsou hlavními hlasy smyčce (smyčcové kvinteto), klarinety a flétny. Ostatní nástroje, podobně jako v předchozí skladbě, doplňují harmonii. Navození „čínské“ hudby mělo být pravděpodobně dosaženo melodickou figurou v šestnáctinovém pohybu (a-h-c¹-h-a), která se na počátku několikrát opakuje. Neobjevuje se pentatonická stupnice nebo neobvyklé kombinace nástrojů. Od taktu 24 se ocitáme v tónině E dur (dominantní). Nástroje jsou zdvojovány sice často, ale pouze na jednotaktových plochách (pikola a primy, primy a klarinety, atd.). Melodický tok je občas obohacován chromatickými postupy a melodickými tóny, a to posledních deset taktů (45-55). Skladba takto plyne až k taktu 55, kde dochází k přípravě části B a změny tóniny. Často se objevují repetitivní značky pro opakování taktů. Preisler

důsledně nepoužívá ani protipohyby ve vedení nástrojů ani rozdílné notové hodnoty mezi hlasy (např. když mají primy šestnáctinové hodnoty, mají je ostatní nástroje také).

Druhá část (od taktu 56) v předznamenání s jedním bé (F dur) plyne sice bez změny tempového označení, ale v hodnotách čtvrtových a osminových. Začíná údery bubnů, kdy ostatní nástroje čtyři takty mlčí. Část B pokračuje s použitím alterovaných tónů (es, des) k taktu 79, po kterém se celá opakuje.

Poslední závěrečná desetitaktová část (koda) začíná akordem Es dur (i když předznamenání za klíčem neuvádí žádná bé). Půlová a ještě akcentovaná masa tohoto akordu v dynamice ff pokračuje jednoduchými postupy v terciích a kvartách k utvrzení závěrečného akordu C dur ve ff dynamice.

Dílo *Pochod Číňanů* byl zajisté další skladbou určenou k zábavám, plesům, případně k promenádním koncertům na poličském náměstí a jako takové bylo i složeno.

Na výše uvedených analýzách Preislerových skladeb jsme chtěli demonstrovat přibližnou úroveň jeho skladatelského odkazu. Jeho hlavní těžiště tkvělo ve skladbách užitných, které sloužily k provozu městské (dechové) kapely pro poličské nebo i jiné publikum. Úroveň skladeb musela brát zajisté ohled na poličské hudebníky, kteří byli členy Preislerových kapel. Je také zřejmé, že městský kapelník nebyl speciálně vzdělán jako skladatel a musel si toto řemeslo osvojit až léty praxe. Jako absolvent učitelského ústavu vládl sice hrou na několik nástrojů (prototyp „českého“ kantora), ale jen pro praktické vyučující potřeby a úkoly městského kapelníka.

5. Závěr

Předkládaná práce by měla posloužit k celkovému zhodnocení éry působení Františka Preislera (1853–1928) ve funkci městského kapelníka v Poličce. Důvodů, proč právě Preisler a proč právě Polička je hned několik.

Městský kapelník Preisler byl zajisté význačnou osobností, která formovala kulturní život na pomezí Čech a Moravy po dobu téměř padesáti let. Můžeme připomenout jeho činnost pedagogickou, ve vlastním hudebním ústavu, organizátorskou v poličských spolcích (Beseda v Poličce, Měšťanská beseda, c. k. ostrostřelecký sbor, smíšený pěvecký sbor Kollár a divadelní spolek Tyl). Vychoval desítky žáků ve hře na různé nástroje a zasloužil se o pokračování hudebního rodu Preislerů (nejstarší syn František Preisler a jeho potomci v přímé linii).

Díky obětavé a dlouhotrvající práci v oblasti kultury pozvedl úroveň nejen městské (ostrostřelecké) kapely, ale i úroveň různých hudebních akcí konaných v královském věnném městě ve druhé polovině devatenáctého století a v období před první světovou válkou. Zavedl například tradici promenádních koncertů na náměstí. Postupem času se tyto produkce staly spíše prvkem retardačním, ale znamenaly hudební život, který mohly Poličce ostatní města pouze závidět. O svědomité a úspěšné činnosti městského kapelníka svědčí i bezpočet recenzí jeho koncertů, plesů, slavností a oslav zveřejněných v časopisu Jitřenka, dochovaná poděkování a díkůvzdání. I když jsou laděny vesměs více než pozitivně (ve stylu „vše bylo krásné a ovace velké“), nemůžeme autorům časopisu upřít i objektivnější pohled (několikrát citované výtky k hudebním produkcím). K jeho největším úspěchům můžeme počítat několikrát uvedení opery V. Blodka *V studni*, operety *Dívčí ústav* Franze von Suppého a na začátku dvacátého století uspořádání

„filharmonických“ koncertů. Událostí historického významu se zajisté stalo účinkování Antonína Dvořáka v Poličce. Při jeho návštěvě mohl Preisler předvést své kapelnické umění.

Je samozřejmé, že Preisler nepřišel do Poličky jako do města bez kultury. Naopak už v době jeho začátků (od roku 1880), zde existoval čilý spolkový život, který mohl být městským kapelník rozvíjen. Z úrodného podhoubí amatérských hudebníků, učitelů hudby, divadelních ochotníků, smíšeného sboru a několika kapel se na sklonku devatenáctého století zrodil výjimečný zjev – Bohuslav Martinů.

Tato práce o kapelníkovi a později regenschorim v Poličce, by mohla být přínosná i s ohledem na prostředí, ve kterém vyrůstal mladý syn pověžného. Inspiračními zdroji, které ovlivnily pozdější tvorbu jednoho z našich nejvýznamnějších skladatelů, jsme se v krátkosti zabývali v samostatné kapitole. Hlavní otázka zněla: „Jak ovlivnila činnost Františka Preislera mládí B. Martinů“? Je možné nalézt jakékoliv styčné body v jejich životech? Ovlivnil skladatelský odkaz městského kapelníka Bohuslava Martinů? Na výše uvedené otázky je možné odpovědět pouze zjednodušeně. Nenalezli jsme žádné odkazy v životopisu B. Martinů, které by zmiňovaly Františka Preislera. Pokud mladého skladatele ovlivnila kulturní činnosti městského kapelníka, stalo se tak spíše v negativním smyslu. Preisler nebyl typ skladatele, který by čerpal z nejnovějších vývojových trendů v hudbě, ale spíše čerpal z mistrů starších epoch. Samozřejmě že vše, co mohl vstřebat mladý Martinů během dětství na věži na něm zanechalo své stopy (písně jeho matky, učňů, promenádní a další koncerty městské kapely, sbor Kollár, mládenecká kapela). Nicméně přímé spojení mezi hlavním organizátorem hudebního života v Poličce a B. Martinů jsme nenašli. Otázkou pro budoucí badatele například zůstává, proč neposlal pověžný svého syna do houslí k městskému kapelníkovi? Čistě hypotetická otázka je, jak by

se vyvíjel Martinů, kdyby ho neučil J. Černovský, A. Vaníček a J. Vintř, ale stárnoucí městský kapelník? Ke vztahu Martinů – Preisler můžeme pouze říci, že se zajisté znali osobně a dětství B. Martinů bylo prosyceno hudbou pod taktovkou Františka Preislera. Jaký byl jejich vzájemný vztah, se nám bohužel nepodařilo zjistit.

Předposlední kapitolou jsme se snažili vypořádat i se skladatelským odkazem městského kapelníka. Z pozůstalosti se nám podařilo zrekonstruovat alespoň přibližný obrys tvorby městského kapelníka (viz SOKa Svitavy a fond Polička). Vzhledem k pedagogickému vzdělání Františka Preislera a dobré, ale amatérské, úrovni hráčů jeho kapel byla převážná většina jeho skladeb „pouze“ užitnou hudbou bez větších uměleckých ambicí. Hudební archiv uložený v SOKa Svitavy svědčí o rozhledu, který měl kapelník při výběru skladeb pro své kapely či žáky hudebního ústavu. Zastoupeni jsou převážně skladatelé první poloviny devatenáctého století a často regionálního charakteru (např. autor řady mší Robert Führer, V. V. Hausmann a další). Dovolujeme si tvrdit, že největší význam má Preisler jako kapelník a učitel hudby. Jeho vlastní skladby nebo úpravy skladeb českých a zahraničních autorů jsou ukázkou hudební produkce na přelomu devatenáctého a dvacátého století v Poličce a mají pouze význam historický.

Za hlavní přínos naší práce můžeme považovat zejména zmapování kulturního života českomoravského města v období téměř padesáti let (přednostně z dobového tisku) a odkrytí dalších inspiračních zdrojů pro kompoziční vývoj letošního jubilanta Bohuslava Martinů. Z muzikologického hlediska jsme popsali vývoj hudební činnosti městského kapelníka s pozadím historických událostí, jeho největší úspěchy i postupný útlum a nástup nových generací hudebníků. Práce by mohla být přínosná i pro samotnou rodinu Preislerů (doplnění některých bílých míst v hudebním rodu a zmapování života jednoho z jeho zakladatelů). V neposlední řadě je

životopisná a nejrozsáhlejší kapitola o životě a díle městského kapelníka přínosná i z hlediska života v Poličce.

Můžeme doufat, že jsme předchozím textem přispěli i k zaplnění bílého místa naší lexikografické literatury a hesla František Preisler (1853–1928).

Resumé

Předkládaná práce mapuje významné období v historii královského věnného města Poličky na pomezí Čech a Moravy. Hlavní postavou se stal městský kapelník, František Preisler (1853–1928), který významně přispěl k rozvoji hudebního nebo obecněji kulturního života města.

Obsah studie líčí chronologicky jak jeho život a aktivity před jeho příchodem do Poličky tak i celou éru působení na postu městského kapelníka a vedení městské (ostrožrelecké) kapely. I když se jedná o práci monografickou, nemohli jsme se omezit pouze na osobu městského kapelníka, ale bylo zapotřebí do celkového obrazu hudebního života zakomponovat i četné spolky, významné události historického významu jak celospolečenského tak i regionálního (viz např. zprovoznění trati Polička – Svitavy – Skuteč). Historický, urbanistický a sociální vývoj města s podkapitolami o nejdůležitějších spolcích tvoří nedílnou součást práce.

Působení Františka Preislera můžeme rozdělit do tří oblastí. Hlavní byla bezesporu jeho aktivita kapelnická, dále pedagogická, ve vlastních silami zřízeném hudebním ústavu (od roku 1882), a činnost skladatelská. Mimoto byl městský kapelník aktivní i ve spolcích a jejich „zábavních výborech“ (viz Beseda v Poličce, Měšťanská Beseda, smíšený pěvecký sbor Kollár). Jak záslužnou práci konal pro Poličku v oblasti kultury a hudby, si může čtenář vytvořit představu z doslova stovek článků ze čtrnáctideníku Jitřenka, bez kterého by zmapování Preislerova života a konkrétních hudebních akcí během téměř padesáti let bylo nerealizovatelné. Podrobný popis kulturních událostí konaných v Poličce a okolí byl dále zapotřebí k stanovení úrovně, ze které se „vynořil“ nejslavnější poličský rodák Bohuslav Martinů.

Jak došlo k zrození této osobnosti a jestli na jejím vývoji měl svůj podíl také městský kapelník, jsme se zabývali v samostatné

kapitole. I přes všechny otázky o vztahu městského kapelníka a B. Martinů je jisté, že hudba provozovaná městskou kapelou a kapelou dechovou, hrála svou roli při formování osobnosti mladého skladatele. Součástí textu jsou i odkazy na působení Martinů v Poličce před a po první světové válce (úspěchy, ale i zklamání).

Skladatelská činnost městského kapelníka byla pravděpodobně ve stínu všech již výše zmíněných náplní práce Františka Preislera. Ale nutno říci, že k jeho kapelnické funkci patřilo i rozšiřování repertoáru jeho kapel. Ať se jednalo o skladby mistrů devatenáctého století a nebo skladby vlastní. Podrobně popsat a zhodnotit celkový skladatelský odkaz městského kapelníka, bude práce pro příští badatele. My jsme se omezili „pouze“ na sestavení seznamu Preislerových děl, která vznikala v různých obdobích jeho života a krátkou analýzu pátrající po úrovni jeho opusů. Z množství děl (cca 150 užitných skladeb) je zřejmé, že pro provoz městské nebo dechové kapely bylo zapotřebí neustále rozšiřovat repertoár a kapelník se nespokojil pouze s úpravami nebo skladbami cizích autorů. Ale jako skladatel zůstane pravděpodobně ve stínu svých následovníků (např. svého syna nebo vnuka).

Pokud naše studie poslouží k hlubšímu pochopení kulturního života Poličky na přelomu devatenáctého a dvacátého století, života a díla městského kapelníka Františka Preislera, splní svůj účel.

Zusammenfassung

Die vorliegende Diplomarbeit beschäftigt sich mit dem bedeutenden Zeitraum in der Geschichte der königlichen Leibgedingestadt Polička, die an der Grenze zwischen Böhmen und Mähren liegt. Zur Hauptfigur wurde der Stadtkapellmeister František Preisler (1853–1928), der wesentlich zu der Entwicklung des Musik- und Kulturlebens der Stadt beigetragen hat.

Der Inhalt der Studie beschreibt chronologisch nicht nur sein Leben und seine Tätigkeiten, bevor er nach Polička gekommen ist, sondern auch sein Wirken als Stadtkapellmeister und Leiter der Stadtkapelle. Obwohl es sich um eine monographische Arbeit handelt, war es nicht möglich, sich nur auf die Person des Stadtkapellmeisters zu konzentrieren, sondern es war auch wichtig, zahlreiche Vereine und bedeutende Ereignisse in der Geschichte der Region und der ganzen Gesellschaft zu betrachten (wie z.B. die Inbetriebnahme der Bahn Polička – Svitavy – Skuteč). Die historische, urbane und soziale Entwicklung der Stadt samt einzelnen Unterkapiteln, die sich mit den bedeutendsten Vereinen beschäftigen, bilden einen untrennbaren Bestandteil der Arbeit.

Das Wirken von František Preisler kann man in drei Bereiche aufteilen. Am bedeutendsten waren natürlich seine Rolle des Kapellmeisters und Pädagogen in dem Musikinstitut, das er mit eigenen Kräften gegründet hat (1882), und auch seine Rolle des Komponisten. Außerdem war er auch in verschiedenen Vereinen und deren unterhaltsamen Ausschüssen tätig (z.B. Volksbildungsverein Beseda in Polička, bürgerlicher Volksbildungsverein, gemischter Sängerkhor Kollár). Wie hilfreich war seine Tätigkeit im Kultur- und Musikleben für die Stadt Polička, kann man aus der Zeitschrift Jitřenka feststellen, in der man wirklich hunderte Artikel über Preislers Leben und dessen konkrete Musikveranstaltungen während fast 50

Jahre finden kann. Die detaillierte Beschreibung von kulturellen Veranstaltungen in Polička und deren Umgebung war auch nötig für die Festlegung der Position, aus der der berühmteste Landsmann von Polička Bohuslav Martinů ausgegangen ist.

Wie diese Persönlichkeit musikalisch gewachsen ist und ob auf deren Entwicklung der Stadtkapellmeister auch einen Anteil hatte, wurde im eigenständigen Kapitel beschrieben. Trotz allen Zweifeln über die Beziehung zwischen dem Stadtkapellmeister und B. Martinů ist sicher, dass die Musik, die von der Stadtkapelle und Blaskapelle gespielt wurde, spielte eine wichtige Rolle bei der Persönlichkeitsformung des jungen Komponisten. Den Bestandteil des Textes bilden auch die Hinweise auf das Wirken von B. Martinů in Polička vor sowie auch nach dem Ersten Weltkrieg (seine Erfolge, aber auch Enttäuschungen).

Die Tätigkeit des Stadtkapellmeisters als Komponist war wahrscheinlich gering unter seinen anderen Tätigkeiten. Es ist aber wichtig zu sagen, dass zu seinem Berug als Kapellmeister auch die Repertoire-Erweiterung seiner Kapellen gehörte. Es handelte sich um die Kompositionen der Meister des 19. Jhs. oder um seine eigenen Kompositionen. Eine detaillierte Betrachtung und Bewertung des ganzen Werkes des Stadtkapellmeisters wird die Arbeit für nächste Forscher sein. Diese Arbeit beschränkt sich ausschließlich auf die Auflistung des Verzeichnisses von Preislers Werken, die in seinem verschiedenen Lebensalter entstanden sind. Es wurde auch eine kurze Analyse durchgeführt, die das Niveau von seinen Opera betrachtet. Die Anzahl der Werke (circa 150 Werke) zeigt, dass die Repertoire-Erweiterung für den Betrieb der Stadt- oder Blaskapelle immer erforderlich war und dass die bloße Bearbeitung seiner Kompositionen oder Kompositionen der anderen Komponisten für ihn nicht ausreichend waren. Als Komponist bleibt er wahrscheinlich im

Schatten seiner Nachfolger (z.B. seines Sohnes oder seines Enkelkindes).

Falls diese Studie zu einem tieferen Verständnis des Kulturlebens von der Stadt Polička an der Wende des 19. und 20. Jahrhunderts sowie auch des Lebens und Werkes vom Stadtkapellmeister František Preisler beiträgt, erfüllt sie ihr Ziel.

Summary

The proposed dissertation is mapping out an important era in the history of Polička, a royal town on the border of Bohemia and Moravia. One of the most important personas of this era was František Preisler (1853–1928), a town bandmaster who contributed significantly to the progress of the musical and cultural life of the town.

The content of the study is in chronological order describing his life and activities both before and after his arrival to Polička. Although it is a monographic work, it could not be reduced only to the person of a town bandmaster. It was necessary to make an overall picture of the musical life, also to imply numerous fellowships and social clubs, and to mention important historical events both nation-wide and regional (eg. foundation of the railway Polička – Svitavy – Skuteč). Chapters of historical, urban and social development of Polička with sub-chapters of the most important fellowships in the town make an inseparable part of the work.

Activities of František Preisler can be divided into three areas. The main area was his work of a bandmaster, then his pedagogical work in his own music institute (since 1882) and then his work of a composer. Furthermore, he was active in fellowships and its “Entertainment Boards” (eg. Beseda v Poličce, Měšťanská Beseda, mixed choir Kollár). From hundreds of articles in the journal of Jitřenka one can make an idea how commendable was Preisler’s work for Polička in the area of culture and music. Without this journal it would be impossible to reconstruct Preisler’s life and certain cultural events over almost fifty years. Detailed descriptions of cultural events, which took place in Polička and its surroundings, were very useful for setting of the level from which the most famous Polička’s native Bohuslav Martinů came out.

In a special chapter it was dealt with the question of Preisler’s possible contribution to the progress of Martinů. For sure the music of the town band and the brass band did influence the young composer.

References on the works of Martinů in Polička before and after the First World War (both his succeedings and frustrations) are also part of the texts.

Preisler's work of a town bandmaster were probably subordinate to his other activities mentioned above. However, broadening the repertoire of his bands also belongs to his bandmaster position. He used the works of 19th century masters, but he also composed himself. Further research would be necessary to evaluate and describe in detail the whole composed heritage of Preisler. The dissertation is limited to a list of Preisler's works created in different periods of his life, and to a short analysis seeking for a standard of his works. From the amount of works (about 150) it is clear that the bandmaster was not content only with adaptations of other composers, as he constantly needed to extend the band's repertoires. However, as a composer he will probably always remain in the shadow of his followers (eg. his son or his grandson).

If the work is useful for a deeper insight in the cultural life of Polička on the border of 19th and 20th century, in the life and work of the town bandmaster František Preisler, it will fulfill its purpose.

Anotace

Příjmení a jméno autora:	Novák Pavel
Název katedry a fakulty:	Katedra muzikologie, Filosofická fakulta UP Olomouc
Název práce:	Poličský kapelník František Preisler (1853–1928)
Vedoucí diplomové práce:	PhDr. Jiří Kopecký, Ph.D.
Počet znaků s mezerami:	196 216
Počet příloh:	41
Počet titulů použité literatury:	436
Klíčová slova:	František Preisler, Polička, Jitřenka, městský kapelník, Bohuslav Martinů, Ostrostřelecká kapela, Hudební ústav.

Charakteristika diplomové práce:

Diplomová práce pojednává o jedné z důležitých osobností kulturního života v Poličce, a to městském kapelníkovi Františku Preislerovi (1853–1928). Na základě dobových pramenů a literatury se autor práce snaží zasadit jeho činnost pedagogickou, manažerskou, kapelnickou a skladatelskou do kontextu historického vývoje hudebního života v Poličce na přelomu devatenáctého a dvacátého století. Autor si všímá i možných souvislostí s osobností Bohuslava Martinů a městským kapelníkem (z hlediska dalších jeho inspiračních zdrojů) a snaží se zhodnotit jak jeho vklad pedagogický, tak i skladatelský analýzou dvou vybraných skladeb. Mimo jiné může tato práce posloužit k většímu povědomí a Františku Preislerovi a dobových poměrů v královském věnném městě v době dětství B. Martinů.

Prameny a literatura

1. Konečný, S., Růžička J.: Polička – věnné město českých královen, město Polička, Polička 2001.
2. Konečný, S.: Jazykové bouře v Poličce v roce 1899, Kulturní služby města Poličky, Polička 1999.
3. Konečný, S.: Poličští střelci a ostrostřelci, S. Konečný, Litomyšl 2008.
4. Kopecký, J.: Cesta Bohuslava Martinů k opeře : Sestra Paskalina a Julietta, in: Opus musicum, r. 41, 2009, č. 4, s. 5.
5. Mihule, J.: Malý průvodce životem a dílem Bohuslava Martinů, Městské muzeum a galerie, Polička 2008.
6. Mihule, J.: Martinů - osud skladatele, Karolinum, Praha 2002.
7. Modr, A.: Hudební nástroje, Supraphon, Praha 1982.
8. Peterková, E.: Bohuslav Martinů a Polička – tradice, kulturní a společenské podmínky jejího rozvoje, Polička 1984.
9. Růžička, J.: Dějiny města Poličky II. díl (1848 – 1914), Polička 1980.
10. Šafařík, J.: Dějiny hudby II. díl, nakladatelství Jan Piskiewicz, Věrovany 2006.
11. Štefka, J.: Královské věnné město Polička, Fr. Popelka, Polička 1893.
12. Štefka, J.: Paměti Královského věnného města Poličky – Úvod – Založení – Věnování, Fr. Popelka, Polička 1908.

Archivní prameny:

SOKa Svitavy se sídlem v Litomyšli:

13. Doporučení z Bystřice nad Pernštýnem, 1873, in: SOKa Svitavy, sing. 2384, karton 67/2.
14. Inventář fondu Františka Preislera (1834 – 1926), ed. Milan Skřivánek, Jana Macků, 1997, in: SOKa Svitavy.
15. Inventář fondu Josefa Vintra (1831–1950), ed. Milan Skřivánek, Jana Macků, Pavla Dvořáková, 1997, in: SOKa Svitavy.
16. Jmenování městským kapelníkem, 1880, in: SOKa Svitavy, sing. 2385, karton 67/3.
17. Lékařské vysvědčení, 1882, in: SOKa Svitavy, sign. 2384, karton 67/2.
18. Odpověď na žádost, 1882, in: SOKa Svitavy, sing. 2389, karton 67/6.
19. Odpověď na žádost, 1886, in: SOKa Svitavy, sing. 2386, karton č. 67/3.
20. Odpověď na žádost, 1895, in: SOKa Svitavy, sing. 2386, karton 67/3.
21. Památní kniha „Besedy v Poličce“ založena v dubnu 1882 – 1905, in: SOKa Svitavy, sign. KR 118.
22. Památní kniha „Měšťanské Besedy“ v Poličce 1882 – 1918, in: SOKa Svitavy, sign. KR 114.
23. Pamětní kniha Besedy v Poličce, 1882–1905, in: SOKa Svitavy, sing. KR 118.
24. Panu Frant. Preislerovi, 1881, in: SOKa Svitavy, sign. 2385, karton 67/3.
25. Poděkování za věnování skladby, 1888, in: SOKa Svitavy, sing. 2388, karton

č. 67/5.

26. Poděkování, 1882, in: SOKa Svitavy, sign. 2386, karton 67/5.

27. Poděkování, 1883, in: SOKa Svitavy, sing. 2386, karton 67/5.

28. Potvrzení ze Štěpánova, 1881, in: SOKa Svitavy, sign. 2384, karton 67/2.

29. Pro pana Františka Preislera městského kapelníka, 1887, in: SOKa Svitavy, sing. 2386, karton č. 67/3.

30. Školní vysvědčení, 1866, in: SOKa Svitavy, sign. 2384, karton 67/2.

31. Titulní strana prvního ročníku Jitřenky, 1882, in: SOKa Svitavy, inv. č. 9924.

32. Učební osnova, 1882, in: SOKa Svitavy, sign. 2384, karton 67/2.

33. Vysvědčení z Bystřice nad Pernštýnem, 1878, in: SOKa Svitavy, sign. 2384, karton 67/2.

34. Vysvědčení z Hunína, 1874, in: SOKa Svitavy, sing. 2384, karton 67/2.

35. Vysvědčení, 1884, in: SOKa Svitavy, sing. 2386, karton 67/3.

36. Zdržovací list, 1880, in: SOKa Svitavy, sign. 2389, karton 67/6.

37. Žádost pro operu V studni, 1883, in: SOKa Svitavy, sing. 2386, karton 67/7.

Fond Polička (signatura ani uložení není známo):

38. Fotografie dechové kapely v Poličce, s. d., in: fond Polička.

39. Fotografie Františka Preislera a jeho žáků, s. d., in: fond Polička.

40. Fotografie smyčcové kapely, s. d., in: fond Polička.

41. Jubilejní pochod, 1888, in: fond Polička.

42. Oznámení, 1906, in: fond Polička.

43. Plakát č. 1, 1875, in: fond Polička.

- 44. Plakát č. 2, 1899, in: fond Polička.
- 45. Plakát č. 3, 1900, in: fond Polička.
- 46. Plakát č. 4, 1903, in: fond Polička.
- 47. Plakát č. 5, 1907, in: fond Polička.
- 48. Plakát č. 6, 1907, in: fond Polička.
- 49. Poděkování za provedení operety Dívčí ústav, 1899, in: fond Polička.
- 50. Program koncertu, 1880, in: fond Polička.
- 51. Seznam duchovních skladeb, s. d., in: fond Polička.
- 52. Vyúčtování honorářů dechové kapely, 1886–1897, in: fond Polička.

Archiv Františka Preislera:

- 53. Opis rodného listu Františka Preislera, 1940, Česká Třebová.
- 54. Preisler, Z.: „Můj domov“ - historie rodu dle zápisu Zdeňka Preislera, sedmdesátá léta dvacátého století, Česká Třebová.
- 55. Rodokmen Preislerovy rodiny, s. d., Česká Třebová.

Soukromý archiv Stanislava Konečného:

- 56. Fotografie F. Preislera s rodinou, s. d., Polička.

Články časopisu Jitřenka:

1882

- 57. Dopisy, in: Jitřenka, r. 1, 1882, č. 3, 1. 8., s. 45-6.

58. Kapela ostrostřeleckého sboru v Poličce, in: Jitřenka, r. 1, 1882, č. 3, 1. 8., s. 48.
59. Věneček, in: Jitřenka, r. 1, 1882, č. 4, 10. 8., s. 64.
60. Akademie k oslavě narozenin Jeho c. k. apoštolského Veličenství císaře a krále Františka Josefa I., in: Jitřenka, r. 1, 1882, č. 4, 10. 8., s. 64.
61. Oslava narozenin Jeho c. k. Veličenstva dnes v neděli dne 20. srpna, in: Jitřenka, r. 1, 1882, č. 5, 10. 8., s. 81.
62. Akademie v Poličce, in: Jitřenka, r. 1, 1882, č. 6, 1. 9., s. 96.
63. Porovnávací statistika, in: Jitřenka, r. 1, 1882, č. 7, 10. 9., s. 107-8.
64. Sbor dobrovolných hasičů poličských, in: Jitřenka, r. 1, 1882, č. 7, 10. 9., s. 114.
65. Svobodná střelba královská společnosti střelců do terče v Poličce, in: Jitřenka, r. 1, 1882, č. 8, 20. 9., s. 126.
66. Výlet sboru dobrovolných hasičů poličských, in: Jitřenka, r. 1, 1882, č. 8, 20. 9., s. 127.
67. Z Poličky, in: Jitřenka, r. 1, 1882, č. 9, 1. 10., s. 141-2.

1883

68. Sbor střelecký, in: Jitřenka, r. 2, 1883, č. 6, 20. 2., s. 71-2.
69. Pěvecká a hudební produkce, in: Jitřenka, r. 2, 1883, č. 9, 20. 3., s. 110.
70. Liboháj, lázně u Poličky, in: Jitřenka, 1883, r. 2, č. 18, 20. 6., s. 218-9.
71. Kom. opera „Ve studni“, in: Jitřenka, r. 2, 1883, č. 21, 20. 7., s. 254.
72. Narozeniny Jeho Veličenstva, in: Jitřenka, r. 2, 1883, č. 23, 10. 8., s. 278-9.

73. Hudební a pěvecká akademie, in: Jitřenka, r. 2, 1883, č. 25, 1. 9., s. 302.

74. Domácí zábava smíšeného zpěváckého sboru „Kollár“, in: Jitřenka, r. 2, 1883, č. 35, 10. 12., s. 421.

1884

75. Obecní rozpočty pro 1884, in: Jitřenka, r. 3, 1884, č. 1, 1. 1., s. 11.

76. Společný druhý ples, in: Jitřenka, r. 3, 1884, č. 5, 1. 3., s. 78.

77. Hudební a pěvecká akademie, in: Jitřenka, r. 3, 1884, č. 7, 1. 4., s. 110-1.

78. „Beseda v Poličce“, in: Jitřenka, r. 3, 1884, č. 8, 16. 4., s. 128.

79. Veřejná hudební produkce žáků, in: Jitřenka, r. 3, 1884, č. 24, 16. 12., s. 384.

1885

80. Hudební produkce, in: Jitřenka, r. 4, 1885, č. 1, 6. 1., s. 12-13.

81. Měšťanská beseda, in: Jitřenka, r. 4, 1885, č. 2, 20. 1., s. 28.

82. V měšťanské besedě, in: Jitřenka, r. 4, 1885, č. 3, 6. 2., s. 46.

83. Ples v Liboháji, in: Jitřenka, r. 4, 1885, č. 4, 20. 2., s. 59.

84. Řemeslnická beseda, in: Jitřenka, r. 4, 1885, č. 4, 20. 2., s. 59.

85. Domácí zábava v Měšťanské besedě, in: Jitřenka, r. 4, 1885, č. 4, 20. 2., s. 58-9.

86. Měšťanská beseda, in: Jitřenka, r. 4, 1885, č. 16, 20. 8., s. 252.

1886

87. Valná hromada „Besedy v Poličce, in: Jitřenka, r. 5, 1886, č. 2, 16. 1., s. 12-13.
88. Ples sboru dobrovolných hasičů v Poličce, in: Jitřenka, r. 5, 1886, č. 4, 16. 2., s. 32.
89. Řemeslnická beseda, in: Jitřenka, r. 5, 1886, č. 5, 1. 3., s. 40.
90. Sbor střelecký, in: Jitřenka, r. 5, 1886, č. 5, 1. 3., s. 40.
91. Beseda v Poličce, in: Jitřenka, r. 5, 1886, č. 9, 1. 5., s. 70.
92. Koncert v „Liboháji“, in: Jitřenka, r. 5, 1886, č. 10, 16. 5., s. 80.
93. Sbor dobrovolných hasičů, in: Jitřenka, r. 5, 1886, č. 11, 1. 6., s. 87.
94. Střelba do terče, in: Jitřenka, r. 5, 1886, č. 11, 1. 6., s. 88.
95. 50letou památku zavedení stejnokroje oslavil sbor c. k. měšťanských ostrostřelců V Poličce, in: Jitřenka, r. 5, 1886, č. 18, 16. 9., s. 151-2.
96. Královský ples, in: Jitřenka, r. 5, 1886, č. 20, 16. 10., s. 165.
97. Měšťanská beseda v Poličce, in: Jitřenka, r. 5, 1886, č. 22, 16. 11., s. 180.
98. Měšťanská beseda v Poličce, in: Jitřenka, r. 5, 1886, č. 23, 1. 12., s. 187-8.
99. Mikulášská zábava spojená s koncertem městské kapely ostrostřelecké, in: Jitřenka, r. 5, 1886, č. 24, 16. 12., s. 195.
100. V „besedě v Poličce“, in: Jitřenka, r. 5, 1886, č. 24, 16. 12., s. 197.

1887

101. Pěstování hudby, in: Jitřenka, r. 6, 1887, č. 3, 20. 1., s. 45-6.
102. Měšťanská beseda v Poličce, in: Jitřenka, r. 6, 1887, č. 6, 20. 2., s. 94.

103. Hudební produkce, in: Jitřenka, r. 6, 1887, č. 8, 10. 3., s. 122.
104. Hudební zkouška, in: Jitřenka, r. 6, 1887, č. 9, 20. 3., s. 139.
105. Měšťanská Beseda, in: Jitřenka, r. 6, 1887, č. 10, 1. 4., s. 156.
106. Zábava v Měšťanské Besedě, in: Jitřenka, r. 6, 1887, č. 22, 16. 8., s. 387.
107. Beseda měšťanská v Poličce, in: Jitřenka, r. 6, 1887, č. 26, 16. 10., s. 486.
108. Měšťanská Beseda v Poličce, in: Jitřenka, r. 6, 1887, č. 29, 1. 12., s. 554.

1888

109. Z Měšťanské besedy, in: Jitřenka, r. 7, 1888, č. 3, 1. 2., s. 66.
110. Zábava v Měšťanské besedě poličské, in: Jitřenka, r. 7, 1888, č. 8, 16. 4., s. 188.
111. Zábava v Měšťanské besedě, in: Jitřenka, r. 7, 1888, č. 20, 16. 10., s. 476-7.
112. Divadelní deklamatorní a pěvecká zábava typografů poličských v měšťanské besedě v Poličce, in: Jitřenka, r. 7, 1888, č. 22, 16. 11., s. 520.
113. Zábava v Měšťanské besedě, in: Jitřenka, r. 7, 1888, č. 23, 1. 12., s. 548.
114. Zábava v Řemeslnické besedě, in: Jitřenka, r. 7, 1888, č. 23, 1. 12., s. 548.
115. Slavnostní večer na oslavu sedmdesátých narozenin Dra. Fr. L. Riegra, in: Jitřenka, r. 7, 1888, č. 24, 16. 12., s. 569-70.

1889

116. Koncert městské kapely poličské v Baldě, in: Jitřenka, r. 8, 1889, č. 2, 28. 6., s. 12.
117. Sbor c. k. ostrostřelců zdejších, in: Jitřenka, r. 8, 1889, č. 3, 1. 7., s. 21.

118. V Baldě, in: Jitřenka, r. 8, 1889, č. 4, 16. 7., s. 27-8.
119. Koncert, in: Jitřenka, r. 8, 1889, č. 4, 16. 7., s. 30.
120. Výlet spolku c. k . vojenských vysloužilců v Poličce, in: Jitřenka, r. 8, 1889, č. 5, 1. 8., s. 35-6.
121. Figarova svatba, in: Jitřenka, r. 8, 1889, č. 6, 16. 8., s. 43.
122. Ples královský, in: Jitřenka, r. 8, 1889, č. 8, 16. 9., s. 58-9.
123. Jeho Veličenstvo návštěvou v Litomyšli, in: Jitřenka, r. 8, 1889, č. 8, 16. 9., s. 59.
124. V předvečer jmenovin Jeho Veličenstva Císaře a Krále Františka Josefa I., in: Jitřenka, r. 8, 1889, č. 9, 1. 10., s. 65.
125. Zábava v Měšťanské besedě, in: Jitřenka, r. 8, 1889, č. 11, 1. 11., s. 85.
126. Pěvecko-hudební produkce, in: Jitřenka, r. 8, 1889, č. 13, 16. 12., s. 99.

1890

127. Řemeslnická beseda v Poličce, in: Jitřenka, r. 9, 1890, č. 5, 1. 3., s. 38.
128. Společný výlet, in: Jitřenka, r. 9, 1890, č. 11, 1. 6., s. 85-6.
129. Slavnostní představení, in: Jitřenka, r. 9, 1890, č. 15, 1. 8., s. 117-8.

1891

130. Měšťanská beseda v Poličce, in: Jitřenka, r. 10, 1891, č. 1, 1. 1., s. 4-5.
131. Sčítání lidu v Poličce, in: Jitřenka, r. 10, 1891, č. 2, 15. 1., s. 16.
132. Smíšený zpěvácký spolek „Kollár“, in: Jitřenka, r. 10, 1891, č. 4, 15. 2., s. 39.

133. Divadlo, in: Jitřenka, r. 10, 1891, č. 6, 15. 3., s. 62-3.
134. Sbor dobrovolných hasičů zdejších, in: Jitřenka, r. 10, 1891, č. 10, 15. 5., s. 108.
135. Ostrostřelecká kapela zdejší, in: Jitřenka, r. 10, 1891, č. 12, 15. 6., s. 135.
136. Statistika porovnávací, in: Jitřenka, r. 10, 1891, č. 13, 1. 7., s. 143.
137. Sokol poličský, in: Jitřenka, r. 10, 1891, č. 13, 1. 7., s. 146.
138. Slavnost svěcení všeobec. veř. nemocnice, in: Jitřenka, r. 10, 1891, č. 13, 1. 7., s. 147.
139. Řeč důst. p. Th. Dr. P. G. Domabyla při slavnosti svěcení všeobec. veř. nemocnice, in: Jitřenka, r. 10, 1891, č. 14, 15. 7., s. 155-6.
140. Spolek c. a k. vojenských vysloužilců v Poličce, in: Jitřenka, r. 10, 1891, č. 14, 15. 7., s. 157.
141. Čtvrtá veřejná hudební zkouška, in: Jitřenka, r. 10, 1891, č. 14, 15. 7., s. 159.
142. Výlet c. k. sboru měšť. ostrostřelců do Lázní, in: Jitřenka, r. 10, 1891, č. 15, 1. 8., s. 173.
143. Čtvrtá veřejná zkouška žáků, in: Jitřenka, r. 10, 1891, č. 15, 1. 8., s. 181.
144. Měšťanská beseda v Poličce, in: Jitřenka, r. 10, 1891, č. 23, 1. 12., s. 263-4.
145. Padesátileté narozeniny pana Emanuela Haupta, in: Jitřenka, r. 10, 1891, č. 24, 15. 12., s. 276.
146. Divadlo, in: Jitřenka, r. 10, 1891, č. 24, 15. 12., s. 277.

1892

147. Spolek c. k. voj. vysloužilců v Poličce, in: Jitřenka, r. 11, 1892, č. 1. 1. 1., s. 7.
148. Měšťanská beseda v Poličce, in: Jitřenka, r. 11, 1892, č. 3, 1. 2., s. 30.
149. Koncert mistra Dra Dvořáka, in: Jitřenka, r. 11, 1892, č. 5, 1. 3., s. 49-51.
150. Ples střeleckých spolků, r. 11, in: Jitřenka, r. 11, 1892, č. 5, 1. 3., s. 52.
151. Z měšťanské besedy v Poličce, in: Jitřenka, r. 11, 1892, č. 5, 1. 3., s. 53-4.
152. Zábava v řemeslnické besedě, in: Jitřenka, r. 11, 1892, č. 5, 1. 3., s. 55.
153. Blodkova opera: „V studni“, in: Jitřenka, r. 11, 1892, č. 6, 15. 3., s. 62.
154. Z měšťanské besedy, in: Jitřenka, r. 11, 1892, č. 6, 15. 3., s. 63.
155. Slavnost, pořádaná na památku třístých narozenin slavného reformátora školství Jana Amosa Komenského, in: Jitřenka, r. 11, 1892, č. 7, 1. 4., s. 74-5.
156. Divadlo, in: Jitřenka, r. 11, 1892, č. 7, 1. 4., s. 76.
157. Provedení opery „Ve studni“, in: Jitřenka, r. 11, 1892, č. 9, 15. 4., s. 99.
158. Úmrtí, in: Jitřenka, r. 11, 1892, č. 13, 15. 6., s. 145.
159. Výlet c. k. sboru měšť. ostrostřelců, c. k. voj. vysloužilců a sboru dobrovol. hasičů, in: Jitřenka, 1892, r. 11, č. 13, 15. 6., s. 146.
160. Koncert ostrostřel. kapely poličské v lázních Baldě, in: Jitřenka, r. 11, 1892, č. 14, 1. 7., s. 159.
161. Večer na rozloučenou s panem J. U. C. Chalupou, in: Jitřenka, r. 11, 1892, č. 19, 1. 5., s. 212.
162. Střelba královská, in: Jitřenka, r. 11, 1892, č. 19, 15. 9., s. 217.
163. Díkuvzdání, in: Jitřenka, r. 11, 1892, č. 19, 15. 9., s. 219.

164. Slavnost' založení Sv. Josefovské jednoty katol. jinochů a mužů pro Poličku a okolí, in: Jitřenka, r. 11, 1892, č. 20, 1. 10., s. 227.

165. Řemeslnická beseda v Poličce, in: Jitřenka, r. 11, 1892, č. 21, 15. 10., s. 239.

166. V měšťanské besedě, in: Jitřenka, r. 11, 1892, č. 23, 15. 11., s. 264.

1893

167. Ples sboru c. k. voj. vysloužilců v Poličce, in: Jitřenka, r. 12, 1893, č. 3, 1. 2., s. 31.

168. Měšťanská beseda, in: Jitřenka, r. 12, 1893, č. 4, 15. 2., s. 38.

169. Ples sboru střeleckého, in: Jitřenka, 1893, r. 12, č. 4, 15. 2., s. 38.

170. Sv. Josefská jednota katolických jinochů a mužů, in: Jitřenka, r. 12, 1893, č. 7, 1. 4., s. 75.

171. Koncert, in: Jitřenka, r. 12, 1893, č. 13, 1. 7., s. 152.

172. Komickou operettu, in: Jitřenka, r. 12, 1893, č. 15, 1. 8., s. 178.

173. Výlet sboru c. k. měšť. ostrostřelců, in: Jitřenka, r. 12, 1893, č. 16, 15. 8., s. 190.

174. Slavnostní večer Kollárův, in: Jitřenka, r. 12, 1893, č. 17, 1. 9., s. 203.

175. Kollárův večer, in: Jitřenka, r. 12, 1893, č. 18, 15. 9., s. 213.

176. Druhá valná hromada, in: Jitřenka, r. 12, 1893, č. 21, 1. 11., s. 249-50.

177. Posvícenskou zábavu, in: Jitřenka, r. 12, 1893, č. 21, 1. 11., s. 252.

178. V městském divadle v Poličce, in: Jitřenka, r. 12, 1893, č. 23, 1. 12., s. 277.

1894

179. Kapela, in: Jitřenka, r. 13, 1894, č. 1, 1. 1., s. 5.
180. Řemeslnická beseda, in: Jitřenka, r. 13, 1894, č. 1, 1. 1., s. 6.
181. Ples sborů střeleckých, in: Jitřenka, r. 13, 1894, č. 4, 15. 2., s. 40.
182. Koncert, in: Jitřenka, r. 13, 1894, č. 11, 1. 6., s. 127.
183. Velký slavnostní koncert, in: Jitřenka, r. 13, 1894, č. 12, 15. 6., s. 134.
184. Slavnostní koncert, in: Jitřenka, r. 13, 1894, č. 13, 1. 7., s. 145-6.
185. Měšťanská beseda v Poličce, in: Jitřenka, r. 13, 1894, č. 17, 1. 9., s. 193.
186. Koncert, in: Jitřenka, r. 13, 1894, č. 18, 15. 9., s. 209.
187. Oslava desítiletého trvání Řemeslnické besedy v Poličce, in: Jitřenka, r. 13, 1894, č. 19, 1. 10., s. 218-9.
188. Jubilejní slavnost spolků divadelních ochotníků „Tyl“ v Poličce, in: Jitřenka, r. 13, 1894, č. 21, 1. 11., s. 242-3.

1895

189. Domácí zábava, in: Jitřenka, r. 14, 1895, č. 3, 1. 2., s. 30.
190. Přátelský večer, in: Jitřenka, r. 14, 1895, č. 5, 1. 3., s. 52.
191. Měšťanská beseda v Poličce, in: Jitřenka, r. 14, 1895, č. 6, 15. 3., s. 66.
192. Koncert v Baldě, in: Jitřenka, r. 14, 1895, č. 14, 15. 7., s. 156.
193. Při večeru na rozloučenou, in: Jitřenka, r. 14, 1895, č. 18, 15. 9., s. 209.
194. Zábava, in: Jitřenka, r. 14, 1895, č. 20, 15. 10., s. 231.

1896

195. Zábavný večírek, in: Jitřenka, r. 15, 1896, č. 6, 15. 3., s. 85.
196. Akademie, in: Jitřenka, r. 15, 1896, č. 8, 15. 4., s. 119.
197. Velká hudební a pěvecká akademie kapely měšťans. ostrostřeleckého sboru v Poličce, in: Jitřenka, r. 15, 1896, č. 9, 1. 5., s. 134.
198. Jménem kapely měšť. ostrostřeleckého sboru v Poličce, in: Jitřenka, r. 15, 1896, č. 9, 1. 5., s. 134.
199. K vyučování hudbě, in: Jitřenka, r. 15, 1896, č. 18, 15. 9., s. 287.

1897

200. Sylvestrovská zábava, in: Jitřenka, r. 16, 1897, č. 2, 15. 1., s. 21-2.
201. Ples sboru ostrostřeleckého, in: Jitřenka, r. 16, 1897, č. 5, 1. 3., s. 70.
202. Otevření restaurace u nádraží poličského, in: Jitřenka, r. 16, 1897, č. 8, 15. 4., s. 119.
203. Veřejnou hudební produkci svých žáků, in: Jitřenka, r. 16, 1897, č. 11, 1. 6., s. 163.
204. Veřejná hudební produkce žáků městského kapelníka pana Frant. Preislera, in: Jitřenka, r. 16, 1897, č. 12, 15. 6., s. 181-2.
205. Zahájení jízdy na místní dráze Polička – Skuteč, in: Jitřenka, r. 16, 1897, č. 20, 15. 10., s. 307-8.

1898

206. Ples sboru dobrovolných hasičů, in: Jitřenka, r. 17, 1898, č. 3, 1. 2., s. 39-40.

207. Měšťanská beseda v Poličce pořádala zástěrkovou taneční zábavu, in: Jitřenka, r. 17, 1898, č. 4, 15. 2., s. 50-1.
208. Slavnost vzkříšení Páně, in: Jitřenka, r. 17, 1898, č. 8, 15. 4., s. 113.
209. Velký výlet do Borové, in: Jitřenka, r. 17, 1898, č. 11, 1. 6., s. 166.
210. Slavnost Božího Těla, in: Jitřenka, r. 17, 1898, č. 12, 15. 6., s. 180.
211. Slavnost Palackého, in: Jitřenka, r. 17, 1898, č. 15, 1. 8., s. 226-7.
212. Společný výlet do Bořin, in: Jitřenka, r. 17, 1898, č. 16, 15. 8., s. 228-9.
213. Hudební ústav v Poličce, in: Jitřenka, r. 17, 1898, č. 18, 15. 9., s. 274-5.
214. Slavnost královská, in: Jitřenka, r. 17, 1898, č. 18, 15. 9., s. 275.
215. Oslava patronky zbožného kůru literáckého sv. Panny Kateřiny, in: Jitřenka, r. 17, 1898, č. 23, 1. 12., s. 360.
216. Jubileum 50letého panování, in: Jitřenka, r. 17, 1898, č. 24, 15. 12., s. 370.

1899

217. Měšťanská beseda, in: Jitřenka, r. 18, 1899, č. 3, 1. 2., s. 37.
218. Beseda v Poličce, in: Jitřenka, r. 18, 1899, č. 3, 1. 2., s. 37.
219. Ples sboru střeleckého, in: Jitřenka, r. 18, 1899, č. 3, 1. 2., s. 37.
220. Ostatková zábava, in: Jitřenka, r. 18, 1899, č. 4, 15. 2., s. 54.
221. „Dívčí ústav“, in: Jitřenka, r. 18, 1899, č. 6, 15. 3., s. 85-6.
222. O té „lebedovské kritice“, in: Jitřenka, r. 18, 1899, č. 7, 1. 4., s. 101-2.
223. Díkuvzdání, in: Jitřenka, r. 18, 1899, č. 7, 1. 4., s. 111.
224. Uvítání prvního máje hudbou, in: Jitřenka, r. 18, 1899, č. 10, 15. 5., s. 148.
225. Čepobití, in: Jitřenka, r. 18, 1899, č. 10, 15. 5., s. 148.

226. Lidová národní slavnost, in: Jitřenka, r. 18, 1899, č. 12, 15. 6., s. 180-1.
227. Vycházka dítek ze školy mateřské do Liboháje, in: Jitřenka, r. 18, 1899, č. 15, 1. 8., s. 231.
228. Královská střelba, in: Jitřenka, r. 18, 1899, č. 18, 15. 9., s. 279.

1900

229. Úmrtí, in: Jitřenka, r. 19, 1900, č. 3, 1. 2., s. 43.
230. Veřejnou hudební produkci, in: Jitřenka, r. 19, 1900, č. 8, 15. 4., s. 118.
231. Po několika letech došlo opět k provedení komické opery „V studni“, in:
232. Jitřenka, r. 19, 1900, č. 18, 15. 9., s. 280-1.
233. Opera „V studni“, in: Jitřenka, r. 19, 1900, č. 19, 1. 10., s. 294.

1901

234. Sedění obecního zastupitelstva, in: Jitřenka, r. 20, 1901, č. 5, 1. 3., s. 68.
235. Na Velikonoční svátky, in: Jitřenka, r. 20, 1901, č. 6, 15. 3., s. 91.
236. První máj, in: Jitřenka, r. 20. 1901, č. 10, 15. 5., s. 156.
237. Osobní, in: Jitřenka, r. 20, 1901, č. 11, 1. 6., s. 171-2.
238. C. k. ústav ku vzdělání učitelů, in: Jitřenka, r. 20, 1901, č. 19, 1. 10., s. 300-1.
239. Z Řemeslnické besedy, in: Jitřenka, r. 20, 1901, č. 22, 15. 11., s. 354.

1902

240. Soukromá škola hudební, in: Jitřenka, r. 21, 1902, č. 3, 1. 2., s. 42.

241. Měšťanská beseda, in: Jitřenka, r. 21, 1902, č. 8, 15. 4., s. 129.
242. Měšťanská Beseda, in: Jitřenka, r. 21, 1902, č. 12, 15. 6., s. 200.
243. Obecná a měšťanská škola pro chlapce, in: Jitřenka, r. 21, 1902, č. 16, 15. 8., s. 267-8.
244. Měšťanská beseda, in: Jitřenka, r. 21, 1902, č. 17, 1. 9., s. 284-5.
245. Ze zpěváckého spolku „Kollára“, in: Jitřenka, r. 21, 1902, č. 21, 1. 11., s. 357.

1903

246. Výroční valná schůze v Měšťanské besedě, in: Jitřenka, r. 22, 1903, č. 2, 15. 1., s. 21.
247. Patronátní úřad král. věn. města Poličky, in: Jitřenka, r. 22, 1903, č. 8, 15. 4., s. 129.
248. Koncert, in: Jitřenka, r. 22, 1903, č. 17, 1. 9., s. 281-2.
249. Sokolský večírek, in: Jitřenka, r. 22, 1903, č. 18, 15. 9., s. 298.

1904

250. František Berger, in: Jitřenka, r. 23, 1904, č. 1, 1. 1., s. 3.
251. Divadlo, in: Jitřenka, r. 23, 1904, č. 1, 1. 1., s. 3-4.
252. Národní muzika, in: Jitřenka, r. 23, 1904, č. 2, 15. 1., s. 20.
253. IV. Ples „Řemeslnické Besedy“, in: Jitřenka, r. 23, 1904, č. 2, 15. 1., s. 20.
254. Taneční věneček, in: Jitřenka, r. 23, 1904, č. 4, 15. 2., s. 52.

255. Ples sboru měšťanských ostrostřelců v Poličce, in: Jitřenka, r. 23, 1904, č. 5, 1. 3., s. 71.
256. Na Velký pátek, in: Jitřenka, r. 23, 1904, č. 6, 15. 3., s. 88.
257. Čepobití, in: Jitřenka, r. 23, 1904, č. 10, 15. 5., s. 155.
258. Měšťanská beseda a zpěv. sp. „Kollár“, in: Jitřenka, r. 23, 1904, č. 17, 1. 9., s. 269.
259. Dovedné hudebníky, in: Jitřenka, r. 23, 1904, č. 18, 15. 9., s. 287.
260. Zpěvácký spolek „Kollár“ v Poličce, in: Jitřenka, r. 23, 1904, č. 23, 1. 12., s. 366.
261. 370leté trvání sboru literátského, in: Jitřenka, r. 23, 1904, č. 23, 1. 12., s. 367.
262. Řemeslnická beseda, in: Jitřenka, r. 23, 1904, č. 24, 15. 12., s. 380-1.

1905

263. Koncert, in: Jitřenka, r. 24, 1905, č. 1, 1. 1., s. 5-6.
264. Při zábavném večírku, in: Jitřenka, r. 24, 1905, č. 1, 1. 1., s. 6.
265. Řemeslnická Beseda, in: Jitřenka, r. 24, 1905, č. 3, 1. 2., s. 46.
266. Věneček měšťanské Besedy, in: Jitřenka, r. 24, 1905, č. 3, 1. 2., s. 47.
267. Zpěv. spol. „Kollár“ v Poličce, in: Jitřenka, r. 24, 1905, č. 6, 15. 3., s. 101.
268. Ples, in: Jitřenka, r. 24, 1905, č. 6, 15. 3., s. 102.
269. Měšťanské Beseda, in: Jitřenka, r. 24, 1905, č. 7, 1. 4., s. 121.
270. Hudba chrámová, in: Jitřenka, r. 24, 1905, č. 8, 15. 4., s. 140.
271. Na Velký pátek, in: Jitřenka, r. 24, 1905, č. 9, 1. 5., s. 159.

272. Budíček, in: Jitřenka, r. 24, 1905, č. 9, 1. 5., s. 159.
273. Koncert spojený s benátskou nocí, in: Jitřenka, r. 24, 1905, č. 12, 15. 6., s. 210.
274. Koupelna a plovárna, in: Jitřenka, r. 24, 1905, č. 13, 1. 7., s. 231.
275. Telefonní centrála, in: Jitřenka, r. 24, 1905, č. 15, 1. 8., s. 264.
276. Z Borové, in: Jitřenka, r. 24, 1905, č. 17, 1. 9., s. 306.
277. Bioskop, in: Jitřenka, r. 24, 1905, č. 22, 15. 11., s. 385.
278. Vzácné jubileum, in: Jitřenka, r. 24, 1905, č. 23, 1. 12., s. 398.
279. Měšťanská Beseda, in: Jitřenka, r. 24, 1905, č. 24, 15. 12., s. 416.
280. Učitelský sbor, in: Jitřenka, r. 24, 1905, č. 24, 15. 12., s. 416-7.

1906

281. Koncert, in: Jitřenka, r. 25, 1906, č. 1, 1. 1., s. 6.
282. Divadlo, in: Jitřenka, r. 25, 1906, č. 1, 1. 1., s. 6.
283. Osobní, in: Jitřenka, r. 25, 1906, č. 2, 15. 1., s. 24.
284. Měšťanský Beseda, in: Jitřenka, r. 25, 1906 č. 2, 15. 1., s. 24.
285. Věneček, in: Jitřenka, r. 25, 1906, č. 2, 15. 1., s. 24-5.
286. Ples Řemeslnické Besedy, in: Jitřenka, r. 25, 1906, č. 3, 1. 2., s. 42.
287. Ples priv. sboru měst. ostrostřelců, in: Jitřenka, r. 25, 1906, č. 4, 15. 2., s. 60.
288. Ples priv. sboru měšťan. ostrostřelců, in: Jitřenka, r. 25, 1906, č. 5, 1. 3., s. 76.
289. Mládeňecký stůl „Fajfka“ v Poličce, in: Jitřenka, r. 25, 1906, č. 15, 1. 8., s. 242.

1907

290. Věneček, in: Jitřenka, r. 26, 1907, č. 2, 15. 1., s. 29.
291. Řemeslnická beseda, in: Jitřenka, r. 26, 1907, č. 3, 1. 2., s. 42-3.
292. Všedělnický ples, in: Jitřenka, r. 26, 1907, č. 3, 1. 2., s. 43.
293. O koncertu, in: Jitřenka, r. 26, 1907, č. 9, 1. 5., s. 140.
294. Schopné mladíky, in: Jitřenka, r. 26, 1907, č. 10, 15. 5., s. 157.
295. Přátelský večírek, in: Jitřenka, r. 26, 1907, č. 11, 1. 6., s. 172.
296. Výlet, in: Jitřenka, r. 26, 1907, č. 13, 1. 7., s. 213.
297. Výlet, in: Jitřenka, r. 26, 1907, č. 15, 1. 8., s. 244.
298. Velký filharmonický koncert, in: Jitřenka, r. 26, 1907, č. 17, 1. 9., s. 280.
299. Velký filharmonický koncert, in: Jitřenka, r. 26, 1907, č. 18, 15. 9., s. 297.
300. Druhý filharmonický koncert, in: Jitřenka, r. 26, 1907, č. 23, 1. 12., s. 376.

1908

301. Večírek tělocvičné jednoty „Sokol“, in: Jitřenka, r. 27, 1908, č. 1, 1. 1., s. 7-8.
302. Druhý filharmonický koncert, in: Jitřenka, r. 27, 1908, č. 1, 1. 1., s. 9.
303. Řádný klarinetista, in: Jitřenka, r. 27, 1908, č. 1, 1. 1., s. 9.
304. Všem pp. ochotníkům – hudebníkům, in: Jitřenka, r. 27, 1908, č. 1, 1. 1., s. 9.
305. Pohřeb p. pana Náhlíka, in: Jitřenka, r. 27, 1908, č. 2, 15. 1., s. 23.
306. Promenádní koncert, in: Jitřenka, r. 27, 1908, č. 12, 15. 6., s. 189.
307. Lidový koncert, in: Jitřenka, r. 27, 1908, č. 13, 1. 7., s. 205.

308. Výlet, in: Jitřenka, r. 27, 1908, č. 14, 15. 7., s. 220-1.
309. (Zasláno!), in: Jitřenka, r. 27, 1908, č. 17, 1. 9., s. 274.
310. Koncert mistra Fr. Ondříčka, in: Jitřenka, r. 27, 1908, č. 19, 1. 10., s. 307-8.
311. Ukončení, in: Jitřenka, r. 27, 1908, č. 19, 1. 10., s. 308.

1909

312. Ples, in: Jitřenka, r. 28, 1909, č. 4, 15. 2., s. 58.
313. Čepobití skončeno, in: Jitřenka, r. 28, 1909, č. 19, 1. 10., s. 307.
314. Upozornění, in: Jitřenka, r. 28, 1909, č. 20, 15. 10., s. 325.

1910

315. Ples priv. sboru měšťan. ostrostřelců, in: Jitřenka, r. 29, 1910, č. 3, 1. 2., s. 41.
316. Ples Řemeslnické besedy v Poličce, in: Jitřenka, r. 29, 1910, č. 4, 15. 2., s. 59.
317. Řemeslnická beseda v Poličce, in: Jitřenka, r. 29, 1910, č. 14, 1. 8., s. 238-9.
318. Měšťanská beseda, in: Jitřenka, r. 29, 1910, č. 15, 15. 8., s. 255.
319. Koncert mládenecké kapely, in: Jitřenka, r. 29, 1910, č. 17, 15. 9., s. 273.

1911

320. Ples, in: Jitřenka, r. 30, 1911, č. 2, 15. 1., s. 24.
321. Věneček Sokola, in: Jitřenka, r. 30, 1911, č. 3, 1. 2., s. 41.
322. Ples Řemeslnické besedy, in: Jitřenka, r. 30, 1911, č. 4, 15. 2., s. 60.

323. Měšťanská beseda, in: Jitřenka, r. 30, 1911, č. 5, 1. 3., s. 75.
324. Pravidelné sobotní promenádní koncerty, in: Jitřenka, r. 30, 1911, č. 10, 15. 5., s. 166.
325. Inzerát, in: Jitřenka, r. 30, 1911, č. 11, 1. 6., s. 190.
326. Ke slavnostnímu otevření Sokolovny v Poličce, in: Jitřenka, r. 30, 1911, č. 14, 22. 7., s. 225-7.
327. Tělocvičná jednota „Sokol“, in: Jitřenka, r. 30, 1911, č. 18, 15. 9., s. 294.
328. Koncert, in: Jitřenka, r. 30, 1911, č. 20, 15. 10., s. 323-4.

1912

329. Ples sboru měšťanských ostrostřelců, r. 31, 1912, č. 2, 15. 1., s. 21.
330. Ples priv. sboru, in: Jitřenka, r. 31, 1912, č. 4, 15. 2., s. 59.
331. Čepobití, in: Jitřenka, r. 31, 1912, č. 10, 15. 5., s. 158.
332. Jubilejní koncert, in: Jitřenka, r. 31, 1912, č. 15, 1. 8., s. 235-6.
333. Koncert mládenecké kapely, in: Jitřenka, r. 31, 1912, č. 17, 1. 9., s. 266.
334. Posvícenskou zábavu, in: Jitřenka, r. 31, 1912, č. 21, 1. 11., s. 334.
335. Osobní, in: Jitřenka, r. 31, 1912, č. 24, 15. 12., s. 379.

1913

336. Ples c. k. priv. měšťanského ostrostřeleckého sboru, in: Jitřenka, 1913, r. 32, č. 1, 1. 1., s. 5.
337. Plesy, in: Jitřenka, 1913, r. 32, 1913, č. 3, 1. 2., s. 38.
338. Karneval, in: Jitřenka, 1913, r. 32, 1913, č. 3, 1. 2., s. 38.
339. Májový budíček, in: Jitřenka, 1913, r. 32, č. 10, 15. 5., s. 151.

340. Věneček, in: Jitřenka, 1913, r. 32, č. 14, 15. 7., s. 216.
341. Tábor lidu a národní slavnost, in: Jitřenka, 1913, r. 32, č. 15, 1. 8., s. 231.
342. Výlet dělnictva, in: Jitřenka, r. 32, 1913, č. 16, 15. 8., s. 247.
343. Rodák náš, pan Boh. Martinů, in: Jitřenka, r. 32, 1913, č. 16, 15. 8., s. 249.
344. Humoristický večírek, in: Jitřenka, r. 32, 1913, č. 17, 1. 9., s. 264.
345. Národní slavnost, in: Jitřenka, r. 32, 1913, č. 18, 15. 9., s. 279.
346. Ples, in: Jitřenka, r. 32, 1913, č. 24, 15. 12., s. 374.

1914

347. Plesy, in: Jitřenka, r. 33, 1914, č. 3, 1. 2., s. 31.
348. Městská hudba, in: Jitřenka, r. 33, 1914, č. 5, 1. 3., s. 62.
349. Sobotní čepobití, in: Jitřenka, r. 33, 1914, č. 10, 15. 5., s. 144.
350. Výlet, in: Jitřenka, r. 33, 1914, č. 13, 1. 7., s. 193.
351. Od prvních dnů mobilizace, in: Jitřenka, 1914, r. 33, č. 17, 1. 9., s. 260.
352. Nové varhany, in: Jitřenka, 1914, r. 33, č. 19, 1. 10., s. 289.

1915

353. Inzerát, in: Jitřenka, 1915, r. 34, č. 12, 15. 6., s. 194.
354. Inzerát, in: Jitřenka, 1915, r. 34, č. 14, 15. 7., s. 227.
355. Oslava 85. narozenin Jeho Veličenstva císaře a krále v Poličce, in: Jitřenka, r. 34, 1915, č. 16, 20. 8., s. 246-7.
356. Koncert, 1915, r. 34, č. 16. 20. 8., s. 256.

1916

357. Koncert virtuosa na housle Milana Luska, in: Jitřenka, r. 35, 1916, č. 1, 1. 4., s. 7-8.
358. Hudební a pěvecká produkce, in: Jitřenka, r. 35, 1916, č. 2, 15. 4., s. 22.
359. Ve prospěch sirotků, in: Jitřenka, r. 35, 1916, č. 3, 1. 5., s. 39.
360. Opakovaná produkce, in: Jitřenka, r. 35, 1916, č. 3, 1. 5., s. 42.
361. Pamětní spis král. věn. města Poličky, in: Jitřenka, r. 35, 1916, č. 5, 1. 6., s. 61-3.
362. Akademie, in: Jitřenka, r. 35, 1916, č. 9, 1. 8., s. 129.
363. „Poděkování“, in: Jitřenka, r. 35, 1916, č. 9, 1. 8., s. 136.
364. Koncert, r. 35, in: Jitřenka, r. 35, 1916, č. 11, 1. 10., s. 190.

1917

365. Slavnostní bohoslužby k nastolení J. V. císaře Karla, in: Jitřenka, r. 36, 1917, č. 1, 1. 1., s. 7-8.
366. Úmrtí nejstaršího občana poličského, in: Jitřenka, r. 36, 1917, č. 4, 15. 2., s. 55.
367. Koncert školy chlapecké, in: Jitřenka, r. 36, 1917, č. 7, 1. 4., s. 107.
368. Smetanův večer, in: Jitřenka, r. 36, 1917, č. 18, 15. 9., s. 290.
369. Královské věnné město Polička, in: Jitřenka, r. 36, 1917, č. 22, 15. 11., s. 345.

1918

370. Díkuvzdání, in: Jitřenka, 1918, r. 37, č. 3, 1. 2., s. 48.

371. Hudební akademie žákův, in: Jitřenka, r. 37, 1918, č. 8, 15. 4., s. 120.
372. Dva večery náladových a rytmických tanců, in: Jitřenka, r. 37, 1918, č. 18, 15. 9., s. 285.
373. Jest mír, in: Jitřenka, r. 37, 1918, č. 21, 1. 11., s. 325.
374. Koncert zpěv. spolku „Kollár“, in: Jitřenka, r. 37, 1918, č. 22, 15. 11., s. 328.
375. Národní oslava, in: Jitřenka, r. 37, 1918, č. 22, 15. 11., s. 343.
376. Upozornění, in: Jitřenka, r. 37, 1918, č. 22, 15. 11., s. 350.
377. Koncert, in: Jitřenka, r. 37, 1918, č. 23, 1. 12., s. 369.

1919

378. Úspěch Boh. Martinů, in: Jitřenka, r. 38, 1919, č. 3, 1. 2., s. 41-2.
379. Výlet do Liboháje, in: Jitřenka, r. 38, 1919, č. 15, 1. 8., s. 244.
380. „Inzerát“, in: Jitřenka, r. 38, 1919, č. 17, 1. 9., s. 274.

1920

381. „Inzerát“, in: Jitřenka, r. 39, 1920, č. 5, 1. 3., s. 71.
382. 70. narozeniny prvního našeho prezidenta, in: Jitřenka, r. 39, 1920, č. 6, 15. 3., s. 80.
383. 1. Květen, in: Jitřenka, r. 39, 1920, č. 10, 20. 5., s. 148.
384. Čepobití, in: Jitřenka, r. 39, 1920, č. 10, 20. 5., s. 148.
385. Zábavní večer Sokola, in: Jitřenka, r. 39, 1920, č. 11, 1. 6., s. 154.
386. Výlet, in: Jitřenka, r. 39, 1920, č. 14, 15. 7., s. 211.

387. Svátek svobody „28. říjen“, in: Jitřenka, r. 39, 1920, č. 21, 1. 11., s. 322.

388. První ples, in: Jitřenka, r. 39, 1920, č. 24, 15. 12., s. 376.

1921

389. Koncert Kocianův, in: Jitřenka, r. 40, 1921, č. 6, 15. 3., s. 90.

390. 1. květen, in: Jitřenka, r. 40, 1921, č. 10, 15. 5., s. 159.

391. Čepobití, in: Jitřenka, r. 40, 1921, č. 10, 15. 5., s. 161.

392. Úspěch rodáka – skladatele, in: Jitřenka, r. 40, 1921, č. 22, 23. 11., s. 347.

1922

393. Změna v řízení městské kapely, in: Jitřenka, r. 41, 1922, č. 7, 20. 4., s. 102.

394. Budíček 1. května 1922, in: Jitřenka, r. 41, 1922, č. 7, 20. 4., s. 102-3.

395. Sobotní promenádní koncerty, in: Jitřenka, r. 41, 1922, č. 10, 5. 6., s. 147.

1923

396. O klavírních skladbách „Loutky“, in: Jitřenka, r. 42, 1923, č. 16, 16. 8., s. 254.

1924

397. „Istar“, in: Jitřenka, r. 43, 1924, č. 3, 1. 2., s. 35-6.

398. Premiera hudební skladby zdejšího rodáka B. Martinů, in: Jitřenka, r. 43, 1924, č. 18, 15. 9., s. 306.

1925

399. Nové hudební skladby B. Martinů, in: Jitřenka, r. 44, 1925, č. 21, 1. 11., s. 344.

400. Úspěchy hudebního skladatele B. Martinů, zdejšího rodáka, in: Jitřenka, r. 44, 1925, č. 24, 15. 12., s. 392.

1926

401. Úspěchy skladatele B. Martinů, in: Jitřenka, r. 45, 1926, č. 9, 1. 5., s. 134.

402. Jubilejní koncert Jar. Kociana, in: Jitřenka, r. 45, 1926, č. 21, 1. 11., s. 336.

1927

403. Členové národního divadla v Olomouci, in: Jitřenka, r. 46, 1927, č. 11, 15. 6., s. 186.

1928

404. Úmrtí, in: Jitřenka, r. 47, 1928, č. 7, 1. 4., s. 105-6.

405. Díkuvzdání, in: Jitřenka, r. 47, 1928, č. 7, 1. 4., s. 118.

Notový materiál:

406. Preisler, F.: Polka Krátce a dobře, s. d., in: SOKa Svitavy, sign. neuvedena, karton 65/11.

407. Preisler, F.: Pochod Číňanů, 1912, in: SOKa Svitavy, sign. neuvedena, karton 64/3.

408. Preisler, F.: Postupy houslí (Dueta), 1881–2, in: SOKa Svitavy, sing. neuvedena, karton 66/3.
409. Preisler, F.: Směs z českých písní, 1882, in: SOKa Svitavy, sing. neuvedena, karton č. 65/16.
410. Preisler, F.: Vesničané, 1881, in: SOKa Svitavy, sign. neuvedena, karton 66/19.
411. Preisler, F.: Zpěvohrou a tancem, s.d., in: SOKa Svitavy, sign. neuvedena, karton 65/7.
412. Martinů, B.: Píseň beze slov, in: J. Mihule, Malý průvodce životem a dílem Bohuslava Martinů, Městské muzeum a galerie, Polička 2008.

Kolektivní práce:

413. Československý hudební slovník, ed. G. Černušák, Z. Nováček, B. Štědroň, Svazek 2 M–Ž, Praha 1965.
414. Slovník české hudební kultury, ed. J. Fukač, P. Macek, J. Vysloužil, Editio Supraphon, Praha 1997.
415. Český hudební slovník osob a institucí v online verzi – <http://www.musicologica.cz/slovník/> . (2. 3. 2010)

Internetové zdroje:

416. Jan Čermák - http://www.oxfordmusiconline.com/subscriber/search_results?q=%C4%8Cerm

[%C3%A1k&button_search.x=0&button_search.y=0&button_search=search&search=quick](#) (18. 1. 2010).

417. Bystřice nad Pernštýnem - <http://www.bystricenp.cz/o-meste/> (27. 7. 2009)

418. Česká koruna - http://cs.wikipedia.org/wiki/Rakousko-uhersk%C3%A1_koruna (19. 7. 2009)

419. Děj opery Ďáblův podíl - <http://www.ascolti.cz/Francois-Esprit%20Auber/La%20Part%20du%20diable.htm> (12. 8. 2009).

420. Děpolt Krečman - <http://www.konzervator.brno.indos.cz/Cello/Encyklopedie/historievioloncellismu/St%C3%A1tn%C3%AD%20konzervato%C5%99%20hudby%20v%20Praze.htm> (10. 8. 2009)

421. Informace o Dívčím ústavu - http://en.wikipedia.org/wiki/Franz_von_Supp%C3%A9#Works (5. 1. 2010)

422. Informace o Dívčím ústavu - <http://encyclopedia.farlex.com/Supp%C3%A9,+Franz+von> (5. 1. 2010)

423. F. J. Witt - http://en.wikipedia.org/wiki/Friedrich_Witt (10. 8. 2009)

424. Franz Wilhelm Abt - http://en.wikipedia.org/wiki/Franz_Wilhelm_Abt (10. 8. 2009)

425. Charles-Auguste de Bériot - <http://www.oxfordmusiconline.com/subscriber/article/grove/music/02817?q=Bériot&search=quick&pos=2&start=1#firsthit> (18. 1. 2010).

426. Ingrid Silná o J. L. Kunertovi - <http://musicology.upol.cz/cz/profil.php?id=21> 10. 2. 2010).

427. Ján Kollár - http://cs.wikipedia.org/wiki/J%C3%A1n_Koll%C3%A1r (10. 8. 2009)
428. Jan Ludevít Procházka - http://cs.wikipedia.org/wiki/Jan_Ludev%C3%ADt_Proch%C3%A1zka (21. 7. 2009).
429. Moritz Käsmayer - http://www.agada.cz/uvod.php?typ=moritz_quartet (10. 8. 2009)
430. Národní divadlo - <http://www.narodni-divadlo.cz/Default.aspx?jz=cz&dk=divadlo.aspx> (21. 7. 2009).
431. O hmoždíři - <http://cs.wikipedia.org/wiki/Minomet> (5. 8. 2009)
432. Obec Křtiny - <http://krtiny.webz.cz/> (15. 7. 2009)
433. Obec Unín (Hunín) - http://mesta.obce.cz/mool-vol/dokumenty2.asp?id_org=17463&id=1010 (27. 7. 2009)
434. Původ knihy Ďáblův podíl - <http://kramerius.nkp.cz/kramerius/MShowMonograph.do?id=10906> (12. 8. 2009)
435. Václav Vlastimil Hausmann - <http://ct.upce.cz/ctrebova/osobnost/hausmavv.html> (25. 7. 2009).
436. Význam zkratky c. k. - <http://cs.wikipedia.org/wiki/C.k.> (27. 7. 2009)

Seznam příloh

1. Opis rodného listu Františka Preislera, 1940 (reprodukováno z archivu doc. Františka Preislera)
2. Chrám Panny Marie v Křtinách u Brna, 2009 (foto autor)
3. Školní vysvědčení, 1866 (SOKa Svitavy)
4. Doporučení z Bystřice nad Pernštýnem, 1873 (SOKa Svitavy)
5. Vysvědčení z Hunína, 1876 (SOKa Svitavy)
6. Plakát koncertu sboru Dalibor z Bystřice pod Pernštýnem, 1875 (fond Polička)
7. Vysvědčení sboru dobrovolných hasičů v Bystřici pod Pernštýnem, 1878 (SOKa Svitavy)
8. Vysvědčení ředitele kůru v Bystřici pod Pernštýnem, 1878 (SOKa Svitavy)
9. Vysvědčení ze Štěpánova, 1881 (SOKa Svitavy)
10. Poličské náměstí s radnicí a morovým sloupem, 2009 (foto autor)
11. Učební osnova soukromého ústavu hudebního Františka Preislera v Poličce, 1882 (SOKa Svitavy)
12. Lékařské vysvědčení, SOKa Svitavy, 1882 (SOKa Svitavy)
13. Vysvědčení mravů, SOKa Svitavy, 1882 (SOKa Svitavy)
14. Dobrozdání poličského zastupitelstva, 1882 (SOKa Svitavy)
15. Fr. Preisler a žáci hudebního ústavu, s. d. (fond Polička)
16. Vyúčtování honorářů se složením dechové kapely, 1886–1897 (fond Polička)
17. Dechová kapela (kapela c. k. ostrostřeleckého spolku), s. d. (fond Polička)
18. Smyčcová kapela, s. d. (fond Polička)
19. Jmenování Fr. Preislera městským kapelníkem, 1880 (SOKa Svitavy)
20. Plakát na koncert z 30. 5. 1880, 1880 (fond Polička)
21. Snímek lázní Liboháj (reprodukováno z Jindřich, Konečný 2001, s. 47)
22. Lázně Liboháj-současná podoba, 2009 (foto autor)
23. Foto Fr. Preislera s chotí a dítětem, osmdesátá léta devatenáctého století (reprodukováno z archivu S. Konečného)
24. Titulní strana prvního ročníku Jitřenky, 1882 (SOKa Svitavy)

25. Poděkování smíšeného pěveckého sboru Kollár za uspořádání koncertu, 1883 (SOKa Svitavy)
26. Žádost o povolení opery V studni, 1883 (SOKa Svitavy)
27. Vysvědčení děkanského úřadu v Poličce, 1884 (SOKa Svitavy)
28. Odpověď na žádost, 1886 (SOKa Svitavy)
29. Poděkování za věnování skladby Jubilejní pochod, 1888 (SOKa Svitavy)
30. Podpis A. Dvořáka, Lachnera a H. Wihana z Pamětní knihy Besedy v Poličce, 1892 (SOKa Svitavy)
31. Plakát z provedení operety Dívčí ústav, 1899 (fond Polička)
32. Poděkování za provedení operety Dívčí ústav, 1899 (fond Polička)
33. Plakát č. 3, koncert žáků hudebního ústavu, 1900 (fond Polička)
34. Seznam duchovních skladeb od Františka Preislera, s. d. (fond Polička)
35. Plakát č. 4, Velký koncert, 1903 (fond Polička)
36. Plakát č. 5, Velký filharmonický koncert, 1907 (fond Polička)
37. Plakát č. 6, Druhý filharmonický koncert, 1907, (fond Polička)
38. Píseň beze slov, 1911, (reprodukováno z J. Mihule 2008, s. 8)
39. Seznam světských skladeb Františka Preislera, 2009 (vytvořen autorem)
40. Skladba Polka krátce a dobře, s. d., (SOKa Svitavy)
41. Skladba Pochod Číňanů, 1912, fond (SOKa Svitavy).

LAND MÄHREN.
ZEMĚ MORAVA.

Bezirkshauptort des Pfarramtes: Olomouc
Okresní úřad: Jaromír, Olomouc.

Bezirksgewicht des Geburtsortes: — — —
Okresní soud: v Olomouci.

Zahl: 2039-40.
Okolo: Olomouc
Diözese: Olomouc
Diece: Olomouc

Bekannt: Jedovnice
Dekanat: Jedovnice

Pfarre: Olomouc
Para: Olomouc

Abschrift - Opis

Geburts- und Taufschein. - Rodný a křestní list.

Aus hiesigen Geburts- und Taufbüchern, Band III. Seite 141 wird hiermit
za zdejší rodne a křestní knihy, svazek III. str. 141 potvrzuje se

amtlich bestätigt, daß in Olomouc Gasse — Haus Nr. 12 im Jahre
tímto účelne, že se ve Olomouci ulice — v domě č. 12

das Heils Eintausend am 25. 11. 1853 in Ziffern
jeden tisíc

am 25. 11. 1853 geboren und am
dne dvacátého patnáctého listopadu (25. 11.) a dne

26. 11. 1853 in der Pfarrkirche
dne (auch Jahr) 26. 11. 1853 in der Pfarrkirche
(Jahr) ve faru chrámu Páně

(vom) faru P. Václava Kluzem nach römisch-kathol.
(křt.) faru P. Václava Kluzem dle římskokatolického

rischem Ritus getauft wurde:
obřadu pokřtěn byl:

Kind, Täufling: Familien- u. Taufname. Dítě, křtěna: rodne a křestní jméno.	Preisler Franciscus
Religion: Náboženství:	röm. kathol.
Abstammung: ehelich, unehelich, Sohn - Tochter.	Sohn der Eheleute
Původ: manželský, nemanželský, syn, - dcera.	

<u>Vater:</u> sein Familien- und Taufname, Beruf, Wohnort, Bezirk, dann dessen Vaters Familien- und Taufname, Beruf, Wohnort, und dessen Mutter Tauf- und Familiennamen. Datum der Geburt, Ort, Bezirk, Religion des Vaters. <u>Otec:</u> jeho rodné a křestní jméno, povolání, bydliště, okres, pak jeho otec rodné a křestní jméno, povolání, bydliště a jeho matky jméno, křestní a rodné. Otcovo datum narození, místo, okres, náboženství.	<i>Tatian Preisler, Bäckergasse in Brünn, Sohn des Josef Preisler, Hausler in Krásko, und der Kronika; geb. Jovčik, römisch- katholisch.</i>
<u>Mutter:</u> ihr Taufname, ob Witwe, dann deren Vaters Familien- und Taufname, Beruf, Wohnort, Bezirk und deren Mutter Tauf- und Familiennamen. Datum der Geburt, Ort, Bezirk, Relig. der Mutter. <u>Matka:</u> její křestní jméno, zda vdova, pak jejího otce rodné a křestní jméno, povolání, bydliště, okres, a její matky jméno, křestní a rodné. Matěino datum narození, místo, okres, náboženství.	<i>Karolina, Tochter des Heinrich Novot- ný, Schneidermeister in Bistric, Dienstmagd in Brünn, römisch- katholisch.</i>
<u>Trauung der Eltern:</u> Datum, Ort, Pfarre, <u>Oddávky rodičů:</u> datum, místo, fara	<i>/</i>

<u>Paten:</u> ihr Familien- und Taufname, Beruf, Wohnort, Haus - Nr. <u>Kmatri:</u> jejich rodná a křestní jméno, povolání, bydliště, číslo domu.	Licka Franz, Häusler in Křtiny. Theresia, dessen Ehefrau
Geburtsassistentin: Porodní asistentka:	Barbora Novotný in Křtiny.
Anmerkung: Poznámka:	

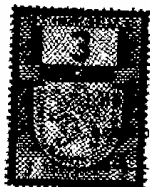
Bestätigt mit eigenhändiger Unterschrift und Amtssiegel.
 Potvrzuje vlastnoručním podpisem a úředním razítkem:

Römisch-katholisches Pfarramt: Křtiny-Křtiny
 Římskokatolický farní úřad: Křtiny-Křtiny

am 24. X. 1940.

L. J.

v z. Franti. Vlady v. v.
 kooperátor

Abschrift stimmt mit der, aus Bogen
 enden und mit Urkundenstempel
 Beglaubigungsstempel versehen
 Abschrift - beglaubigtes Abschrift wörtlich über

Gerichtskanzlei des Bezirksgerichtes in Pilsen.

am 3. I. 1942

[Handwritten signature]

Celo

ŠKOLNÍ VYSVĚDČENÍ.

Freisler František rodem z *Brna*

stár

12 1/2 let, *ř* *Katolického* náboženství, žák (žačka)

IV^{te} třídy, navštěvoval v *druhém* pololetí školního roku

1866 veřejnou školu velmi pilně, choval se velmi dobře,

a při *teměř* dobrých schopnostech a *dobré* pilnosti

naučil se předepsaným předmětům následovně:

Náboženství s biblickou dějepravou a s evangelium . . . velmi dobře

Českému mluvnictví, a sice:

čtení dobře

mluvníci } *teměř* dobře

pravopisu } *teměř* dobře

ústnímu a písemnému vyjádření-se } *dobře*

Německému mluvnictví } *dobře*

Počítání } *dobře*

Krasopisu } *velmi* dobře.

Rejsování } *velmi* dobře.

Náleží tedy podotknutý žák (žačka) mezi *řádky*

dobrého prospěchu.

Na hlavní škole v *Bystrici* dne *22. září* *1866*

františek Klimek

františek Klimek

ředitel.

učitel náboženství.

August Hörejš
řídící učitel hlavní školy.

Cena: 1 1/2 n. kr.

Tisk a náklad správcovství c. k. školní knih pro Čechy.

4.

A. - G.

Dem Herrn Franz Treipsler aus Bystřitz
wird über sein Aufsuchen bestätigt, dass
er seit d. Jänner 1870 bei dem H. Lazarek
geurtheilt in Bystřitz als Dienstreifer in An-
wendung ist, dass er dabei sehr gute
Leistungen, und einen sehr angenehmen Fleiss
bekundet, und dass er auch den Sparten
und bei seinen guten Willen allenthalben
bestens am Werke zu werden kann.
Bystřitz bei Břeclav am 25. Jänner 1870.
Vom H. Lazarek

Antschke

Dem Herrn Franz Treipsler
10 2204/

F.

Vysvědčení

Na žádost pana Františka Preisler'a z Bystřice bývalého protestantského podučitele při duchovní národní škole v Hluníně, se pravdivě vysvědčuje, že on od 16. března 1873 až do konce srpna 1874 nížeopisovanému při kostelní varhanické a choralistické službě v Hluninském chrámu Páně vypomáhal a bylo na něm vidět že z něho schopný varhaník i choralista stát se může; tím více, anžto v hudbě ano i v skladbě hudební se nejenom vyzná, nýbrž i dokázal při slavných pohřbech, že hudebníky vyborně jako kapelník řídit umí; pročež se mu toto pravdivě vysvědčení s tím podotknutím vystavuje, že se všem těm, kteří by ho co varhaníka, choralistu neb řídicího kostelní hudby potřebovali jakožto k tomu schopný vřele doporučit může.

Diskaz toho vlastnoručně podpis a protiisknutá pečť školní.

V Hluníně dne 30. ledna 1876.

Ignác Schillinger
nadučitel.

87584/6.

PROGRAM

o přednášce

hudebních skladeb,

kterých provede

městský hudební sbor „Dalibor“ v Bystrici

při plesu divadelních ochotníků v Poličce

dne 17. ledna 1875.

ODDĚLENÍ I.

Před půlnocí:

1. „Od Vltavy“, Polka franc. od Strausse.
2. „Katilina“, Polka Mazurka od Fr. Preislara.
3. „Slovanka“, Čtverylka od Fr. Preislara.
4. „Občanský“, Kvapík od Fr. Preislara, darován čestným občanům Poličským.
5. „Beseda“ od Hellera.
6. „Lehká krev“, Polka od Strausse.
7. „Indigo“ Čtverylka od Strausse.
8. „Tisíc a jedna noc“, Valčík od Strausse.
9. „Zvláštní“, Mazurka od Horného.

ODDĚLENÍ II.

Po půlnoci:

1. „Studentská“, Polka od Strausse.
2. „Slavnostní“, Čtverylka od Strausse.
3. „Jako jedna fiala“, Polka volená od Kopřivy.
4. „Mazura Českých Akademiků“, od V. V. Hausmanna.
5. „Slovanka“, Čtverylka od Fr. Preislara.
6. „Společenský“, Kvapík od Fr. Preislara.
7. „Láskou hoří“, Mazura od Strausse.

V půlnoc přednese kapela:

1. „Cavatina Maria de Rudenz“ od Donizettiho.
2. „Egyptský pochod“ od Strausse.

Vysvědčení

Od velitelství dobrovolného hasičského sboru města Bystrice nad Pernštýnem se na důkaz pravdy dovědčuje, že pan František Treisler náčelník a vůdčí kapely z dvou, cti mužů našeho hasičského sboru v hudebně zvláště na kusech pak na foukací nástroje jakož i v rozpravování hudebních kusů na jednotlivé nástroje a dále v cvičení hudebníku velice obeznalý a dovedný jest, jehož přičiněním tato kapela vynikajícího jména dosáhla, tak že si o kapelu tu velkých zásluh získal, z které přičiny jako i pro jeho vzorné vlastnosti, zejména pokud se dovednosti, trpělivosti a vytrvalosti v cvičení a jeho bezúhonného chování týče se za dokonalého kapelníka co nejvíc doporučuje.

Tentýž hraje i dobře na piano a varhany a za jeho vlivování květa tiskotelní hudba. Konečně dovede tentýž i z listu spívat, jeho hlas jest zvuků a příjemný a vůdčí zde spěvácký spolek k všeobecné spokojenosti.

Bystrici dne 7. května 1878

Roman Janec K.
m. velitel
B. 1384/4

Josef Procházka
velitel dob. hasičského
sboru v Bystrici

Vysvědčení

Bená k vědomosti žádost pana
františka Freigleha podkapelníka
pro Městského sílecké hudby tak též pro
Ohránní D'ně celou svoji uznalost,
neboť nejen že při slavnostech církevních
sám koštelní hudbu řídil a jedná,
hlavě výstupy (sola) jak ve zpěvě tak
v celém okruhu hudebních nástrojů
známenitě provedl, myslí i při
zoboznění představeních se stal
ředitelem celého orchestru.
Místnostským háním nástrojů
jaké po dnev se nejvíce upotřebuje,
mimným chováním stal se
miločkem celého okolí, čímž
přispívá mým dosvědčuje.

František Berný
ředitel kůru
Bystřice

Q. 1384/8

Vysvědčení

Farní úřad ve Štěpánově a Hostelní Konstantinovi
 Farnosti štěpánovské souvíděje, že pan
 František Treisler, jenž jako parhanův a řidič
 koně při farním chrámu Páně v městě Štěpánově
 od 1. listopadu 1878 do 1. května 1880, kdy za Kapelníka
 do křt. města Pětiky povolán byl, působil, ne jen
 Anu svou působení svého výšky vzorně se choval, neuměl
 pracovat a úřadu své pověřenému úplně lošel. Tě-
 možná se přičiniv o zvelebení knihy chrámové nevěstní
 přítelství svou a chytřejším řízením koně zabezpečil své
 bratře vyžnání a úplně spolehlivosti nejen nižšího
 aneb i všech farních. Proto považuje nižšího uznání
 upřímnost, přítelství, vzorně chování a pěstování farního
 kněze Treislera o knihu chrámovou ve Štěpánově,
 rovně ho doporučiti. Nižšího farní jest zároveň
 s potěšením souhlas, že pan František Treisler, věřící
 obřady biskupské, ochotně, důstojně a zbožně vykonával
 a vše se vzdával, je by smýšlení jeho náboženskému
 naprosto bylo a jest mu knihy milou povinností pana
 Františka Treislera jako řidiče koně doporučiti
 jím.

Farní úřad ve Štěpánově dne 16. srpna 1881.

Wolfgang Kunkel
 farář

Na Hostelní Konstantinovi, vybor

Ant: Věreby
 mis: př: kos: kost: vyboru.

B. 2384/9.

Učební osnovy

školního ústavu hudebního Františka Treislera v Políce

Účelem hudebního ústavu toho jest, mládež školy odrostlou i mládež školní ve zpěvu a hře theoreticky - prakticky cvičiti a vycvičovati tak aby důkladným vzděláním hudebním mysl se zlepšila a potřeby krásocitné umělecké, a aby volně si chovanci již ze školy měšťanské do ústavu učitelského se ubírali, nabýli řádného vycvičení ve zpěvu a hře, především pak ve hře na housle, se kteréhožto předmětu jim jest škola přijímací se podrobiti.

Na ústavě tom učiti se bude každodenně výjma neběti a svátek a vice : a. zpěvu b. hře na housle a na smyčcové nástroje vůbec, c. hře na klavír, d. hře na dechové nástroje.

a. Zpěv. Cvičení sluchu a hlasu. Rozpoznávání a tvoriti tóny - vysoký od hlubokého, dlouhý od krátkého, silný od slabého. Tvoreni intonace, solféže a k dosazení jistoty ve zpěvu not. Učiti se bude ze těchto škol zpěvu :

„ Nauka o zpěvu od J. Hlejšy ; Návod ku vycvičování dvouhlasnému zpěvu od Rom. Hájického ; Škola zpěvu sborového od J. V. Hrubého ; Nauka o zpěvu od Pivody, Vycvičování zpěvu od J. K. Kroupy, Základy harmonie a zpěvu od J. L. Jozanara .

b. Hra na housle a na smyčcové nástroje vůbec .

Uchopnutí k jistému a korektnímu užívání houslí. Držení těla při hře na housle a náležitě držení houslí a smyčce .

B. 2384/1

Tvorba tónů, cvik v intervalech a škálách hrání dle
„Mähllova taktonému“ ve všech dur a moll tóninách
a ve všech polohách. Cvik v duetách, tercích a
sborových. Učiti se bude dle těchto škol: Hudební
tabule R národním vyučování theorie hudby dle Paula
Matějky; Základní škola hudby dle H. Neuberfla
školy Henningovy, Hermannovy, Rodovy, Kreutzovi,
Daillovy, pak Theyslovy a potobných.

c. Hra na klavír.

Theoretické a praktické navedení ku kladení prstů
ve hře na klavír jako při hře na housle dle těchto
škol: „Zeman, Cramer, Černý, Tösch, Berling a jiné.“

d. Hra na dechové nástroje.

Theoretické a praktické navedení ku hře na všechny
možné nástroje dechové dle nejnovějších a na nejlepší
uměleckých škol.

Mládež školní vyučována bude v hodinách mimo-
školních, kteréžto pro mládež škole odrostlou hodiny
dle potřeby a času se rozvrhnou.

Ke konci každého školního roku konána bude
veřejná produkce, jejíž číslý vyléček se věnuje na
zakoupení hudebních nástrojů a hudebnin pro chudé
chovance.

V Políci 5. června 1882.

František Kreisl

Lékařské vysvědčení.

Bývalým panem Františkem Freislerem, doživotním
místotvorným šapelníkem požádán ohledat jsem
byl jeho k tomu účelu, bych zjistil, zda-li
by byl ochotným se zařizemí stoly hudební.
Byl ten, sestávající ze tří psokajů a ku-
chyně, z nichž dva s přičleněním účeli
sloužili. Mají, jest v Naos' ulici, ve
nebu' hluboko, klena, všech psokajů hlavi
k východu. Psokaj ty, jeance zrovna
v prvním psokaji, jean úplně suché,
prázdné, z sahý lovosé, a palčivé
vysokými akny a vlnění. Schoděle
jest široké, světlé.

Pat z psokajů bytu zřejmě vyhovuje
byť řečeno, všem požadavkům a plně
míně, jež se z povrchových píně činili
mohou.

Salice dne 12. srpence 1882.

Číslo 944 ob.
84.

Uysvědčení mravů,

nížepsaný obecní úřad pravdě svědectví dává, že ~~sdějí~~ příslušník

pan František Preisler, 28 roků starý, ženatý,
městský kapelník v Polišce

vždy, jak v mravném tak i politickém ohledu bezúhonný život vedl, poctivě

a správně se živil, tak že nikdy cos závadného proti němu se nevyskytlo.

Vysvědčím' vyškolen' se k účel' dosahování' porobim'
k otevření' soukromé' knihovny' a veřejné' školy.

Obecní úřad v M. n. město Polišce,

dne 30. července 1881.

za Purkhmistra

Eug. Sleraff
obradni

27384/5

C. 1050

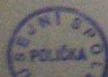
Podpsaný úřad dává pravdě svědectví, že pan Fran-
tšek Dreisler ustanovený v obci zdejší po městský a záro-
veň kapelník c. k. priv. sboru ostřelčického pluku veřej-
ného řízení hudby a úřadu těchto mu náležitých cvičí
ve hře na všech nástrojích: písní, houslí a fackacích
strojích; má též zpěvu a byl v tom ohledu také ředitelem
spolku pěveckého.

U při hudbě kostelní přičinuje zpěvem a hrou na varha-
nách, neb jiných nástrojích.

Všakem touto svojí činností, kterou máti jisté příležit.
toto psaním, osvědčuje se nejen co schopný ředitel,
nýbrž i co dobrý učitel hudby a zpěvu a může v tom
ohledu všude co nejvíce býti doporučován.

OBECNÍ RADA V KRÁL. VĚN. MĚSTĚ POLIČCE,
dne 6. července 1882.

Průkrmník:

9386/

1886.

20. pohľad jery priamo dohora
po pozemku 5. 58.

Kastner
Alarza starý
Radimirovský
VCH
Popelka starý
Kozel } hory
VCH }
Alarza }
Kozel } hory
Andriš

6. pohľad zjma. naľavo dohora
po pozemku 8.

Kastner
Alarza starý
Alarza mladý
Radimirovský
VCH
Popelka starý
Kozel } hory
Alarza }
Popelka ml.
~~Alarza ml.~~

Kozel
VCH
Andriš starý
Andriš mladý

v robatu 19/6. 886.

pohľad. p. doľava
ve 3/4 odpoľadne.
v blízku.

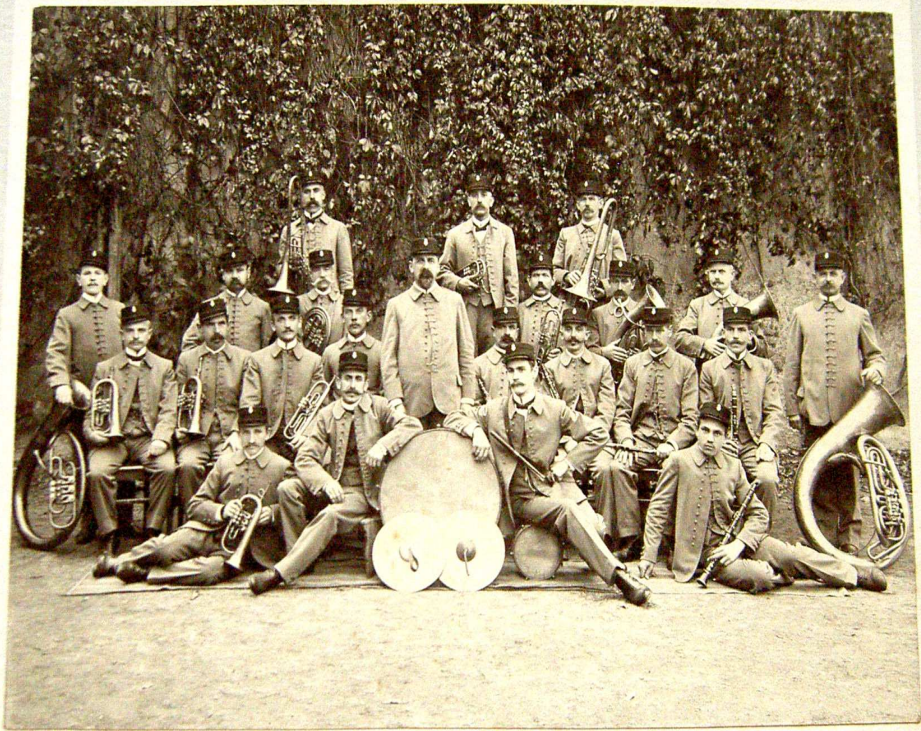
Kastner
Alarza
Alarza
Radimirovský
VCH
Popelka
Popelka st. hory
Kozel
Alarza
Kuzka
Kozel
VCH
Andriš ml.
Andriš
Völkel helicon
Štobala

~~Kastner~~

~~Kozel~~

notele 17/10. 886. pohľad
odpoľadne ve 3. hory.

Kastner
Alarza
Radimirovský
Kuzka
Popelka ml.
Kozel
Andriš mladý
Alarza
Popelka starý
Andriš starý

THE
MILITARY
BAND
OF
THE
ARMY
OF
THE
UNITED
STATES
OF
AMERICA

Panu
Frant. Kreislrovi
kapelníku
v Bystřici!

Řečuji Vám, že jste jednoláskným
usnešením členův obecního a místního
výboru města Poličky jakož i sboru
důstojníků s. k. při sboru střelecké
hož jmenován městským kapelníkem v
Poličce.

Iměstem tímto spojené příjmy jsou
následující:
z důchodů města Poličky uvnitř hra,
sebe odměna počně 300 zl.
pak příspěvek na byty obecních
důchodů 50 zl.

13851

POZVÁNÍ KONCERTU

kteřý se v neděli dne 30^{ho} května 1880. v
místnostech lázeňských v Pohořce
od zdejší c. k. priv. střelecké a měšťan-
ské kapely pod osobním řízením kapelníka p:
Fr. Preislera dávatí bude.

PROGRAM:

1. Jedná Píseň od Jana Strausse
2. Overture „Cagliostro“ od Mozarta
3. „Cordis“ Valčík od Jana Strausse
4. Koncertní Polka pro zpěváky od Fr. Preislera
5. Zručně a rozdomile Polka Mazurka od Ed. Strausse
6. Overture „Norma“ od Flotova
7. Divertýka „Slavanka“ od Fr. Preislera
8. „Anna“ Polka Francis od Karla Komzaka
9. „De Filadelfie“ Polka četstva od Fr. Kufha

a. i. d.

Pro koncertě taneční zábava.

Vstup má jen zvaní hosté.

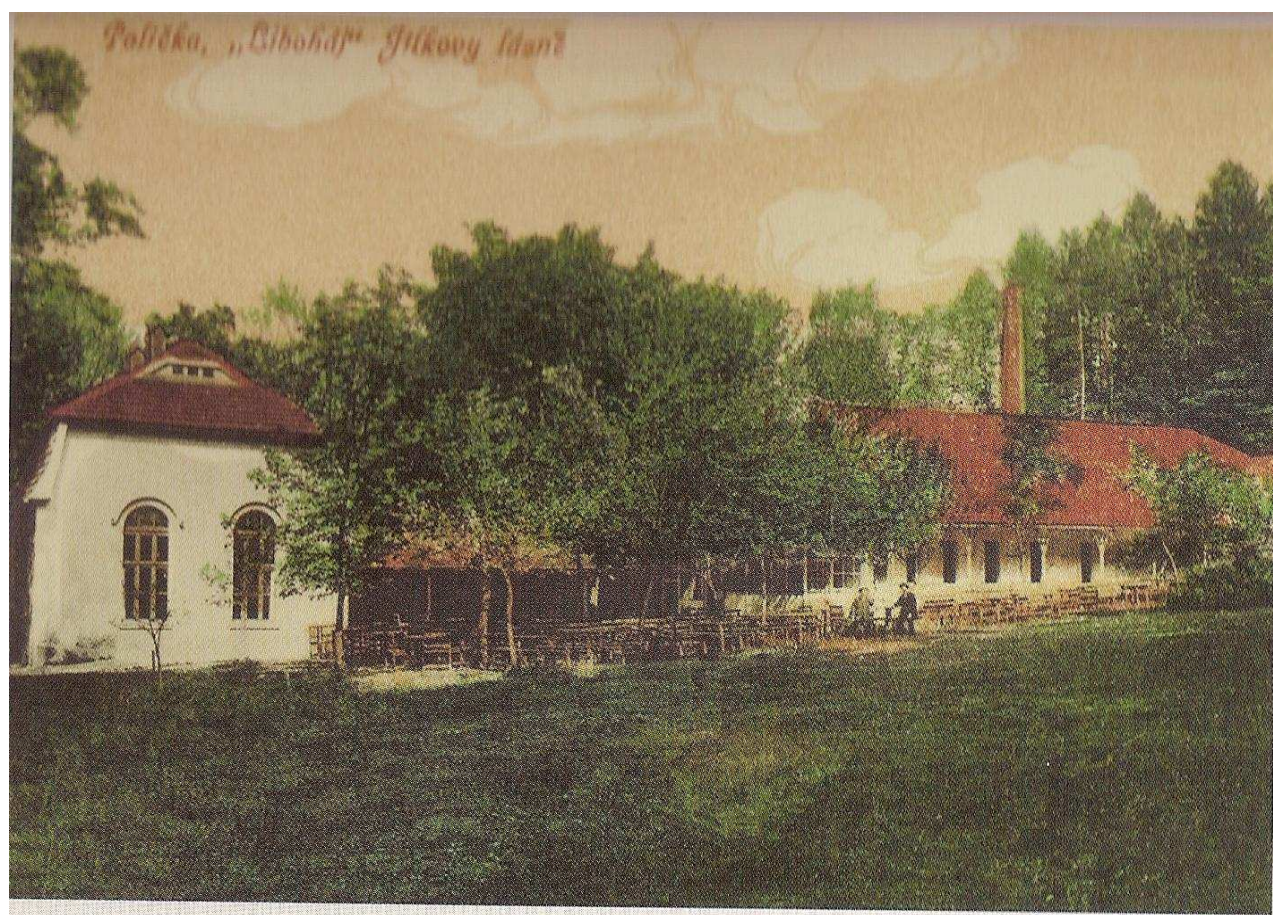
Vstupné ku koncertu dle libosti.

Začátek ve 4^h1. hodiny odpoledne.

Odpočívání jídla jakléž nápoje tude postaráno.

Šim. se váš ústou oddaný.

ANT. JILEK
h. a. d. d. d.

Vychází	
1. 10. a 30. každého měsíce.	
Předplatné:	
na 1/2 leta . . .	— 65
" 1. " . . .	1 30
" rok . . .	2 60
POŠTOU:	
na 1/2 leta . . .	— 75
" 1. " . . .	1 50
" rok . . .	3 —

JITŘENKA.

List pro poučení a zábavu.

Předplatné
a veškeré dopisy, re-
dakce neb admini-
strace se týkající
přijímá knihtiskárna
Václava Vetterla
v Poličce.
Reklamační nepete-
ně se nefrankují.
Listy buďtež fran-
kovány.

Ročník I.

V Poličce 10. července 1882.

Číslo 1.

Jitřenka.

Na východě zlatým světlem jitřenka se jasní,
jarní nebe v kapách rosy stkvoucí duhy básní;
ramena svá k nebi zvedá lipa ku modlení,
něhou rdí se mladá zora, nad krajem se dení.

Sklívan vesnou probuzený do blankytu litá,
světla černou věstitelku zvonkem hrdla vítá;
s blahým křídel třepotáním pod oblaky plesá,
světlem skropen s plným srdcem písni dolů klesá.

Světlo, světlo! každá zvučí, světlo s nebes říše,
jitřenkovou září všickni naplňte si číše,
spijte světlem bodrá srdce, roztoužené zraky,
jitřenkou vám na východě vzejdi síla taky!

Hvězdo jitra, veď nás k cíli, vědomí vzbud rano,
každé ňadro, každé čelo budiž požehnáno;
do velmožů skvostně sině, do rolnické chaty
padni krásou neodolnou paprsek tvuj zlatý.

Zjásej luhy, zjásej hory, zjásej vlasti celé,
zaplaň sluncem na temně vlasti spasitele,
světla stkvoucí proudy buďte hradbou jeho šiků
a myšlenky okřídlené plukem zákopníků!

Adolf Heyduk.*)

*) Adolf Heyduk, proslulý básník český, byl žákem poličským. Narodil se 7. dne
més. června 1836. v Rychnoburku. Jest professorem na vyšší reální škole v Písku.

Velečestnému pánovi,
pánu Frant. Kreislerovi,
kapelníkovi atd. v

Policce.

Vzdávaje s vctou podepsaný výbor Vám díky nejvroucnější
za takové spolupůsobení při produkci zpěv. spolku „Kollára“
11. dne měs. března 1883. dávane, prosí, byste i na dále přiznali
své spolku našemu dobrovolně obnovati ráci.

Z výboru smíř. zpěv. spolku „Kollára“
v Polici 14. dne měs. března 1883.

Starosta a ředitel:

Jos. Feud. Primus

Jednatel:

Ant. Kollár

Č. 2388/2.

Slavné zastupitelstvo obce
v Poličce!

Všete podpísaný mimi v letoších
prázdninách v zdejším měst.
ském divadle dávati operu
"Vstudení" od Glucka a oice ve
prospěch hudebních nástrojů; za
louze přičinou proti o propu-
štění zdejšeho městského divadla.

V Poličce, dne 29. června 1883.

František Krejler m.
Kapelník.

č. 926

Uctěnému

výboru spolku divadelních ochotníků
"Fyl"

zde

Povoluje žádosti této dávám s touto zárověň vědět
ctěnému spolku divadelních ochotníků.

V Poličce, dne 30. června 1883.

Předseda:

[Signature]

6. 623.

Uctivý pan
Janšček Prešler,
kapelník
u

Poličce.

Na žádost ze subproes. 24. listopadu 1885 č. 623 podanou místní zastupitelstvo města Poličky uvnitř hradeb podle nanesení svého ze dne 29. prosince 1885, k tomu volilo, aby ku cvičení hudebních uil vůbec zakoupemý byly školy na klarinet, hoboe, fagot, contrabas, pozoun, malý buben a bombardon a aby náklad se zakoupením tímto spojený uhraděn byl z místních důchodů.

Pann kapelníkovi poručujeme, aby vyprosení školky objemal a účel sem ku výplátě předložil.

Druhé části žádosti shora přivedené místní zastupitelstvo král. v. m. města Poličky uvnitř hradeb podle uvedeného nanesení vyhovělo a odešlo Vám ku otropování hudebních místností pro rok 1886, městských lesův dva trojmetry měkkého dříví pabůního. Paukážky na toto dříví vydány Vám budou u podlepsaného návrhu.

STAROSTENSKÝ ÚŘAD KRÁL. V. M. MĚSTA POLIČKY UVNITŘ HRADEB

dne 2. ledna 1886.

Starosta:

J. Prešler

OBECNÍ ÚŘAD KRÁL VĚN MĚSTA POLIČKY

Čís. j. 1904 at.
1888.

Otčenému pánovi
pauu Františka Kreislerovi,
městskému kapelníku

v

Poličce!

Obecní rada kr. věn. města
Poličky přijavši ve schůzi své
dnešního dne konané s potěšením
„Subilejní pochod“, který také, slo,
živ jej na oslavu památky 40 let
tého pánování Jeho Veličenstva cí,
sáře a krále Františka Josefa I,
radě této věnoval, vyslovuje Vám
za to svůj dík a uznání.

V Poličce, 30. listopadu 1888.

Starosta:

č. 2386/6.

Antonin Dvorník 18²⁹/2/92

Judith Lachner 18²⁹/2/92

Karls Wihan

Václav Orva 16/8/92
chýsl. kom. m. z.

Ludovica Sporocová 16/3/92

Josef Bienen 16/7/93

Josef Klan 18³⁰/1/94.
restaurace 2 Poaly

Jan Hostek
kaplan z Banné 18²²/III/94.

Dr. Gustav Domschke
professor theologie 18²⁷/III/94.

MĚSTSKÉ DIVADLO V POLIČCE.

„Dobročinný spolek paní a dívek“

— pořadí za laskavého přispění hudebně vynikajících sil —

v neděli dne 12. března

a ku všeobecnému přání v pondělí dne 13. března 1899.

k dobročinnému účelu:

velkou komickou operetu ve II jednáních

DÍVČÍ ÚSTAV.

Hudbu složil František ze Suppé, slova od Jindřicha Bohma.

Hudbu a zpěvy ochotně nacvičil a řídití bude městský kapelník pan Frant. Preisler.

Režii povede pan Ant. Slezák.

OSOBY:

Marta, ředitelka ústavu	-	-	pí. Marie Batíková.
Helena,	-	-	sl. Božena Primusová.
Zofie, její důvěrnice,	-	-	sl. Vlasta Andrlíková.
Jindřiška,	-	-	sl. Olga Šetková.
Růžena,	-	-	sl. Mařka Fricová.
Malča,	-	-	sl. Karla Bergrová.
Milada,	-	-	sl. Mařka Španhelová.
Adéla,	-	-	sl. Božena Friedlová.
Božena,	-	-	sl. Aninka Picková.
Eliška,	-	-	sl. Emilka Škretová.
Matylda,	-	-	sl. Ladisl. Vyžrálková.
Berta,	-	-	sl. Lud. Popelková.
Lenka,	-	-	sl. Branisl. Altnerová.
Jaroslav, mladý právník	-	-	
Bartoš, jeho sluha	-	-	p. František Berger.

Dále jako chovanky ústavu účinkují: sl. Olga Andrlíková, sl. Jindřiška Dvořáková, sl. Blažena Filipová, sl. Růžena Fricová, sl. Růžena Hauptová, sl. Marie Martínová, sl. Hedvika Masíková, sl. Bohumila Vašátková, sl. Ema Vávrová.

OBSAH: I. Preludium a kostelní sbor. II. Balada a tanec. III. Zastaveníčko a Ensemble. IV. Dvojzpěv. V. Čtverozpěv. VI. Předehra ke II. jednání. VII. Sedmizpěv. VIII. Sbor posměvaček. IX. Závěrek.

Začátek určitě o 7^h hodině večer.

Sedadla k prvnímu představení dne 12. března jsou úplně vyprodána.

Předprodej lístků na den 13. břez. v závodě p. F. Popelky na nám., večer u pokladny.

Ceny míst: Sedadlo v loži 70 kr., v přizemí I. místo 50 kr., II. místo 40 kr., k stání 30 kr.

Čtění obecnostvo se žádá, aby v určitou dobu zaujalo svá místa.

Členové účinkující :

Marie Batková.

Božena Remusová.

~~Olga Štěpánová~~

Vlasta Andrlíková.

Anna Šichová.

Marie Fritsova.

Růžena Fritsova.

Karolína Bergerová.

Marie Španhelová.

Ludmila Šepelková.

Ladislava Vyšvádková.

Juditha Dvořáková.

Hedrika Mašíková.

Blážena Filipová.

Stanislava Altmurová.

Božena Friedlová.

Ema Vávrová.

Bohumila Vášátková.

Marie Martinová.

Růžena Hauptová.

Olga Andrlíková.

Emilie Škrtová.

Ferdinand Hof

Frau Berger

Račtež dobrotivě přijati naše
nejvroucnější a nejsrdečnější
díky za laskavé a ochotné
nucvičení a mistrné prove-
dení operetky „Divčí ústav“
od F. Suppého, jež byla s plnou
pochvalou a ku všeobecné spoko-
jenosti dne 12. a 13. března 1899.

v městském divadle dávana.
Zvýboru Dobročinného spolku
pani a divok, v Poličce, 18²⁸ 99.

Jednatelka:
Růžena Setolická.

Předsedkyně:
Kladrůha Hrubáková.

POZVÁNÍ

ku

veřejné hudební
   produkci žáků,

která konána bude

v sobotu dne 7. dubna 1900.

v městské střelnici v Poličce.

✦ Začátek o 1/5. hodině odpoledne. ✦

Program velmi zajímavý.

Podepsaný doufá, že touto zajímavou
hudební produkcí čl. P. T. obecnstvu se zavede,
prosí o hojnou návštěvu,

Ve váš účel

František Preisler,
kapelník.

F. Popelka Polička.

Seznam duchovních skladeb

Č.	Název	Žánr	Datace	Uložení
1.	2 Pastorálky in F a G	píseň	s. d.	Polička
2.	2 Pastorálky in G a A	píseň	s. d.	Polička
3.	2 písně na Květnou neděli	písně	s. d.	Polička
4.	4 písně na Křížové dny a sv. Marka	písně	s. d.	Polička
5.	Cantus Pastoralis in C	píseň	s. d.	Polička
6.	Ecce	písně	s. d.	Polička
7.	Ecce k božímu hrobu	písně	s. d.	Polička
8.	Mše in D	mše	s. d.	Polička
9.	Mše in A	mše	s. d.	Polička
10.	Mše in A	mše	s. d.	Polička
11.	Mše in A	mše	s. d.	Polička
12.	Mše in C	mše	s. d.	Polička
13.	Mše in C	mše	s. d.	Polička
14.	Mše in C	mše	s. d.	Polička
15.	Mše in C	mše	s. d.	Polička
16.	Mše in C	mše	s. d.	Polička
17.	Mše in C	mše	s. d.	Polička
18.	Mše in C	mše	s. d.	Polička
19.	Mše in C	mše	s. d.	Polička
20.	Mše in C	mše	s. d.	Polička
21.	Mše in C	mše	s. d.	Polička
22.	Mše in C	mše	s. d.	Polička
23.	Mše in C	mše	s. d.	Polička
24.	Mše in D	mše	s. d.	Polička
25.	Mše in D	mše	s. d.	Polička
26.	Mše in D	mše	s. d.	Polička
27.	Mše in D	mše	s. d.	Polička
28.	Mše in D	mše	s. d.	Polička
29.	Mše in D	mše	s. d.	Polička
30.	Mše in Es	mše	s. d.	Polička
31.	Mše in Es	mše	s. d.	Polička
32.	Mše in F	mše	s. d.	Polička
33.	Mše in F	mše	s. d.	Polička
34.	Mše in F	mše	s. d.	Polička
35.	Ofertoria a Vložky	mše	s. d.	Polička
36.	Pange lingua	píseň	s. d.	Polička
37.	Pastorela in G	píseň	s. d.	Polička
38.	Pašije	pašije	s. d.	Polička
39.	Píseň k sv. Kříži in C	píseň	s. d.	Polička
40.	Píseň Ku Vzkříšení Páně	píseň	s. d.	Polička
41.	Regina Coeli in D	Regina Coeli	s. d.	Polička
42.	Requiem in Es	requiem	s. d.	Polička
43.	Sanctisima in F	?	s. d.	Polička
44.	Wescila Regis	?	s. d.	Polička
45.	Wescila Regis	?	s. d.	Polička

POZVÁNÍ

— kn —

Velikému Koncertu

městské hudby

a za láskavého spolupůsobení pp. hudebníků-ochotníků
v Poličce.

U městské sídelnice.

U neděli dne 30. srpna 1903.

Program: _____

1. «Hubička». Ouvertura od Bedř. Smetany.
2. «Na svatě hofe». Poetické nálady od Ant. Dvořáka.
3. «Slovanský tanec» č. 4. od Ant. Dvořáka.
4. «Na Alpách» od Poppe.
5. «Rokoko». «Garottas» od Wiléma Alletera.
6. «Z fife vile». Ouvertura od Jana Čermáka.
7. «Na starém hradě». Poetické nálady od Ant. Dvořáka.
8. «Slovanský tanec» č. 7. od Ant. Dvořáka.
9. «Žertovná noc». Valčík od Karla Ziehrera.
10. «Kouzlo lásky». Pochod od Karla Ziehrera.

_____ Zařízení restaurační. _____

Ustupné: osoba i K,

studentů 50 h.

Začátek o půl osmé hodině večer

Čistý výnos věnován na zakoupení nových hudebních nástrojů.

V účtě oddaný

Frant. Preisler,
kapelník.

Městské divadlo
v Poličce

Městská hudba za laskavého přispění pp. ochotníků hudebníků
pořádá

v neděli dne 1. září 1907

Velký filharmonický koncert

dle následujícího programu:

1. MACH: Slavnostní ouvertura.
2. NEDBAL: Smuteční valčík z baletní pantominy „Pohádka o hloupém Honzovi.“
3. SCHNEIDER: Gavotta.
4. POPP: Nálada Švýcara.
5. NEDBAL: Pas de Cing z „Hloupého Honzy“.
6. SCHREINER: Humoreska „Princ z Arkadie“.
7. VERDI: Ouvertura Nabuchodonozor.
8. FRIML: Indian Song.
9. GANNE: March Russe.

Dirigent orchestru pan František Preisler, kapelník a ředitel kůru.

Ceny míst jako při divadelním představení.

~~~~~ Začátek v 7^{1/2} hodin večer. ~~~~~

Čistý výtěžek věnován bude na zakoupení hudebních nástrojů.

Působí celkem 35—40 hudebníků.

Předprodej lístků v závodě p. Jindřicha Popelky na náměstí.

Městské divadlo v Poličce.

Městská hudba za lask. přispění pp. ochotníků hudebníků
pořádá

v neděli dne 15. prosince 1907

velký

filharmonický koncert

dle následujícího programu:

1. Zmařená svatba, ouvertura. . . . . Karel Šebor.
2. Oněgin, valčík . . . . . P. Čajkovský.
3. Gavota Empire . . . . . Fr. Procházka.
4. Slovanský tanec č. 2. . . . . Ant. Dvořák.
5. Serenata, sólo pro hornu a flétnu . . . . . Emil Tytl.
6. Fantasie na píseň domov můj . . . . . Frant. Mach.
7. Indian Song . . . . . Rud. Friml.
8. Sen rakouského záložníka, vojenská zvukomalba K. Ziehrer.
9. Marche Fantastique . . . . . Julius Fučík.

VYSVĚTLENÍ k čís. 8.

1. U večer. 2. Záložník pracuje v kovárně. 3. Kočující hudební kapela cikánská zastaví se před kovárnou, kdež započne uherské kousky housí. 4. Veselá společnost vrací se mezi tím z honu. 5. Na blízce nalézá se mlýn, jehožto klapot jest slyšeti. 6. Pošta ujíždí kolem. 7. S pastvy vracejí se kravičky. 8. Z vesnického kostela jest slyšeti klekání zvonů. 9. Záložník končí svou práci; připojí se podle jdoucímu svatebnímu průvodu, s nímž zajde do blízkého hostince. 10. Tamtéž se vesele hoduje a tančí. 11. Blížící se vichřice přeráší náhle veselou náladu slavností, počne pršet, za bouře a prudkého lijáku spěje vše domů. 12. V rodině záložníkově vykonávají večerní modlitbu a vše ubírá se na lůžko; vichřice bouří dále, hodiny odbíjejí dvanáctou, vše ubírá se na odpočinek. Záložník upadá ve spánek a počíná snít; zdá se mu, že jest ku svému pluku povolán; 13. že jede již dráhou do hlavního města. 14. Budíček v kasárnách. 15. Vytrhnutí na bojiště, kdež se v brzku rozevine tuhý boj. 16. Různé scény při postupu. Jest slyšeti signály polnic a víření bubnů. Bitevní ryk. Pařba ručnic a hřmání děl. Útokem zene jedno oddělení po druhém proti nepříteli. Konečně bitva rozhodnuta a vítězství na straně našich statečných vojinů. Přerušení palby. Znovu shromáždování se. Zpáteční pochod domů. 17. Vojenský pohřeb, hláhol zvonů, smuteční pochod, odchod. 18. Polní mše a slavnostní přehlídka vojska, mešní píseň, příprava ku defilování; defilování polského, štyrského, uherského, vídeňského a českého pluku; defilování jízdeckta a dělostřelectva. 19. Večer spěchá záložník po zábavě a s napjetím naslouchá koncertu hudební kapely. Pořad koncertu: 1) »Athalia«, ouvertura od Mendelsohna, 2) valčík »Fonograf« od Ziehrera, 3) fantasie z »Lohengrina« od R. Wagnera, 4) »Vídeňská děvčátka« od Ziehrera, 5) Valčíková píseň od Siolyho, 6) »Výstavní pochod« od Nováčka. 20. Z kasáren zaznívá večerka, záložník spěchá do kasáren a ubírá se na odpočinek. 21. Svitání. Pláctvo šveholí atd. 22. Pojednou jest záložník nejmladším svým potomkem ze sna vyrušen a jest na povinnosti otcovské upomenut. 23. Záložník jde do kovárny pracovat, kdež vesele buší kladivem, jsa rozradostněn, že vše jen bylo snem.

Dirigent orchestru pan František Preisler, kapelník a ředitel kůru.

Ceny míst jako při divadelním představení.

————— Začátek určitě o 7. hodině večer. —————

Žádá se, by ct. obecenstvo před započatím v čas místa zaujalo.

Čistý výtězek věnován bude na zakoupení hudebních nástrojů.

Předprodej lístků v závodě p. Jindřicha Popelky na náměstí.

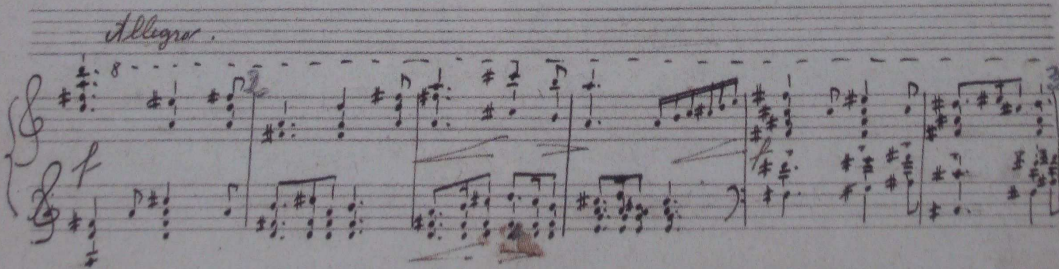
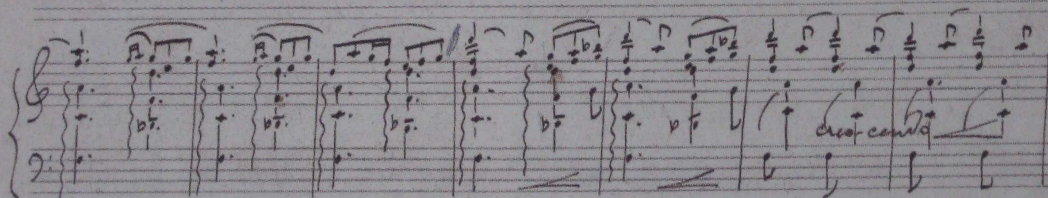
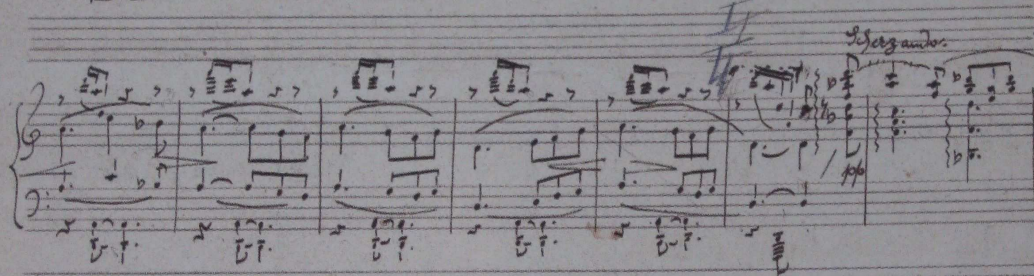
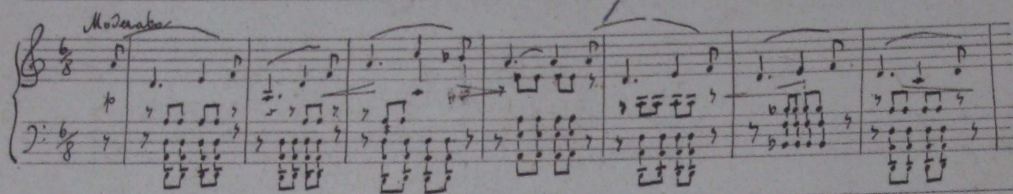

92. Božka Paveldov?

Pisnē

Božka Martini.

Pisnē here slow.

533

Seznam světských skladeb

Č.	Název	Žánr	Datace	Uložení
1.	Árie	Árie	1874	65/19
2.	čtverylka Anna	čtverylka	s.d.	16/20
3.	čtverylka Flora	čtverylka	s.d.	15/15
4.	čtverylka Garnisons	čtverylka	1873	11/5
5.	čtverylka Paulinen	čtverylka	s.d.	41/6
6.	čtverylka Pošta v lese	čtverylka	s.d.	65/10
7.	čtverylka Prodaná nevěsta	čtverylka	s.d.	65/10
8.	čtverylka Rozina	čtverylka	s.d.	25/1
9.	čtverylka Slovanka	čtverylka	s.d.	66/15
10.	čtverylka Závoj	čtverylka	s.d.	47/24
11.	Federální čtverylka	čtverylka	1875	65/18
12.	Postupy houslí	dueta (2 sešity)	1882	66/3
13.	Vojenská fanfára a čtverylka	Fanfára, čtverylka	s.d.	1/7
14.	Vesničané	hra se zpěvy	1881	66/19
15.	Emilien Kvapík	kvapík	1885	66/22
16.	Kvapík Columbanus	kvapík	1880	3/12
17.	kvapík Hurá	kvapík	s.d.	66/18
18.	kvapík Na hrazdě	kvapík	1921	43/7
19.	kvapík Na saních	kvapík	1895	27/4
20.	kvapík Upomínka na Prahu	kvapík	s.d.	23/1
21.	kvapík Vlakem o závod	kvapík	s.d.	65/3
22.	Kvapík Za šera	kvapík	s.d.	65/14
23.	Masopustní kvapík	kvapík	s.d.	17/1
24.	Občanský kvapík	kvapík	s.d.	27/10
25.	Společenský kvapík	kvapík	s.d.	17/1
26.	Turner kvapík	kvapík	s.d.	17/1
27.	Vereránský kvapík	kvapík	s.d.	66/22
28.	Železniční kvapík	kvapík	1874-87	66/22
29.	Mazurka	mazurka	s.d.	65/14
30.	mazurka Amour	mazurka	1880	17/11
31.	mazurka Apollo Belvedere	mazurka	s.d.	66/9
32.	Mazurka Katilina	mazurka	1874	65/6
33.	Mazurka zvuků	mazurka	s.d.	17/10
34.	polka Freies Herz	mazurka	s.d.	21/7
35.	polka Svobodné srdce	mazurka	s.d.	66/14
36.	Ďáblův podíl	opera	1893	?
37.	opereta Gambetta	opereta	s.d.	15/15
38.	Písně české	písně	s.d.	65/4
39.	Popěvky k divadelní bibliotéce	písně	1877	65/2
40.	Hasičský pochod	pochod	s.d.	21/7
41.	Hasičský pochod	pochod	1875	66/22
42.	Jubilejní pochod	pochod	1888	Polička
43.	Pochod	pochod	1874	66/10
44.	Pochod	pochod	s.d.	54/2
45.	pochod Ať žijem	pochod	s.d.	41/6
46.	pochod česko-moravských hasičů	pochod	s.d.	66/7
47.	Pochod Číňanů	pochod	1912	64/3
48.	pochod Dormus	pochod	s.d.	66/5
49.	pochod Hydrofor	pochod	1880	66/6
50.	Pochod k plesu střelců	pochod	s. d.	66/22

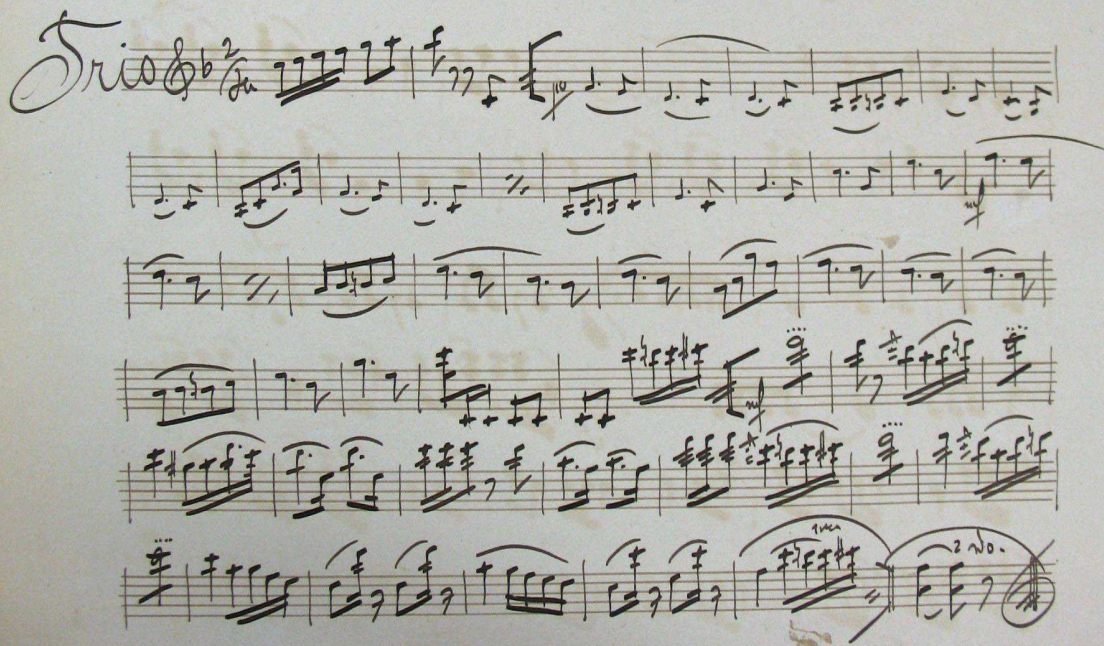
51.	Pochod Marie	pochod	1921	6/8
52.	pochod Moravská lilie	pochod	1921	43/7
53.	pochod Naši živnostníci	pochod	1921	43/7
54.	pochod Orpheum	pochod	s.d.	41/6
55.	pochod Pro lásku	pochod	s.d.	66/12
56.	Pochod střelců	pochod	1880	21/3
57.	Pochod šenkýřům	pochod	1921	43/7
58.	pochod Ta naše Praha	pochod	1921	43/7
59.	pochod Vesele vpřed	pochod	s.d.	65/3
60.	Pochod vysloužilců	pochod	1892	????
61.	pochod zdejších hasičů	pochod	s.d.	45/1
62.	Smuteční pochody	pochod	1879-94	66/20
63.	Trauer marsch	pochod	s. d.	66/22
64.	Veteránský pochod	pochod	s. d.	66/22
65.	Amisante polka	polka	s.d.	2/16
66.	Auf der Jagd	polka	1881	65/11
67.	Cis Sport polka	polka	s. d.	65/11
68.	Česká Krev	polka	1875	66/22
69.	Herminka- polka	polka	s.d.	17/1
70.	Hochzeitspolka	polka	s.d.	66/22
71.	Karlínská polka	polka	1874	66/10
72.	Kovářská polka	polka	1921	6/8
73.	Lovecká polka	polka	s.d.	17/1
74.	Luscus Polka	polka	s.d.	66/22
75.	Nachtigall polka	polka	s.d.	2/16
76.	Po čebobití	polka	s.d.	66/22
77.	Pod dubem trambamte	polka	s. d.	66/22
78.	Polka	polka	1887	66/22
79.	polka Abina	polka	1875	47/26
80.	polka Adjutantín	polka	1874	66/13
81.	polka Albina	polka	1874	66/13
82.	Polka Aninka	polka	s.d.	2/18
83.	polka Anumato	polka	1887	46/7
84.	polka Augot	polka	s.d.	66/9
85.	polka Aurora	polka	1876	24/15
86.	polka Bětulinka	polka	s.d.	41/6
87.	polka Blümme des Lebens	polka	1873	11/5
88.	polka Cirkus	polka	1874-87	66/22
89.	polka Drahotá	polka	1921	43/7
90.	polka Erste Liebe	polka	1880	27/8
91.	polka Jindřiška	polka	1874-87	66/22
92.	polka Katilina	polka	1875	47/26
93.	polka krátce a dobře	polka	s.d.	65/11
94.	polka Metr a litr	polka	1874	66/13
95.	polka Pozdrav	polka	s.d.	66/5
96.	polka Pro nic za nic	polka	s.d.	5/2
97.	polka Rozmarná	polka	1874	11/9
98.	polka Sakumpak	polka	s.d.	41/6
99.	polka Slavík a sokol	polka	1874-87	66/22
100.	Polka tramblamte	polka	1887	66/22
101.	polka Upomínka na staré časy	polka	s.d.	17/1
102.	polka Václav jde	polka	1874	65/6

103.	polka Vlastenka	polka	1874-87	66/22
104.	polka Vukašín	polka	1875	66/17
105.	Salonní polka	polka	1874	66/13
106.	Studentská polka	polka	1880	65/15
107.	třasák Na nivách	polka	1895	66/11
108.	Venci jde	polka	1874	66/22
109.	Vojánská	polka	s. d.	66/22
110.	Výletní polka	polka	1874-87	66/22
111.	Wenzel Polka	polka	s. d.	66/22
112.	Sbor mužský	sbor	1875-99	66/21
113.	sbor ženců	sbor	s. d.	66/22
114.	Večer	sbor	1875-99	66/21
115.	Český směs velký	směs	s. d.	Polička
117.	Potpourri	směs	1876-77	66/16
118.	Potpourri z národních písní a ouvertur	směs	1874	65/20
119.	Potpourri z operních árií	směs	1882	64/17
120.	směs Cesta po světě	směs	1891	65/7
121.	směs Hudebních žerty	směs	1889	66/1
122.	Směs písní	směs	s.d.	5/2
123.	směs písní Z našich krajů	směs	1885	65/12
124.	směs Veselá nálada	směs	s.d.	8/3
125.	směs Vzpomínky	směs	s.d.	65/9
126.	Směs z českých písní	směs	1882	65/16
127.	směs z oper	směs	s.d.	66/4
128.	směs ze Slovanských písní	směs	s.d.	????
129.	směs Zpěvohrou a tancem (Tancem a zpěvem)	směs	s.d.	65/7
130.	Velká směs ze Smetanových oper	směs	1902	65/13
131.	Quadrill Dein blaues Auge	quadril	1878	66/22
132.	partitura k symfonii	symfonie	s.d.	66/2
133.	Šibřinský třasák	třasák	1887	4/10
134.	třasák Svornostenka	třasák	1921	43/7
135.	třasák Třasořítka	třasák	s.d.	65/3
136.	třasák Zamilovaná	třasák	s.d.	65/3
137.	Ceciliánský valčík	valčík	1880	65/5
138.	Sousedská	valčík	s.d.	5/13
139.	Sousedský valčík	valčík	s. d.	Polička
140.	valčík Liebesgrüsse	valčík	s.d.	17/10
141.	valčík Na matice školskou	valčík	1921	6/8
142.	valčík na motivy frašky Pražské švadlenky	valčík	s.d.	28/3
143.	valčík Ta láska	valčík	1921	43/7
144.	valčík V zátiší	valčík	s.d.	65/14
145.	Variace	variace	1875	65/17
146.	Variace	variace	1879	65/17
147.	Dívčí snění	?	1874	66/13
148.	Hunínské rozmary	?	1874	66/13

První a druhé Polka a prout. První

Viol. 1mo

Viol. 2^a

Riviera a John Polka d. Prater

The image shows a handwritten musical score on aged paper. The top section is for Violin 2, indicated by the label "Viol. 2^a" in the title. It consists of five staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. The notation includes various note values, rests, and dynamic markings. A "trm." (trill) marking is present above the third staff. The section concludes with a double bar line and a repeat sign. Below this is a section labeled "Trio", which also consists of five staves. It begins with a treble clef, a key signature of one sharp, and a 2/4 time signature. The notation continues with similar musical elements, including a "trm." marking above the fifth staff. The paper shows signs of age, including yellowing and some staining.

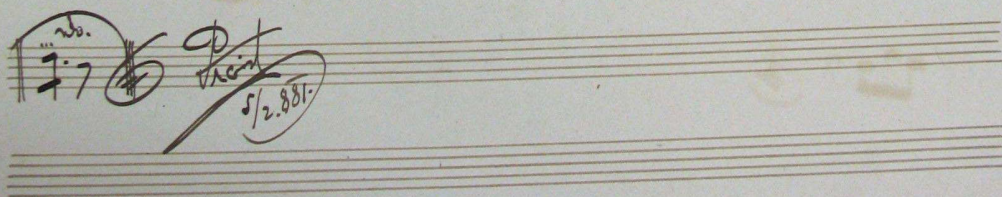
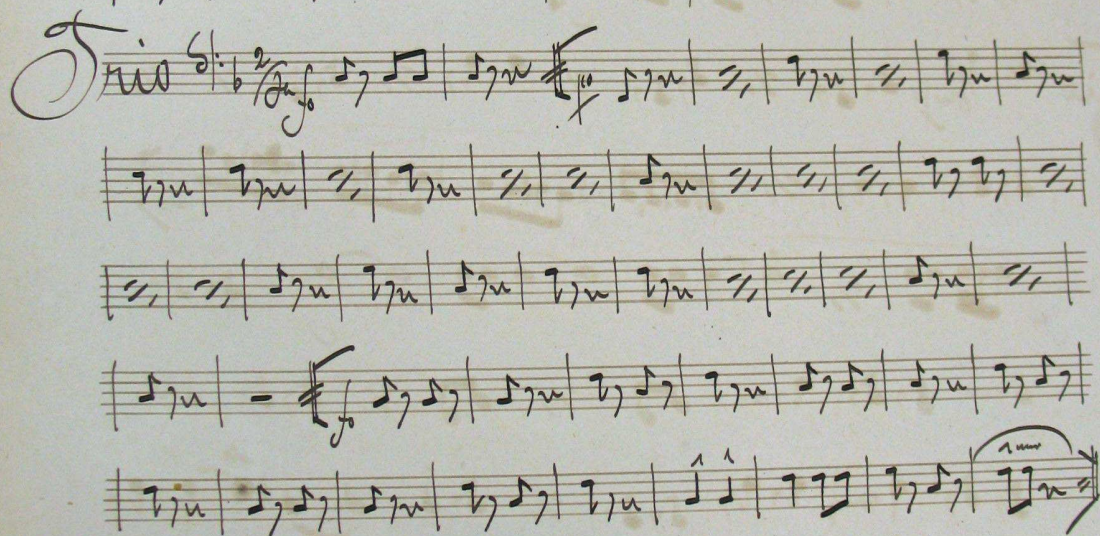
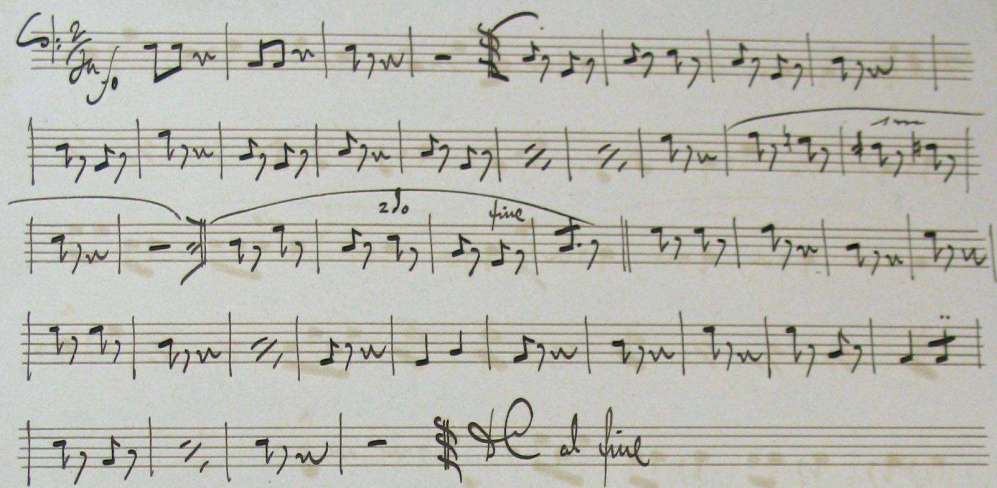

Krátké a dobře Polka od frant. Reinera Viola

Handwritten musical score for Viola, titled "Krátké a dobře Polka od frant. Reinera". The score is written on ten staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and accidentals. The piece concludes with a double bar line and a final key signature change to one sharp. The word "Trio" is written at the beginning of the sixth staff, indicating a change in the musical texture. The handwriting is in cursive, and the paper shows signs of age and wear.

Quintet a dobre Polka al Peirone Violone

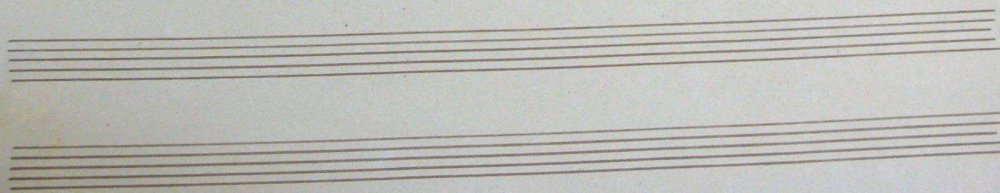

Kvintet a Dobré Polka a Premler

Flauto C.

Handwritten musical score for Flauto C. titled "Kvintet a Dobré Polka a Premler". The score is written on ten staves. The first five staves are in 2/4 time and contain a complex melody with many beamed sixteenth and thirty-second notes. The sixth staff begins a new section labeled "Trio" in 3/4 time, marked "Pizzolo" and "16.". The remaining four staves continue the Trio section with similar complex notation. The score ends with a double bar line and a flourish.

Krátko a dobre Polka a fant. Piskler

Clarinetto C. 1^a

Handwritten musical score for Clarinet C. 1. The score is written on ten staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. The music is written in a cursive, handwritten style. The first staff contains a series of eighth and sixteenth notes, with a repeat sign. The second staff continues the melody with similar note values. The third staff features a melodic line with a 'fine' marking above it. The fourth staff continues the melody. The fifth staff shows a melodic line with a 'fine' marking above it. The sixth staff continues the melody. The seventh staff begins with a 'Trio' marking and a key signature change to one flat (Bb). The eighth staff continues the melody. The ninth staff continues the melody. The tenth staff continues the melody. The score concludes with a double bar line and a final flourish.

Krátko a dobre Polka a fant. Piskler

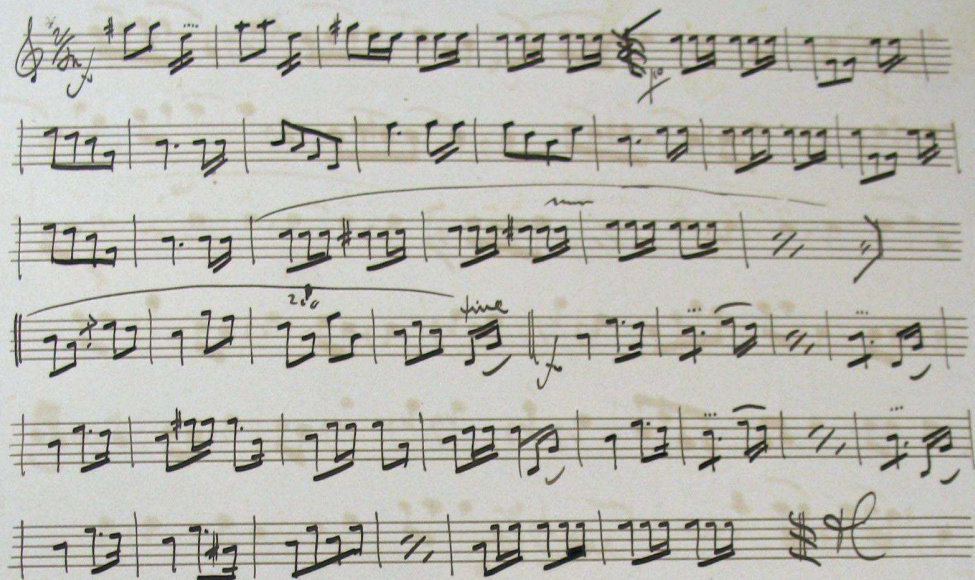
Clarinetto C. 1^a

Handwritten musical score for Clarinet C. 1. The score is written on ten staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. The music consists of eighth and sixteenth notes, with some rests. The second staff continues the melody. The third staff has a 'fine' marking above it. The fourth staff has a 'fine' marking above it. The fifth staff has a 'fine' marking above it. The sixth staff has a 'fine' marking above it. The seventh staff has a 'fine' marking above it. The eighth staff has a 'fine' marking above it. The ninth staff has a 'fine' marking above it. The tenth staff has a 'fine' marking above it. The score ends with a double bar line and a repeat sign.

Kralce a jeho Polka d. Reichen

Clarinett C. 2te

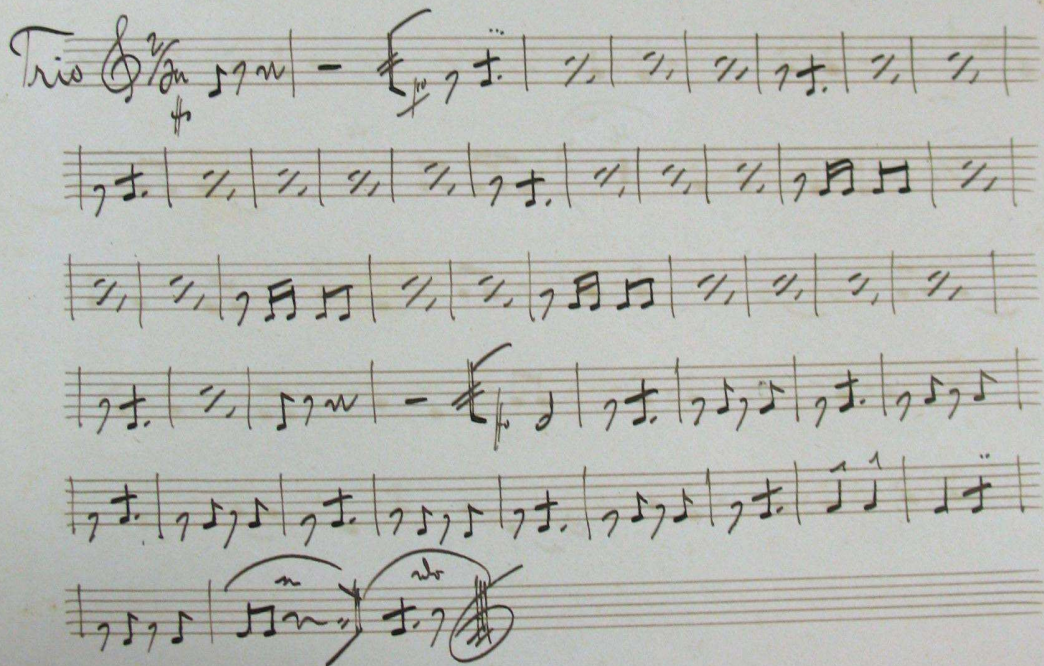
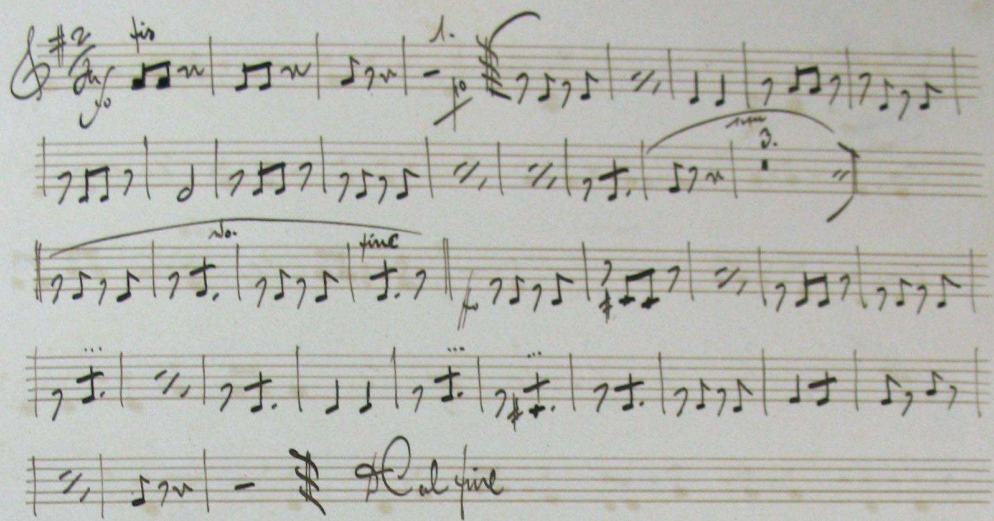

Králík a jeho Polka a Píseň   Cornu F. 1mo

The image shows a handwritten musical score on aged paper. The title at the top is "Králík a jeho Polka a Píseň" followed by "Cornu F. 1mo". The score is written in two parts: a solo part for the Cornu F. 1mo and a Trio part. The solo part consists of 10 staves of music, starting with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. It includes various musical notations such as eighth notes, quarter notes, and rests, with some measures marked with a "1." and others with a "2do". The Trio part consists of 7 staves of music, starting with a treble clef, a key signature of one sharp, and a 2/4 time signature. It includes various musical notations such as eighth notes, quarter notes, and rests, with some measures marked with a "Sollo" and others with a "2do". The score is written in a cursive, handwritten style.

Krátké a dobré Polka a. Prvního Corno 7. 2.

Kráčce a Dobré Půlka a Pánský

Tromby F. 1-2.

Handwritten musical score for "The Rose Tree". The score is written on ten staves, organized into two systems of five staves each. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The first system begins with a treble clef and a 2/4 time signature. The music is written in a single melodic line. The first staff contains the first four measures, followed by a double bar line and a repeat sign. The second staff contains the next four measures, followed by a double bar line and a repeat sign. The third staff contains the next four measures, followed by a double bar line and a repeat sign. The fourth staff contains the next four measures, followed by a double bar line and a repeat sign. The fifth staff contains the final four measures of the first system, followed by a double bar line and a repeat sign. The second system begins with a treble clef and a 2/4 time signature. The first staff contains the first four measures, followed by a double bar line and a repeat sign. The second staff contains the next four measures, followed by a double bar line and a repeat sign. The third staff contains the next four measures, followed by a double bar line and a repeat sign. The fourth staff contains the next four measures, followed by a double bar line and a repeat sign. The fifth staff contains the final four measures of the second system, followed by a double bar line and a repeat sign. The score includes various musical notations such as notes, rests, and repeat signs. There are also handwritten annotations in the margins, including "H." and "fine".

Krátké a dobré Polka. & Trishka

Thugh. C.

Handwritten musical score for a piece titled "Trio". The score is written on ten staves, with the first two staves forming the introduction and the remaining eight staves forming the main body of the piece. The key signature is one flat (B-flat) and the time signature is 2/4.

The introduction consists of two staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one flat, and a 2/4 time signature. It contains a series of eighth and sixteenth notes, followed by a double bar line and a repeat sign. The second staff continues the melody with similar rhythmic patterns, ending with a double bar line and a repeat sign.

The main body of the piece begins on the third staff, marked "Trio". It features a series of eighth and sixteenth notes, followed by a double bar line and a repeat sign. The melody continues on the fourth staff, which includes a double bar line and a repeat sign. The fifth staff begins with a double bar line and a repeat sign, followed by a series of eighth and sixteenth notes. The sixth staff continues the melody with similar rhythmic patterns, ending with a double bar line and a repeat sign. The seventh staff begins with a double bar line and a repeat sign, followed by a series of eighth and sixteenth notes. The eighth staff continues the melody with similar rhythmic patterns, ending with a double bar line and a repeat sign. The ninth staff begins with a double bar line and a repeat sign, followed by a series of eighth and sixteenth notes. The tenth staff continues the melody with similar rhythmic patterns, ending with a double bar line and a repeat sign.

The score includes various musical notations, including eighth and sixteenth notes, rests, and dynamic markings such as "p" (piano) and "f" (forte). There are also several repeat signs and a double bar line. The handwriting is in ink on aged, slightly stained paper.

Krátké a dobře Polka

Trambone

Trio

Handwritten musical score for 'Krátké a dobře Polka'. The score is written on five staves. The first staff is for the Trombone, starting with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The second staff is for the Trio, starting with a bass clef and a key signature of one sharp (F#). The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings. The word 'Trio' is written to the left of the third staff. The word 'Trambone' is written above the first staff. The score ends with a double bar line and a repeat sign.

Krátce a Dobře Polka

Cass

[illegible]

Housle 1re

f. Preiser d.

Pochol Linari

allegro
ff *trihole* *flöte* *Piston* *Klarinet* *Hande* *ff* *triangl* *Klarinet* *ff* *babing* *Klarinet* *Tutti* *Piston* *crescendo* *ff* *Cinell.*

The musical score is written on ten staves. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The tempo is marked 'allegro'. The first staff contains a series of beamed eighth notes, with 'ff' and 'trihole' written above. The second staff continues with similar notation, with 'flöte' written above. The third staff has 'Piston' written below. The fourth staff has 'Klarinet' written below. The fifth staff has 'Hande' written above. The sixth staff has 'ff' written below. The seventh staff has 'triangl' written above. The eighth staff has 'Klarinet' written below. The ninth staff has 'ff' written below. The tenth staff has 'babing' written above. The eleventh staff has 'Klarinet' written below. The twelfth staff has 'Tutti' written below. The thirteenth staff has 'Piston' written below. The fourteenth staff has 'crescendo' written above. The fifteenth staff has 'ff' written below. The sixteenth staff has 'Cinell.' written below. The score ends with a double bar line and a wavy line.

House 1st *allegro* *tralla* *fu. Prister st.*
Pochot Cinario & $\frac{3}{4}$

The musical score is written on ten staves. The first staff is the title line. The second staff begins with a treble clef and a key signature of three sharps (F#, C#, G#). The time signature is 3/4. The piece is marked 'allegro' and 'tralla fu. Prister st.'. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and dynamic markings. The staves are labeled with instrument names: 'Klarinett' (Clarinets) on the 3rd, 5th, 7th, and 9th staves; 'Pistone' (Trumpets) on the 2nd, 4th, 6th, and 8th staves; and 'Cinello' (Cello) on the 10th staff. The score includes dynamic markings such as 'tralla', 'fu. Prister st.', 'triumph', 'crescendo', and 'tralla'. The notation is handwritten and includes various musical symbols such as notes, rests, and dynamic markings.

Housle IInd

L. Preiner st.

Pedrot Linani

Handwritten musical score for "Pedrot Linani" by L. Preiner. The score is written on ten staves. It begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The first staff contains a melodic line with a first ending bracket. The second staff continues the melody with a "Blasically" marking. The third staff features a "tully" marking. The fourth staff has a "pizz" marking. The fifth staff has an "arco" marking. The sixth staff has a "cresc" marking. The seventh staff has a "cresc" marking. The eighth staff has a "cresc" marking. The ninth staff has a "cresc" marking. The tenth staff ends with a double bar line. The score is written in a cursive, handwritten style.

Решот Cinamom

allans

Handwritten musical score for "L'Allegretto" by Franz Schubert, Op. 137, No. 3. The score is written on ten staves. It begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. The tempo is marked "allegretto". The music features a variety of rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. There are several dynamic markings, including "f" (forte) and "p" (piano). The score includes a first ending marked "1." and a second ending marked "2.". The piece concludes with a double bar line and a repeat sign.

L. Preiser st.

[illegible]

Barra

fr. Preiler st.

Pochod Lináru

Handwritten musical score for 'Pochod Lináru'. The score is written on ten staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. The music is written in a cursive, handwritten style. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings. The first staff has a '1.' marking above it. The second staff has a '5' marking above it. The third staff has a '9' marking above it. The fourth staff has a '1.' marking above it. The fifth staff has a 'f' marking below it, followed by 'arco' and 'pizz' markings. The sixth staff has a 'f' marking below it, followed by 'pizz' and 'f' markings. The seventh staff has a 'f' marking below it, followed by 'pizz' and 'f' markings. The eighth staff has a 'f' marking below it, followed by 'pizz' and 'f' markings. The ninth staff has a 'f' marking below it, followed by 'pizz' and 'f' markings. The tenth staff has a 'f' marking below it, followed by 'pizz' and 'f' markings. The score ends with a double bar line and a final flourish.

Klarinet C 1re

Pochot Cinani d. Fr. Tristler

Handwritten musical score for Clarinet C 1re, titled "Pochot Cinani d. Fr. Tristler". The score is written on ten staves. It begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. The music features various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. There are several dynamic markings: "f" (forte) at the beginning, "Sotto" (Sotto voce) in the third measure, "Tirone" (Tirone) in the fourth measure, "Sotto" (Sotto voce) in the sixth measure, and "crescendo" in the eighth measure. The score ends with a double bar line and a repeat sign. The page number "114" is visible in the bottom right corner.

Horn F. 1-2da

L. Brinker st.

Polka Linaria

Handwritten musical score for Horn F. 1-2da. The piece is titled "Polka Linaria". The notation is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a time signature of 2/4. The score consists of 13 measures, with the first measure marked with a "13" above it. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and accidentals.

Handwritten musical score for Violin. The piece is titled "Violin". The notation is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a time signature of 2/4. The score consists of 13 measures, with the first measure marked with a "13" above it. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and accidentals.

Tiston C

Tachot Ciniaro d. f. Treister st.

Handwritten musical notation for the first piece, "Tachot Ciniaro". The notation is written on a grand staff (treble and bass clefs) with a key signature of one sharp (F#). The piece begins with a treble clef and a 2/4 time signature. The first staff contains a treble clef, a key signature of one sharp, and a 2/4 time signature. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and accidentals. There are several fingerings indicated by numbers 1, 2, 3, 4, and 5. The piece concludes with a double bar line and a final note.

Handwritten musical notation for the second piece, "Volick". The notation is written on a grand staff (treble and bass clefs) with a key signature of one sharp (F#). The piece begins with a treble clef and a 2/4 time signature. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and accidentals. There are several fingerings indicated by numbers 1, 2, 3, 4, and 5. The piece concludes with a double bar line and a final note.

Tromba F.

Pocher Linari d. F. Priskere

Handwritten musical score for Tromba F. (Trombone F). The score consists of 13 staves. The first staff is marked with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a time signature of 3/4. The music is written in a cursive, handwritten style. The first staff is marked with a '13' above it. The subsequent staves contain various musical notations, including notes, rests, and dynamic markings. The score ends with a double bar line and a sharp sign (#).

Handwritten musical score for Valchik. The score consists of 6 staves. The first staff is marked with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a time signature of 3/4. The music is written in a cursive, handwritten style. The first staff is marked with a '6' above it. The subsequent staves contain various musical notations, including notes, rests, and dynamic markings. The score ends with a double bar line and a sharp sign (#).

Trombon C

Pochov Cinamu d. f. Preislars

Handwritten musical score for Trombon C, featuring two systems of staves. The first system contains 13 measures, and the second system contains 14 measures. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and dynamic markings (e.g., *f*, *pp*, *ff*). The score is written in a cursive style, typical of handwritten musical notation.

Measure numbers: 13, 14.

Dynamic markings: *f*, *pp*, *ff*.

Other markings: *banu*, *1.*, *2.*, *3.*, *4.*, *5.*, *6.*, *7.*, *8.*, *9.*, *10.*, *11.*, *12.*, *13.*, *14.*

Trombon F. basso

Pochod Linární d. f. Práslav

Handwritten musical notation for the first piece, "Pochod Linární d. f. Práslav". The notation is written on a single staff in G major (one sharp) and 2/4 time. It begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The piece is marked with a tempo of "d. f." (allegretto). The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and dynamic markings. A measure number "13" is written above the first measure. The piece concludes with a double bar line and a repeat sign.

Valčík d. f. Práslav

Handwritten musical notation for the second piece, "Valčík d. f. Práslav". The notation is written on a single staff in G major (one sharp) and 3/4 time. It begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The piece is marked with a tempo of "d. f." (allegretto). The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and dynamic markings. Measure numbers "6", "12", and "14" are written above the staff. The piece concludes with a double bar line and a repeat sign.

Pochod I. d. f. Práslav

Handwritten musical notation for the third piece, "Pochod I. d. f. Práslav". The notation is written on a single staff in G major (one sharp) and 2/4 time. It begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The piece is marked with a tempo of "d. f." (allegretto). The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and dynamic markings. A measure number "22" is written above the staff. The piece concludes with a double bar line and a repeat sign.

Pochat Cinarii Bubuy. (Cinbal, Triangl) f. Trisler st.

Handwritten musical score for a piece titled "Pochat Cinarii Bubuy." The score is written on ten staves, with various musical notations and instrument labels. The instruments mentioned include Cinbal, Triangl, Tamburina, and Salla. The notation includes notes, rests, and dynamic markings. The score is divided into sections, with measures numbered 8, 14, and 16. The final section is marked "Valut" and ends with a double bar line. The score is written in a cursive, handwritten style.

